

ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

Ικανοποίηση και προσέλκυση αιμοδοτών:

Δημιουργία ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος

Ιωάννα Κουντουριώτου

Επιβλέπων Καθηγήτρια
Μαριάννα Χαραλάμπους

Ιούνιος, 2015

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Ικανοποίηση και προσέλκυση αιμοδοτών:

Δημιουργία ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος

Ιωάννα Κουντουριώτου

Επιβλέπων Καθηγήτρια
Μαριάννα Χαραλάμπους

Ιούνιος, 2015

Περίληψη

Το αίμα και τα προϊόντα του δεν παράγονται ούτε αντικαθιστώνται με κανένα τρόπο. Οι παγκόσμιοι οργανισμοί υγείας στηρίζονται στην εθελοντική μη αμειβόμενη αιμοδοσία έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη ζήτηση του αίματος. Στην Κύπρο, το Κέντρο Αίματος είναι υπεύθυνο για την όλη διαδικασία της αιμοδοσίας και διασφαλίζει ώστε η προσφορά αίματος να μπορεί να φτάσει τα επίπεδα της ζήτησης. Ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της διαδικασίας είναι οι τρόποι επικοινωνίας που χρησιμοποιεί ώστε να προσελκύει νέους αιμοδότες και να παρακινεί τους υφιστάμενους αιμοδότες να δίνουν αίμα πιο συχνά. Στις μέρες μας, τα ψηφιακά μέσα (ιστοσελίδες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλπ) είναι αναπόσπαστο μέρος οποιασδήποτε επικοινωνιακής εκστρατείας. Ο πρωταρχικός στόχος της παρούσας μελέτης είναι να αξιολογήσει, μέσω μιας έρευνας με τη χρήση ερωτηματολογίου, αν η δημιουργία μιας ιστοσελίδας για την αιμοδοσία θα μπορούσε να υποστηρίξει τις προσπάθειες που καταβάλλονται από το Κέντρο Αίματος της Κύπρου να ενημερώνει, να προσελκύει νέους αιμοδότες και να διατηρεί τους υφιστάμενους εθελοντές αιμοδότες. Επιπλέον προσπαθήσαμε να κατανοήσουμε τις παραμέτρους που επηρεάζουν τις αποφάσεις των ατόμων για να δώσουν αίμα με σκοπό να διαπιστώσουμε τι είδους πληροφορίες πρέπει να παρέχονται μέσω της ιστοσελίδας. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε 500 άτομα εκ των οποίων τα 280 το επέστρεψαν πίσω συμπληρωμένο. Τα αποτελέσματα της είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά ως προς τη δημιουργία ιστοσελίδας για την αιμοδοσία. Διαπιστώνουμε ότι άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου ή/και νεαρότερης ηλικίας είναι πιο θετικά ως προς την δημιουργία ιστοσελίδας. Η έρευνα επίσης καταδεικνύει ότι οι στάσεις και απόψεις ως προς την αιμοδοσία διαφέρουν ανάμεσα σε αιμοδότες και μη αιμοδότες. Περαιτέρω, έχουμε διαπιστώσει ότι οι ανάγκες πληροφόρησης των δύο αυτών τμημάτων πληθυσμού είναι διαφορετικές. Στους υφιστάμενους αιμοδότες τα κίνητρα για αιμοδοσία περιστρέφονται γύρω από αισθήματα αλtruισμού. Η βολικότητα του τόπου και χρόνου αλλά και η βελτίωση του τρόπο οργάνωσης αιμοδοσιών δύναται να οδηγήσει σε αύξηση της συχνότητας με την οποία προσφέρουν αίμα. Από την έρευνα μας διαπιστώνουμε ότι η εισαγωγή μοντέρνων τεχνολογιών επικοινωνίας, περιλαμβανομένης της ιστοσελίδας και μιας βάσης δεδομένων, μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά στις προσπάθειες που καταβάλλονται από το Κέντρο Αίματος. Όσο αφορά στους μη αιμοδότες, είναι ενθαρρυντικό ότι ένας στους δύο είναι

θετικός ως προς το ενδεχόμενο να προσφέρει αίμα. Φαίνεται όμως να έχουν πιο εγωκεντρική προσέγγιση προς την αιμοδοσία και θα αιμοδοτούσαν αν κάποιος δικός τους το είχε ανάγκη. Για το λόγο αυτό καταλήγουμε ότι τα μηνύματα για προσέλκυση μη αιμοδοτών πρέπει να είναι διαφορετικά. Τέλος, το είδος πληροφοριών που χρειάζονται οι μη αιμοδότες είναι διαφορετικό. Ως εκ τούτου εισηγούμαστε όπως η ιστοσελίδα περιέχει δύο μέρη, ένα που αποτείνεται σε αιμοδότες και ένα σε μη αιμοδότες. Το περιεχόμενο των δύο αυτών μερών να είναι διαφορετικό.

Abstract

There are no substitutes to blood and blood cannot be produced in any way. Health organizations across the world rely on voluntary non-paid individuals to donate blood in order to meet the increasing demand for blood. In Cyprus, the Blood Centre is responsible to manage the entire blood donation process and ensure that there is sufficient supply of blood (and blood products) to meet the demand. A significant part of that process is communication to attract new blood donors but also to maintain existing donors but also get them to donate more often. In our days, digital media (websites, social media, etc) are becoming an integral part of any communications campaign and the primary objective of this report is to assess, by means of primary research through the use of a questionnaire, whether the creation of a website for blood donation could support to the efforts made by the blood centre of Cyprus to educate, attract new and preserve existing donors. Even more, we attempt to understand the parameters that influence individuals' decisions to donate blood and conclude on the information that needs to be made available online. The questionnaire was handed over to 500 individuals of which 280 responded back. The results are extremely encouraging with regards to the creation of a website for blood donation. In fact, individuals of higher educational level and/or younger age are more positive towards the creation of this website. Our survey findings have revealed that the views and attitudes towards blood donation vary significantly between donors and non-donors. Even more, we conclude that the needs for information between these two groups are different.. Blood donors exhibit higher social sensitivity and altruism. Convenience of location and time and improved ways of organizing blood donations can lead to increase in the frequency they donate blood with. Our findings lead us to the conclusion that the introduction of digital communication technologies, including a website with a database for blood donors, can be beneficial to the efforts of the Cyprus Blood Centre. As far as non-donors are concerned, it is encouraging that one in two said that they are positive towards donating blood. However, it appears that non-donors have a more self-centric attitude and will only donate if someone close to them is in need. We therefore conclude that the messages used to reach and appeal to non-donors need to be different. Even more, the type of information that needs to be made available on the non-donor section is different. As such, we strongly

recommend that the website consists of two sections. One that addresses existing blood donors and one for non-donors. The content of each section must be different

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά όλους όσους βοήθησαν για την δημιουργία αυτής της εργασίας. Είμαι ευγνώμων στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα Μαριάννα Χαραλάμπους για την κατανόηση, τη συμβουλή και την καθοριστική της βοήθεια στην διεκπεραίωση αυτής της έρευνας και μελέτης. Η συνεργασία μας ήταν αγαστή και καρποφόρα.

Επίσης ευχαριστώ όλους τους αιμοδότες και μη που συνέβαλαν με τη συγκατάθεση τους στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Χωρίς αυτούς δεν θα είχε νόημα το όποιο αποτέλεσμα θα είχα.

Ευχαριστώ επίσης τον σύντροφο της ζωής μου για την κατανόηση, την πολύτιμη βοήθεια και υπομονή όλα αυτά τα χρόνια των σπουδών μου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	i
Abstract	iii
Ευχαριστίες	v
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vi
Κεφάλαιο Πρώτο.....	1
Εισαγωγή.....	1
1.1 Αναγκαιότητα της έρευνας.....	2
1.2 Στόχος της έρευνας	3
1.3 Σκοπός της έρευνας.....	4
Κεφάλαιο Δεύτερο	5
Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	5
2.1 Εισαγωγή.....	5
2.2 Η ιστορία της μετάγγισης.....	7
2.3 Τι είναι το αίμα.....	8
2.3.1 Η λειτουργία των διαφόρων συστατικών.....	8
2.3.2 Ομάδες αίματος και το Rh.....	10
2.3.3 Συμβατότητα των ομάδων αίματος	10
2.3.4 Μετάγγιση αίματος	10
2.4 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	11
2.4.1 Εθελοντισμός Αίματος	11
2.4.2 Προσέλκυση Αιμοδοτών	12
2.4.3 Ευρήματα Ερευνών – Παγκόσμια Δεδομένα	19
2.5 Η Κυπριακή Πραγματικότητα.....	21
2.5.1 Ανάλυση της κατάστασης του Κέντρου Αίματος	21
2.5.2 Ασφάλεια και ποιότητα του αίματος.....	23
2.5.3 Ζήτηση και προσφορά αίματος	24
2.5.4 Τμήμα αιμοδοσίας.....	28
2.5.5 Ο ρόλος των υπηρεσιών αιμοδοσίας.....	31
2.5.6 Υπάρχουσες τεχνικές προσέλκυσης.....	32
2.5.7 Δημιουργία ιστοσελίδας.....	35

2.6 Συμπεράσματα.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	42
Μεθοδολογία της έρευνας.....	42
3.1 Σκοπός και στόχοι.....	42
3.2 Σχεδιασμός Έρευνας.....	42
3.2.1 Δείγμα.....	45
3.2.3 Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	45
3.2.4 Στατιστική ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων.....	46
3.2.5 Ερευνητικό Μοντέλο.....	46
Κεφάλαιο Τέταρτο.....	49
Αποτελέσματα.....	49
4.1 Δημογραφική Ταυτότητα Έρευνας.....	49
4.2 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση.....	50
4.2.1 Αιμοδοσία και Χαρακτηριστικά Αιμοδοτών.....	50
4.2.2 Άποψη για Δημιουργία Ιστοσελίδας.....	51
4.2.3 Στατιστική Ανάλυση Δείγματος Αιμοδοτών.....	54
4.2.4 Στατιστική Ανάλυση Δείγματος Μη Αιμοδοτών.....	64
Κεφάλαιο Πέμπτο.....	71
Συζήτηση – Συμπεράσματα - Εισηγήσεις.....	71
5.1 Συζήτηση.....	71
5.1.1 Για Αιμοδότες.....	73
5.1.2 Για Μη Αιμοδότες.....	75
5.2 Περιορισμοί της Μελέτης.....	77
5.3 Συμπεράσματα.....	78
5.4 Εισηγήσεις.....	79
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	82
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	83

Κεφάλαιο Πρώτο

Εισαγωγή

Η προσέλκυση νέων και η διατήρηση των υφιστάμενων εθελοντών αιμοδοτών αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις των συστημάτων υγείας και αρμόδιων οργανισμών ανά το παγκόσμιο και πολλές μελέτες επισημαίνουν την ανάγκη χρήσης νέων μεθόδων προσέλκυσης αιμοδοτών.

Η ζήτηση για αίμα και τα παράγωγα του, αυξάνεται συνεχώς και απώτερος στόχος των αρμόδιων οργανισμών είναι να εξασφαλίζουν ότι υπάρχουν αρκετοί δότες για να μπορεί η παροχή αίματος να ικανοποιεί την αυξανόμενη ζήτηση. Προς επίτευξη του στόχου αυτού οι αρμόδιοι οργανισμοί πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι υφιστάμενοι αιμοδότες συνεχίζουν να προσφέρουν αίμα τακτικά και στο μέγιστο επιτρεπτό βαθμό ενώ παράλληλα νέοι δότες προσελκύονται και προσέρχονται για αιμοδοσία. Κλειδί στην όλη αυτή προσπάθεια είναι η συνεχής ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, όχι μόνο για την ανάγκη εθελοντικής μη αμειβόμενης αιμοδοσίας, αλλά και για τη σημασία της ασφαλούς αιμοδοσίας.

Οι αρμόδιοι οργανισμοί πρέπει συνεχώς να εξετάζουν και να προσαρμόζουν τις στρατηγικές επικοινωνίας και προσέλκυσης αιμοδοτών έτσι ώστε να παραμένουν επίκαιρες με τις τάσεις και απόψεις που διαμορφώνονται εντός του κοινωνικού συνόλου. Στο επίκεντρο της προσπάθειας αυτής βρίσκεται ο εθελοντής αιμοδότης. Οι θέσεις και απόψεις του κοινού ως προς την αιμοδοσία, οι λόγοι που ωθούν κάποιον να προσφέρει αίμα, τα επίπεδα ικανοποίησης από την όλη διαδικασία της αιμοδοσίας, οι λόγοι για τους οποίους κάποιος δεν αιμοδοτεί και άλλοι λόγοι που επηρεάζουν την απόφαση για αιμοδοσία πρέπει να εξετάζονται και να αναλύονται συστηματικά έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα και πιο ισχυρά μηνύματα που ευαισθητοποιούν το κοινό για τη σημαντικότητα της αιμοδοσίας.

Επιπλέον, τα κατάλληλα μέσα επικοινωνίας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται έτσι ώστε τα κατάλληλα μηνύματα να φτάνουν στα διάφορα τμήματα πληθυσμού. Στην σημερινή εποχή της τεχνολογίας κρίνεται σκόπιμο όπως οι παραδοσιακοί τρόποι επικοινωνίας εμπλουτιστούν με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών όπως ιστοσελίδες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εφαρμογές κινητών/ταμπλέτας (mobile app).

Τους παράγοντες αυτούς θα μελετήσουμε βάση της δικής μας έρευνας στην Κύπρο και θα προσπαθήσουμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα που να αφορούν συγκεκριμένα την δημιουργία ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος η οποία αποτελεί ένα από τους στόχους του τμήματος της αιμοδοσίας για το έτος που διανύουμε.

Πιστεύω ότι η ιστοσελίδα αυτή θα εξυπηρετήσει τόσο τους υφιστάμενους αιμοδότες όσο και νέους αιμοδότες.

1.1 Αναγκαιότητα της έρευνας

Η ανάγκη αποτελεσματικής ενημέρωσης για την αιμοδοσία και γενικότερα η ουσία και το νόημα της προσφοράς αίματος μας οδηγεί στην εξεύρεση τα καταλληλότερων τρόπων ενημέρωσης του κοινού. Εδώ είναι που κρίνεται αναγκαία η δημιουργία ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος η οποία έχει σκοπό να ενημερώνει, να πληροφορεί αλλά και να ανταλλάσει απόψεις με όλους τους ενδιαφερόμενους. Για τη σωστή και όσο το δυνατόν πιο οργανωμένη δημιουργία της ιστοσελίδας αυτής χρειαζόμαστε πρωτίστως τη βοήθεια και την άποψη των ίδιων των αιμοδοτών ώστε να βελτιωθεί η προσέλκυση νέων αιμοδοτών. Οι καθημερινές και οι αυξανόμενες ανάγκες σε αίμα επιβεβαιώνουν την ανάγκη για νέους τρόπους προσέλκυσης αλλά και διατήρησης των ήδη υφιστάμενων αιμοδοτών.

Αυτή η έρευνα θα βοηθήσει στη δημιουργία και σχεδιασμό μια ιστοσελίδας σχεδιασμένης με βάση τις πραγματικές ανάγκες του κοινού, αφού αρχικά γίνει μια πρώτη μελέτη του βαθμού ικανοποίησης και σωστής ενημέρωσης των συμμετεχόντων για το έργο της αιμοδοσίας αλλά και το βαθμό ανάγκης για νέους τρόπους ενημέρωσης και μάθησης, για τη σημασία του εθελοντισμού και της προσφοράς αίματος.

1.2 Στόχος της έρευνας

Με την νέα τάξη πραγμάτων και με την πρόοδο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στόχος αυτής της έρευνας είναι να βοηθήσει το Κέντρο Αίματος να επιτύχει τους δικούς του στόχους οι οποίοι αφορούν πρώτα την μέγιστη ικανοποίηση και ευχαρίστηση του αιμοδότη, την προσέλκυση νέων αιμοδοτών αλλά και την δημιουργία νέων τρόπων επικοινωνίας με το κοινό. Το Κέντρο Αίματος αποτελεί την μοναδική υπηρεσία σε παγκύπρια βάση η οποία ασχολείται με προγράμματα προσέλκυσης εθελοντών, την επιλογή αυτών και την συλλογή μονάδων αίματος σύμφωνα με τις τρέχουσες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχουν άλλες μικρές ομάδες αιμοδοσίας και στις άλλες επαρχίες οι οποίες γίνεται μεγάλη προσπάθεια να ενταχθούν σε μια κοινή βάση και αυτή να είναι το Κέντρο Αίματος. Προς το παρόν θα εστιάσουμε την προσοχή μας στο τμήμα που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία 8 χρόνια στην Λευκωσία.

Η ανάγκη ενημέρωσης του εθελοντή αιμοδότη για το έργο που γίνεται πέραν από την αιμοδοσία και γενικότερα η ουσία και το νόημα της προσφοράς αίματος μας οδηγεί στην εξεύρεση τα καταλληλότερων τρόπων ενημέρωσης των αιμοδοτών. Η δημιουργία ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος έχει στόχο να ενημερώνει, να πληροφορεί αλλά και να ανταλλάσει απόψεις με όλους τους ενδιαφερόμενους. Για την σωστή και όσο τον δυνατόν πιο οργανωμένη δημιουργία της ιστοσελίδας αυτής χρειαζόμαστε πρωτίστως την βοήθεια και την άποψη των ίδιων των αιμοδοτών ώστε να βελτιωθεί η προσέλκυση νέων αιμοδοτών. Οι καθημερινές και οι αυξανόμενες ανάγκες σε αίμα επιβεβαιώνουν την ανάγκη για νέους τρόπους προσέλευσης αλλά και διατήρησης αυτών που υπάρχουν ήδη.

Στόχος της έρευνας αυτής είναι να απαντηθούν βασικά ερευνητικά ερωτήματα όπως το πόσο ικανοποιημένοι είναι οι αιμοδότες με την όλη διαδικασία της αιμοδοσίας, να ερευνήσουμε τα κίνητρα που ωθούν κάποιον για να δώσει αίμα αλλά και τους τρόπους έτσι ώστε να υπάρχει μια συνέχης και επαναλαμβανόμενη προσφορά αίματος. Επίσης στόχος μας είναι να μελετήσουμε το βαθμό επίγνωσης του κοινού για την αιμοδοσία αλλά και το πόσο καλά ενημερωμένοι είναι σε θέματα που αφορούν την προσφορά αίματος. Τελικός στόχος μας είναι να μελετήσουμε τις πιο πολλές από τις ανάγκες των εθελοντών αυτών έτσι ώστε το αποτέλεσμα μας να είναι

μεγαλύτερη ικανοποίηση αυτών αλλά και αύξηση της προσέλκυσης νέων αιμοδοτών με σκοπό μια πλήρη και οργανωμένη συλλογή και διανομή αίματος.

Αυτή η έρευνα θα βοηθήσει την ίδια την υπηρεσία να παρέχει στον εθελοντή αυτό που πραγματικά χρειάζεται, έτσι ώστε να σχεδιαστεί αυτή την ιστοσελίδα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Επίσης θα μας βοηθήσει και θα μας καθοδηγήσει στην οργάνωση αυτής της ιστοσελίδας με κύριο μας στόχο να είναι χρήσιμη αλλά και εύκολα προσβάσιμη προς όλους τους αιμοδότες αλλά και μη αιμοδότες..

1.3 Σκοπός της έρευνας

Η εθελοντική αιμοδοσία αποτελεί την ύψιστη έκφραση του εθελοντισμού, προσφοράς και αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο. Η ζήτηση σε αίμα αυξάνεται συνεχώς με αποτέλεσμα η ανάγκη για νέους τρόπους προσέλκυσης αιμοδοτών και η ενίσχυση αυτού του εθελοντικού σκοπού να κρίνεται απαραίτητη. Τα τελευταία χρόνια γίνονται αρκετές συντονισμένες προσπάθειες προώθησης προγραμμάτων ευαισθητοποίησης του γενικού πληθυσμού, αρχικά για την σωστή ενημέρωση και κατ' επέκταση τη ενίσχυση του Κέντρου Αίματος με νέους αιμοδότες.

Ο σκοπός αυτής της έρευνας είναι να καταγράψουμε και να μελετήσουμε σημαντικές θέσεις και απόψεις ως προς την αιμοδοσία στους υφιστάμενους αιμοδότες αλλά και όσους δεν έχουν δώσει αίμα ποτέ και να ερευνήσουμε το κατά πόσο οι δυο αυτές ομάδες πληθυσμού πιστεύουν ότι η δημιουργία ιστοσελίδας για την αιμοδοσία είναι απαραίτητη και τι πληροφορίες θεωρούν χρήσιμες.

Επιπλέον, επιχειρούμε να σκιαγραφήσουμε σημαντικές διαφορές μεταξύ αιμοδοτών και μη αιμοδοτών όσο αφορά τα κίνητρα και λόγους που προσφέρουν αίμα ή δεν προσφέρουν αίμα και να εντοπίσουμε τρόπους που δύναται να αυξήσουν την συχνότητα προσέλευσης των υφιστάμενων αιμοδοτών ή στην περίπτωση μη αιμοδοτών να τους ωθήσουν να προσφέρουν αίμα.

Κεφάλαιο Δεύτερο

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

2.1 Εισαγωγή

Η δωρεά αίματος είναι ένα εξαιρετικά επίκαιρο θέμα σε όλο το κόσμο, με αρκετές έρευνες και στατιστικά στοιχεία σε αυτό τον τομέα (BMC Public Health, 2006).

Ανά το παγκόσμιο, οι ανάγκες για αίμα αυξάνονται συνεχώς και οι αρμόδιοι οργανισμοί αντιμετωπίζουν την μεγάλη πρόκληση να διατηρούν αρκετό αριθμό ενεργών αιμοδοτών για να μπορούν να εξυπηρετούν την ζήτηση αυτή. Υποκατάστατο του αίματος δεν υπάρχει και αυτό καθιστά την ανάγκη ορθής διαχείρισης του όλου θέματος εξαιρετικά σημαντική. Στόχος όλων των σύγχρονων συστημάτων υγείας είναι η προσέλκυση εθελοντών αιμοδοτών, μη αμειβομένων, η ενεργοποίησή τους σε συστηματικούς αιμοδότες και η διατήρησή τους για όσο το δυνατό περισσότερο χρόνια.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, μια ολοκληρωμένη στρατηγική προσέλκυσης αιμοδοτών θα πρέπει να αποσκοπεί στο να επικοινωνήσει τα σωστά μηνύματα στο κοινό για να προσελκύσει αιμοδότες, να εξασφαλίζει τον υψηλό βαθμό ικανοποίησης τους και να δίνει κίνητρα έτσι ώστε να συνεχίζουν να δίνουν αίμα για όσο πιο συχνά είναι εφικτό. Όσο αφορά στις μεθόδους προσέλκυσης, αυτές ποικίλουν και διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα ανάλογα με την κοινωνικοοικονομική δομή και την κουλτούρα κάθε χώρας (Rouger και Hossenlopp 2005).

Περαιτέρω, διάφορα τμήματα πληθυσμού αλλά ακόμη και διάφορες ομάδες αιμοδοτών επιδεικνύουν διαφορετικές στάσεις και κίνητρα προς την αιμοδοσία στη βάση των κοινωνικό-δημογραφικών χαρακτηριστικών τους και θα πρέπει να προσεγγίζονται ανάλογα. Σχετικά με τη διατήρηση αιμοδοτών, κλειδί για την επιτυχία αποτελεί το επίπεδο ικανοποίησης από τη διαδικασία αιμοδοσίας. Η διαμόρφωση θετικών εντυπώσεων, όπως για παράδειγμα, το αίσθημα εμπιστοσύνης και

ασφάλειας, η ορθή μεταχείριση των αιμοδοτών από το προσωπικό αιμοδοσίας, το περιβάλλον στο χώρο της αιμοδοσίας, η εκπαίδευση του προσωπικού αιμοδοσίας, κλπ, είναι σημαντικές παράμετροι.

Ο εθελοντισμός θεωρείται πράξη αλtruισμού και η αναγνώριση αιμοδοτών θεωρείται πολύ σημαντικό συστατικό ενός επιτυχημένου προγράμματος διατήρησης υφιστάμενων αιμοδοτών. Στις μέρες μας όπου παρατηρείται μείωση του αισθήματος αλtruισμού, η ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης του αιμοδότη και η ηθική υποχρέωση συνεισφοράς αποτελούν επίσης σημαντικούς παράγοντες ενός προγράμματος προσέλκυσης και διατήρησης αιμοδοτών.

Τέλος, στην εποχή της τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν χάσει μέρος της απήχησης τους ειδικότερα προς νεαρότερες ηλικίες. Ως εκ τούτου κρίνεται αναγκαία η ανάγκη εκσυγχρονισμού των μεθόδων επικοινωνίας με νέους και υφιστάμενους αιμοδότες με την ένταξη νέων τεχνολογιών και εφαρμογών στα υφιστάμενα προγράμματα προσέλκυσης και επικοινωνίας (Γκατζώνη 2012).

Στην Κύπρο, παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί τα τελευταία χρόνια, υπάρχει ανάγκη περαιτέρω αναβάθμισης του τρόπου οργάνωσης της αιμοδοσίας, των μεθόδων προσέλκυσης και διατήρησης αιμοδοτών που να αντικατοπτρίζει όλα τα πιο πάνω.

Τα προϊόντα αίματος επαρκούν για να καλύψουν της ανάγκες της ζήτησης από τις κλινικές και τα νοσοκομεία σχεδόν για μια βδομάδα. Συνεπώς, προκύπτει ότι για την επιτυχή ρύθμιση του Κέντρου Αίματος πρέπει να επιτευχθεί προσεκτικός σχεδιασμός και υπολογισμός των αναγκών σε σχέση με τη συλλογή και την διανομή του αίματος και των προϊόντων του. Επομένως το Κέντρο Αίματος πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις αυτών που χρειάζονται το αίμα και να θέσει στόχους για να υπάρχει επιτυχής συλλογή αυτού. Ταυτόχρονα πρέπει το αίμα να πληρεί της αρχές της ποιότητας, όπως αυτές ορίζονται από την οδηγία της ΕΕ 2002/98 και τις σχετικές οδηγίες της επιτροπής. Ο συνδεδετικός κρίκος όλης αυτής της προσπάθειας είναι ο εθελοντής αιμοδότης ο οποίος είναι αυτός που θα αποτελέσει το βασικό πυρήνα της όλης διαδικασίας έτσι ώστε να υπάρξει και η ανάλογη επίτευξη του στόχου μας.

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να παραθέσει βιβλιογραφική ανασκόπηση των σημαντικότερων θέσεων και απόψεων διαφόρων σχετικών ερευνών καθώς επίσης και των ευρημάτων αυτών σε διάφορες χώρες έτσι ώστε να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε τη δική μας έρευνα μέσω ερωτηματολογίου προσαρμοσμένη στην Κυπριακή πραγματικότητα.

2.2 Η ιστορία της μετάγγισης

Με τον όρο αιμοδοσία εννοούμε την όλη διαδικασία η οποία ασχολείται με τη λήψη, τη συλλογή και την διάθεση του αίματος και των παραγόντων του. Μετάγγιση ονομάζεται η διαδικασία μεταφοράς αίματος ή παραγών του αίματος από ένα άτομο που λέγεται δότης ή αιμοδότης στο κυκλοφοριακό σύστημα ενός άλλου ατόμου που λέγεται λήπτης ή αιμολήπτης. Η μετάγγιση υπήρξε η πρώτη επιτυχημένη μεταμόσχευση οργάνου.

Τα τελευταία 50 χρόνια η επιστημονική και τεχνική πρόοδος στον τομέα της μετάγγισης αίματος υπήρξε τόσο αλματώδης, ώστε σήμερα η μετάγγιση να μην είναι μια απλή λήψη και χορήγηση αίματος, αλλά ένας ιδιαίτερος κλάδος της Αιματολογίας που βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη, μια θεραπευτική μέθοδος, που βασίζεται σε αυστηρότατους κανόνες, μια ολόκληρη οργάνωση που περιλαμβάνει επιστήμονες, γιατρούς, ειδικούς τεχνικούς, νοσηλευτικό και τεχνικό προσωπικό, κοινωνικούς παράγοντες και κρατικούς λειτουργούς (Ιατρική σχολή Αθηνών, 2008).

Έγιναν πολλές ιατρικές προσπάθειες μέχρι να φτάσουμε στο σημείο που βρισκόμαστε σήμερα. Η ιστορία της μετάγγισης ξεκινά από τον Γουίλιαμ Χάρβεϊ το 1628 ο οποίος ανακάλυψε το κυκλοφορικό σύστημα. Και συνεχίζει το 1666 από τον ιατρό Ρίτσαρντ Λόουερ όπου και πραγματοποιεί την πρώτη επιτυχημένη μετάγγιση αίματος από σκύλο σε σκύλο. Μετά από συνεχείς και μακροχρόνιες προσπάθειες άλλοτε με επιτυχία και άλλοτε χωρίς αποτέλεσμα φτάσαμε στο 19^ο αιώνα όπου γίνεται ο σημαντικότερος σταθμός στην ιστορία της μετάγγισης αφού ο Δρ. Καρλ Λαντσάινερ ανακαλύπτει τις ομάδες αίματος και τις κατατάσσει σύμφωνα με το σύστημα ABO. Για την ανακάλυψη του αυτή θα πάρει το βραβείο Νόμπελ το 1930.

2.3 Τι είναι το αίμα

Το αίμα είναι ένας ζωντανός ιστός σε ρευστή κατάσταση που αποτελείται από μια μεγάλη ποικιλία συστατικών και διαλυμένων χημικών ουσιών στις οποίες περιλαμβάνονται οι υδατάνθρακες, πρωτεΐνες, ορμόνες και αέρια όπως το οξυγόνο, το διοξείδιο του άνθρακα και το άζωτο. Το αίμα αποτελείται κατά 22% από στερεά και κατά 78% από νερό. Το αίμα στο σύνολο του (ονομάζεται ολικό αίμα) αποτελείται επίσης από τέσσερα συστατικά. Τα ερυθρά αιμοσφαίρια, λευκά αιμοσφαίρια, πλάσμα και αιμοπετάλια και κάθε ένα από αυτά επιτελεί διαφορετική λειτουργία. Η αναλογία λευκών αιμοσφαιρίων προς τα ερυθρά αιμοσφαίρια είναι περίπου 500 προς 1. Τα κύτταρα του αίματος ανανεώνονται συνεχώς από μητρικά κύτταρα του μυελού των οστών ή των λεμφαδένων και επειδή είναι ένας ζωντανός ιστός, δεν μπορεί να αντικατασταθεί από κανένα φάρμακο ή χημική ουσία (Ζερβού, 2009). Το αίμα αποτελεί το 7% του βάρους του ανθρώπινου σώματος και κατά συνέπεια αφού ο μέσος ενήλικας έχει 5 λίτρα αίμα από τα οποία τα 2,7 έως 3 λίτρα είναι πλάσμα και το υπόλοιπο της σύστασής του είναι έμμορφα κυτταρικά στοιχεία που αιωρούνται σε αυτό.

Το προσφερόμενο αίμα διαχωρίζεται σε διάφορα προϊόντα βασιζόμενα σε αυτές τις διαφορετικές λειτουργίες, που σημαίνει ότι κάθε ασθενής θα πάρει μόνο το συγκεκριμένο συστατικό το οποίο χρειάζεται. Το αίμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί εν συνόλω ή να διαχωριστεί στα συστατικά του. Αυτά μπορούν να διατεθούν για συγκεκριμένους σκοπούς, έτσι που κάθε μονάδα αίματος που δωρίζεται, να μπορεί να παρέχεται σε περισσότερους από έναν ασθενείς. Το αίμα στο σύνολό του χρησιμοποιείται κατά κανόνα, σε κάποιες χώρες, για τη θεραπεία ανθρώπων που στην πλειοψηφία τους χρειάζονται για τη σωτήρια της ζωή τους μετάγγιση αίματος.

2.3.1 Η λειτουργία των διαφόρων συστατικών

Τα **ερυθρά αιμοσφαίρια** μεταφέρουν οξυγόνο και διοξείδιο του άνθρακα μεταξύ των ιστών του σώματος και των πνευμόνων. Τα ερυθρά αιμοσφαίρια χρησιμοποιούνται ευρέως, για να αναπληρώνουν την απώλεια αίματος που προκαλείται από αιμορραγία κατά τη γέννα, κατά τη διάρκεια χειρουργικής επέμβασης και κατά τη

διάρκεια ατυχημάτων. Η μετάγγιση ερυθρών αιμοσφαιρίων μπορεί επίσης να είναι σωτήρια για τη ζωή του ασθενούς σε συγκεκριμένους τύπους αναιμίας.

Το **πλάσμα**, είναι το υγρό συστατικό του αίματος. Αντιπροσωπεύει σχεδόν το μισό μιας μονάδας ολικού αίματος. Το πλάσμα περιέχει θρεπτικά συστατικά και πρωτεΐνες και χρησιμοποιείται κυρίως για τις δυνατότητες συμμετοχής στην πήξη του αίματος, στην αντικατάσταση όγκου (σε περίπτωση μεγάλης απώλειας) και για την παραγωγή λευκωμετίνης. Το κιτρινωπό αυτό υγρό, στο οποίο τα αιμοσφαίρια αιωρούνται, συνήθως υποβάλλεται σε επεξεργασία για να παράγει ζωτικά συστατικά του αίματος.

Όπως παράγοντες πήξης, όπως τον Παράγοντα VIII , ο οποίος δίνει στους αιμοφιλικούς τη δυνατότητα να ζήσουν μια καθ' όλα φυσιολογική ζωή. Ανοσοσφαιρίνες. Συγκεκριμένη ανοσοσφαιρίνη, όπως η ανοσοσφαιρίνη αντί- D, η οποία χρησιμοποιείται, για να αποτρέψει ενδεχόμενη προσβολή του εμβρύου από ασθένεια Rhesus, μη συγκεκριμένη ανοσοσφαιρίνη, η οποία χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση μη φυσιολογικών λειτουργιών του ανοσοποιητικού συστήματος και για την προστασία από την Ηπατίτιδα Α. Λευκωματίνη, η οποία είναι μια σημαντική πρωτεΐνη του αίματος και ενίοτε χρησιμοποιείται σε ασθενείς που βρίσκονται σε κρίσιμη κατάσταση εξαιτίας της απώλειας μεγάλης ποσότητας σωματικών υγρών.

Τα **αιμοπετάλια** αποτελούν πολύ μικρά κύτταρα τα οποία είναι πολύ βασικά για την πήξη του αίματος. Αν ο αριθμός αιμοπεταλίων ενός ατόμου είναι χαμηλός, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε εύκολη δημιουργία μωλώπων και σε μεγάλη αιμορραγία. Οι ασθενείς που έχουν λευχαιμία ή ανεπάρκεια μυελού των οστών, συνήθως έχουν χαμηλό ποσοστό αιμοπεταλίων και χρειάζονται αιμοπετάλια, για να διαφυλάξουν τη λειτουργία της πήξης του αίματός τους. Τα αιμοπετάλια βοηθούν στην πήξη του αίματος και για να σταματήσει η αιμορραγία και η απώλεια αίματος. Τα αιμοπετάλια περιέχουν επίσης συστατικά πλάσματος (παράγοντες πήξης), μερικά ερυθρά αιμοσφαίρια και μερικά λευκά κύτταρα και η μετάγγιση αιμοπεταλίων ενδείκνυται για ασθενείς με αιμορραγία λόγω θρομβοκυταροπενίας, δυσλειτουργίας των αιμοπεταλίων ή για κάποιο συνδυασμό των δύο καταστάσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αιμοδοσίας, 2008)

Τα **λευκά αιμοσφαίρια** αποτελούν τους «στρατιώτες» του οργανισμού. Υπεύθυνοι για την άμυνα επιτίθενται και σκοτώνουν μικρόβια, ιούς και άλλους εισβολείς (Π.Ο.Υ, 2009).

2.3.2 Ομάδες αίματος και το Rh.

Οι ανθρώπινοι τύποι αίματος καθορίζονται από τα «αντιγόνα», οι οποίες είναι ουσίες που βρίσκονται στην επιφάνειες των ερυθρών αιμοσφαιρίων. Οι τύποι αίματος κατηγοριοποιούνται σε ομάδες. Υπάρχουν τέσσερεις πιθανές ομάδες αίματος η A, O, B και AB. Το Rh είναι η παρουσία ή η απουσία της ουσίας D στην επιφάνεια των ερυθρών κυττάρων και καθορίζει εάν το αίμα είναι Rh θετικό (+) ή αρνητικό (-).

2.3.3 Συμβατότητα των ομάδων αίματος

Πριν προχωρήσουμε σε μια μετάγγιση, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι η ομάδα του δότη είναι συμβατή με εκείνη του αποδέκτη. Εάν ένας ασθενής λάβει ένα συστατικό του αίματος το οποίο δεν είναι συμβατό με την ομάδα του το ανοσοποιητικό του σύστημα θα αναγνωρίσει την παρουσία ξένων ουσιών που ονομάζονται αντιγόνα. Η ασυμβατότητα μπορεί να οδηγήσει στην απόρριψη του συστατικού του αίματος και να υπάρξει επιδείνωση της κατάστασης της υγείας του ασθενή. Οι έλεγχοι συμβατότητας είναι μια διαδικασία η οποία αναλαμβάνουν οι τράπεζες αίματος των νοσοκομείων και οι ομάδες διασταυρώσεων (Πίτρακκου & Πιπερίδου, 2007).

2.3.4 Μετάγγιση αίματος

Μετάγγιση αίματος είναι η διαδικασία μεταφοράς αίματος ή προϊόντων του από ένα άτομα μέσα στο κυκλοφορικό σύστημα του αίματος του άλλου. Η μετάγγιση αίματος μπορεί να είναι σωτήρια σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως είναι η μαζική απώλεια αίματος λόγω τραύματος ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αντικαταστήσει την απώλεια αίματος που μπορεί να προκύψει κατά την διάρκεια της χειρουργικής επέμβασης. Επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία σοβαρής αναιμίας ή θρομβοπενίας που προκαλείται από μια ασθένεια του αίματος. Επιπρόσθετα στην Κύπρο υπάρχει μια μεγάλη ομάδα από θαλασσαιμικούς οι οποίοι χρειάζονται συχνές και τακτικές μεταγγίσεις αίματος.

Είναι ιατρικώς προφανές ότι ένα ενιαίο προϊόν αίματος, για παράδειγμα το ολικό αίμα, δεν είναι κατά ανάγκη κατάλληλο για όλους τους προαναφερθείσες λόγους, εκτός αν ο ασθενής παρουσιάζει πολλαπλά προβλήματα υγείας. Ακόμα και τότε, ορισμένα προϊόντα χρειάζονται ειδική επεξεργασία, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα και να λειτουργήσουν σωστά. Για αυτό το λόγο μετά το 2002 στο τμήμα επεξεργασίας του Κέντρου Αίματος γίνεται η επεξεργασία του ολικού αίματος έτσι ώστε να παραχθούν τα κατάλληλα προϊόντα π.χ. το φρέσκο κατεψυγμένο πλάσμα το οποίο είναι χρήσιμο για τη ρύθμιση της πήξης του αίματος, τα αιμοπετάλια και τα ερυθρά.

2.4 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

2.4.1 Εθελοντισμός Αίματος

Ο εθελοντισμός είναι η δραστηριότητα των ατόμων τα οποία προσφέρουν στον συνάνθρωπο τους χωρίς να υποκινούνται από οικονομικό ή υλικό όφελος. Ο εθελοντισμός γενικά θεωρείται μια αλtruιστική δραστηριότητα, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων (Piliavin, 1990).

Οι παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την όλη διαδικασία της αιμοδοσίας μπορεί να είναι εσωτερικοί αλλά και εξωτερικοί. Οι εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν την διαδικασία είναι νομικά θέματα, εκπαιδευτικά προγράμματα, ενημέρωση σχετικά με την αναγκαιότητα του αίματος, κοινωνικά πρότυπα και ο κοινωνικός κύκλος. Οι εσωτερικοί παράγοντες μπορούν να θεωρηθούν τα προσωπικά χαρακτηριστικά, οι προσωπικές εμπειρίες, τα κίνητρα, οι συμπεριφορές, οι καταστάσεις και η αντίληψη του κινδύνου (Aldamiz-Echevarria, 2014).

Σε όλο το κόσμο εντείνονται οι προσπάθειες προσέλκυσης και αύξησης των συστηματικών αιμοδοτών έτσι ώστε η ποσότητα αίματος που συλλέγεται να αποδίδει ασφάλεια και επάρκεια στις μεταγγίσεις. Οι μέθοδοι προσέλκυσης από χώρα σε χώρα ποικίλουν και διαφοροποιούνται ανάλογα με την κοινωνικοοικονομική δομή και την κουλτούρα κάθε χώρας και μέσα από την πολυετή εμπειρία τεκμηριώνεται πως τα κίνητρα που δίνονται δεν θα πρέπει να αφορούν υλικές και οικονομικές απολαβές. (Αποστολίδου, 2013).

Στην ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο της οδηγίας 2002/98 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να ενθαρρύνουν τους εθελοντές αιμοδότες, με στόχο να εξασφαλίσουν το αίμα και τα συστατικά του, στο μέτρο του δυνατού.

Οι εθελοντές αιμοδότες είναι άνθρωποι που δίνουν αίμα, πλάσμα ή άλλα συστατικά του αίματος με τη θέλησή τους και δεν λαμβάνουν χρήματα ή άλλης μορφής πληρωμή. Το βασικό τους κίνητρο είναι να βοηθήσουν άγνωστους παραλήπτες και όχι για να αποκτήσουν προσωπικό όφελος. Οι εθελοντές αιμοδότες που δίνουν αίμα τακτικά θεωρούνται δότες με το χαμηλότερο κίνδυνο σε σύγκριση με άλλους γιατί το αίμα ελέγχεται τακτικά και κατά συνέπεια είναι λιγότερο πιθανόν να δώσουν αίμα, αν ξέρουν ότι υπάρχει η πιθανότητα να μεταφέρουν με το αίμα τους οτιδήποτε κρίνεται επικίνδυνο για το δέκτη. Επίσης, δεδομένου ότι είναι αφοσιωμένοι στο να δίνουν αίμα τακτικά, έχουν βοηθήσει στο να διασφαλιστεί μια επάρκεια αίματος και ταυτόχρονα μπορούν να είναι στην διάθεση της υπηρεσίας να δώσουν αίμα σε ώρα έκτακτης ανάγκης.

Συνεπώς, τα Κέντρα Αίματος και οι νοσοκομειακές τράπεζες αίματος θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους αιμοδότες να γίνουν τακτικοί αιμοδότες. Είναι διεθνώς αποδεκτό ότι οι άνδρες μπορούν να δίνουν αίμα κάθε τρεις μήνες και οι γυναίκες ανά τετράμηνο χωρίς αρνητικές συνέπειες για την υγεία τους (Πίτρακκου & Πιπερίδου, 2007).

2.4.2 Προσέλκυση Αιμοδοτών

Προσέλκυση εθελοντών αιμοδοτών είναι η διαδικασία εμπέδωσης της εθελοντικής αιμοδοσίας στο σύστημα αξιών του ατόμου, ώστε το άτομο να ενθαρρυνθεί να γίνει εθελοντής αιμοδότης, αλλά και να συνειδητοποιήσει ότι πρέπει να παραμείνει εθελοντής αιμοδότης (Ζερβού, 2009).

Σύμφωνα με τον Glynn et al., 2002, μόνο το 5% των ανθρώπων που θα μπορούσαν να είναι αιμοδότες δίνουν αίμα. Παρομοίως, οι Armitage και Conner, (2001), Giles et al., (2004), και Boulware et al., (2002), επισημαίνουν ότι μόνο το 10% του πληθυσμού διεθνώς το οποίο είναι σε θέση να δώσει αίμα είναι εθελοντές αιμοδότες. Πανελλήνια έρευνα που έγινε το 2008 δείχνει για την εθελοντική αιμοδοσία απογοητευτικά αποτελέσματα. Το 70% των ερωτηθέντων, δεν έχει ποτέ προσφέρει αίμα ενώ μόνο το 6,7% είναι εθελοντές αιμοδότες (ΠΟΣΕΑ, 2008). Τα πιο πάνω

στοιχεία καταδεικνύουν την ανάγκη για περαιτέρω βελτίωση των μεθόδων προσέλευσης και διατήρησης αιμοδοτών έτσι ώστε να μπορεί να εξυπηρετείται η αυξανόμενη ζήτηση αίματος.

Όπως σημειώνουν και οι Rouger και Hossenlopp 2005, οι τρόποι προσέλευσης αιμοδοτών διαφέρουν ανά χώρα στη βάση της κοινωνικό-οικονομικής δομής και κουλτούρας της συγκεκριμένης χώρας.

Πάρα πολλοί ερευνητές έχουν μελετήσει το συγκεκριμένο θέμα σε διαφορετικές χώρες και έχουν καταλήξει σε σημαντικές διαπιστώσεις όσο αφορά στις στάσεις προς την αιμοδοσία, τα κίνητρα και τους παράγοντες που οδηγούν στον εθελοντισμό της αιμοδοσίας, τα επίπεδα ικανοποίησης με τις διαδικασίες αιμοδοσίας και την πρόθεση μελλοντικής αιμοδοσίας, και τους τρόπους προσέλευσης και διατήρησης αιμοδοτών.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η προώθηση της ιδέας της δωρεάς αίματος, καθώς και η επιτυχής προσέλευση αιμοδοτών έχει σημαντικά εμπόδια για όλους τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους. Για παράδειγμα, τα προϊόντα αίματος έχουν μικρή διάρκεια ζωής, η αιμοδοσία είναι δωρεάν και τα θέματα ασφάλειας περιορίζουν των αριθμό των επιλεγμένων αιμοδοτών. Επιπλέον, τα κέντρα αίματος που συλλέγουν αίμα είναι υπηρεσίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δεν είναι σε θέση να κάνουν χρήση πολλά από τα εργαλεία του μάρκετινγκ και προώθησης προϊόντων (U.S food and drug administration, 2012).

Πιο κάτω παρατίθενται εν συντομία τα κυριότερα ευρήματα από τις μελέτες αυτές.

Στάσεις και Κίνητρα προς την αιμοδοσία

Με το όρο κίνητρα προσδιορίζονται τα αίτια που προκαλούν ή οι λόγοι που εξηγούν την ανθρώπινη συμπεριφορά και δράση. Κίνητρο είναι οτιδήποτε κινεί, ωθεί ή παρασύρει σε δράση ένα άτομο (Kuhl, 1987, Ιωαννίδου, 2009).

Τα αισθήματα αλτρουισμού, ενσυναίσθησης, κοινωνικής ευθύνης και συνεισφοράς προς τον συνάνθρωπο είναι σύμφωνα με πάρα πολλούς μελετητές οι κύριοι λόγοι που οδηγούν στην εθελοντική πράξη της αιμοδοσίας (Glynn et al., 2002, Misje et al., 2005, Nguyen et al., 2008). Παρόλα αυτά σημειώνουμε ότι σύμφωνα με τον Ferriman, (1998), παρατηρείται μείωση του αισθήματος αλτρουισμού και αυτό

αποτελεί σοβαρή απειλή στις προσπάθειες προσέλευσης αιμοδοτών. Η ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης του αιμοδότη και η ηθική υποχρέωση συνεισφοράς αποτελούν επίσης παράγοντες που οδηγούν σε εθελοντική αιμοδοσία.

Οι στάσεις και τα κίνητρα για αιμοδοσία διαφέρουν μεταξύ νέων και επαναλαμβανόμενων δοτών (Aldamiz-echevarria και Aguirre-Garcia, 2014). Η επιρροή από το οικογενειακό περιβάλλον, φίλους, γνωστούς και συγγενείς που είναι ήδη αιμοδότες είναι σύμφωνα με πολλούς ερευνητές ένα από τα σημαντικότερα κίνητρα για αιμοδοσία (Αποστολίδου και άλλοι, 2013).

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι κάποιες έρευνες (Kolins και Herron, 2003, Ringwald et al., 2010) υποστηρίζουν ότι η διαδικασία αιμοδοσίας πρέπει να είναι βολική για τον αιμοδότη. Για παράδειγμα η αιμοδοσία πρέπει να λαμβάνει μέρος σε βολική τοποθεσία και σε ώρες που εξυπηρετούν τον αιμοδότη.

Οι Sojka και άλλοι, (2007) σε μια έρευνα που εκπόνησαν με σκοπό τη διερεύνηση των κινήτρων σχετικά με την εθελοντική αιμοδοσία καθώς και των δυσκολιών και εμποδίων έτσι όπως τα αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι αιμοδότες, σε δείγμα 600 τακτικών αιμοδοτών, κατέληξαν στα εξής συμπεράσματα. Καταρχάς δεν παρατηρήθηκε καμία στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τα κίνητρα και τους λόγους που οδηγούν κάποιον στην αιμοδοσία. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι πιο συχνά αναφερόμενοι ως λόγοι αιμοδοσίας για πρώτη φορά, ήταν «η επιρροή από φίλους» και η «έκκληση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης». Οι ίδιοι ερευνητές αναφέρουν ως εμπόδιο στο να γίνει κάποιος τακτικός εθελοντής αιμοδότης ήταν η «τεμπελιά» και έπειτα ο «φόβος της βελόνας».

Κάποιοι άλλοι αρνητικοί παράγοντες που καταγράφονται είναι η ψυχολογική φοβία (όπως π.χ. πιθανή ζαλάδα, ο φόβος μετάδοσης κάποιου νοσήματος) και η αγωνία που σχετίζεται περισσότερο με την πρώτη φορά αιμοδοσίας. Οι Gillespie και Hillyer, 2002, σημειώνουν ότι οι φόβοι που παρουσιάζονται συχνότερα σε νέους δότες ή αυτούς που δίνουν αίμα για πρώτη φορά, μπορούν να αντιμετωπιστούν με μια ορθή στρατηγική προσέλευσης που επικοινωνεί αποτελεσματικά τα σωστά μηνύματα στο κοινό.

Η Ελβετία είναι μια χώρα η οποία έχει δημιουργήσει νόμους για την εθελοντική αιμοδοσία και την ασφάλεια της. Το ίδιο το κράτος έχει επενδύσει αρκετά χρήματα για

τη διαφήμιση της εθελοντικής αιμοδοσίας ώστε να πείσει τους πολίτες της χώρας πως αξίζει να στραφούν στον εθελοντισμό. Ακόμη και στα σχολεία γίνεται ως μάθημα ο εθελοντισμός για να μπορέσουν τα παιδιά από μικρή ηλικία να καταλάβουν την έννοια του κι όταν φτάσουν στην κατάλληλη ηλικία χωρίς δισταγμούς να γίνουν εθελοντές (Γυφτονικόλος & Καραδήμας 2007).

Βαθμός Ικανοποίησης

Οι Nguyen και άλλοι, 2008, εξηγούν ότι η θετική εμπειρία των αιμοδοτών οδηγεί στη διαμόρφωση θετικών εντυπώσεων που είναι σημαντικές για τη διατήρηση των υφιστάμενων αιμοδοτών και τη μετατροπή όσων δίνουν αίμα για πρώτη φορά σε συστηματικούς δότες. Οι Schlumpf και άλλοι, 2008, τονίζουν ότι οι αιμοδότες που έχουν πολύ καλή εμπειρία από τη διαδικασία αιμοδοσίας είναι κατά 3.6 φορές πιο πιθανόν να δώσουν αίμα στο μέλλον σε σχέση με αυτούς που έχουν φτωχότερη εμπειρία.

Επίσης, οι Aldamiz-echevarria και Aguirre-Garcia, 2014, συμπεραίνουν ότι εάν ο αιμοδότης έχει βιώσει μια κακή εμπειρία ή ψυχολογική αντίδραση, όπως αδυναμία, ζαλάδες, λιποθυμία, κλπ, τότε η πιθανότητα να δώσει αίμα στο μέλλον μειώνεται. Οι McKeever και άλλοι, 2006, οι Μαραντίδου και άλλοι, 2007, και οι Thompson και άλλοι, 1998, σημειώνουν ότι θέματα όπως μεγάλοι χρόνοι αναμονής, κακό περιβάλλον στο χώρο αιμοδοσίας και κακή μεταχείριση των αιμοδοτών από το προσωπικό στα κέντρα αιμοδοσίας είναι σημαντικοί λόγοι που επηρεάζουν αρνητικά την εμπειρία και το επίπεδο ικανοποίησης των αιμοδοτών. Ο Mikkelesen, 2007, επισημαίνει την ανάγκη για υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού και άρτιας κατάρτισης του προσωπικού που απασχολείται στα κέντρα αιμοδοσίας.

Οι Ringwald και άλλοι 2010, συνιστούν όπως δίνονται τα σωστά κίνητρα και εκπαίδευση στο προσωπικό στα κέντρα αιμοδοσίας και να καταβάλλονται προσπάθειες να ενδυναμώνεται η φήμη των κέντρων αυτών όσο αφορά στα επίπεδα ικανοποίησης και ποιότητας.

Οι Martin-Santana και Beerli-Palacio, 2012, επισημαίνουν ότι η αυξημένη ικανοποίηση ενός αιμοδότη οδηγεί τον αιμοδότη στο να συστήσει σε άλλους να γίνουν αιμοδότες και προσθέτουν ότι το προσωπικό στα κέντρα αιμοδοσίας πρέπει

να μεταδίδει το αίσθημα εμπιστοσύνης και ασφάλειας και να καλλιεργεί το αίσθημα ευγνωμοσύνης και κοινωνικής αναγνώρισης στους αιμοδότες.

Μέθοδοι Επικοινωνίας

Κατά τους Ringwald και άλλους 2010, η επικοινωνία αποτελεί σημαντικό κλειδί για την προσέλκυση νέων και την διατήρηση υφιστάμενων αιμοδοτών. Το μήνυμα ότι η διαδικασία της αιμοδοσίας είναι απολύτως ασφαλής θα πρέπει να μεταφέρεται συνεχώς και ειδικότερα σε νέους αιμοδότες (Hupfer και άλλοι, 2005). Επίσης, μηνύματα που εγείρουν τα αισθήματα αλτρουισμού και γενναιοδωρίας μπορούν να χρησιμοποιούνται (Aldamiz-echevarria και Aguirre-Garcia, 2014).

Όσο αφορά στα μέσα επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται, αρκετές μελέτες (Αποστολίδου, 2013 και Misje, 2005) δείχνουν ότι ο αποτελεσματικότερος τρόπος είναι οι διαπροσωπικές επαφές και η επιρροή από συγγενείς, γνωστούς και φίλους. Παρόλα αυτά οι νέοι δότες είναι πιθανότερο να προσελκυστούν μέσω των μέσων μαζικής επικοινωνίας τα οποία κάνουν εκκλήσεις για παροχή αίματος ή με ενημερωτικά μηνύματα που εξιστορούν πραγματικές ιστορίες ανθρώπων που είχαν θεραπευτεί χάρη στην γενναιοδωρία κάποιου ανώνυμου αιμοδότη (Aldamiz-echevarria και Aguirre-Garcia, 2014).

Σύμφωνα με τους Aldamiz-echevarria και Aguirre-Garcia (2014), 18% των αιμοδοτών είχαν ανταποκριθεί σε έκκληση για παροχή αίματος. Οι Martin-Santana και Beerli-Palacio (2012), υπογραμμίζουν ότι η επικοινωνία με αιμοδότες θα πρέπει να είναι άμεση, προσωπική και συχνή.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι διάφορες μελέτες έχουν δείξει ότι διάφοροι κοινωνικό-δημογραφικοί παράγοντες επηρεάζουν την ικανοποίηση και πρόθεση αιμοδοσίας. Τα μηνύματα και τα μέσα επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να προσαρμόζονται στα διάφορα τμήματα του πληθυσμού. Οι Pagliariccio και Marinozzi, (2010), δηλώνουν ότι η κατανόηση της ψυχολογίας των αιμοδοτών μπορεί να οδηγήσει στην δημιουργία θετικών επιδράσεων στην απόφαση να δώσουν αίμα.

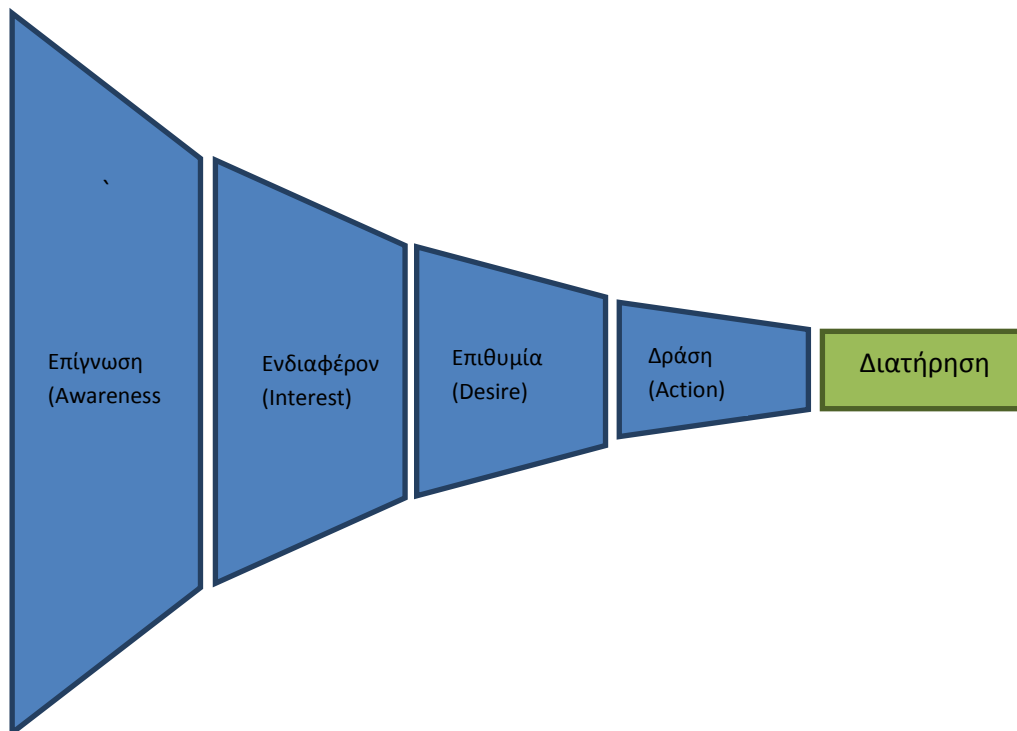
Διατήρηση και Επιβράβευση Αιμοδοτών

Όπως είναι αναμενόμενο ανάμεσα στους αιμοδότες κάποια άτομα είναι πιθανόν να προσφέρουν αίμα πολύ σπάνια ενώ κάποια άτομα είναι τακτικοί και ένθερμοι υποστηρικτές τις ιδέας και της όλης προσπάθειας που καταβάλλεται.

Είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι οι υφιστάμενοι αιμοδότες προσφέρουν αίμα στον μέγιστο εφικτό βαθμό και για το λόγο αυτό οι αρμόδιοι οργανισμοί σε αρκετές χώρες έχουν καθιερώσει προγράμματα επιβράβευσης αιμοδοτών τα οποία βοηθούν στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των αιμοδοτών και των υπηρεσιών αίματος.

Το μοντέλο AIDA στο μάρκετινγκ

Το μοντέλο αυτό σύμφωνα με τους Kotler και Armstrong, (2011) περιγράφει την διαδικασία που οδηγεί κάποιον σε μια απόφαση να δράσει. Το μοντέλο συνήθως αναπαριστάται ως χωνί καθώς ξεκινά με ευρεία απήχηση για να καταλήξει σε δράση από μερικά άτομα. Η διαδικασία περιλαμβάνει τέσσερα βασικά στάδια ενώ αρκετοί συμπεριλαμβάνουν επίσης ένα πέμπτο μέρος που αφορά τη διατήρηση όπως φαίνεται πιο κάτω.

Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό ένα άτομο αρχικά δημιουργεί επίγνωση ('Awareness') για την ύπαρξη ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας προτού επιδείξει ενδιαφέρον ('Interest') για να μάθει περισσότερα και πιο συγκεκριμένα πράγματα για αυτό.

Σημειώνουμε ότι σε αυτά τα δύο στάδια η ενημέρωση που απαιτείται και οι τρόποι επικοινωνίας πρέπει να είναι διαφορετικοί. Για σκοπούς δημιουργίας ευρείας επίγνωσης αρκετοί μελετητές σημειώνουν ότι πρέπει να χρησιμοποιούνται μέσα μαζικής επικοινωνίας (πχ τηλεόραση, ραδιόφωνο, κλπ) τα οποία έχουν ευρεία απήχηση και μεταφέρουν ένα γενικό μήνυμα που μπορεί να μεταδοθεί αποτελεσματικά στο ευρύτερο κοινό.

Στο στάδιο του ενδιαφέροντος το άτομο είναι σε φάση συλλογής περισσότερων πληροφοριών και λεπτομερειών. Οι διαπροσωπικές σχέσεις και γνώμες ή απόψεις από το φιλικό και οικογενειακό περιβάλλον παρουσιάζονται ως πιο αποτελεσματικές στο να μετακινήσουν κάποιον στο στάδιο της επιθυμίας καθώς μπορούν να επιβεβαιώσουν τις πληροφορίες που έχει λάβει ή να τις απορρίψουν (στην περίπτωση αυτή η διαδικασία διακόπτεται).

Εφόσον έχει πειστεί ότι η υπηρεσία μπορεί να προσφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα ή/και είναι χρήσιμη τότε βάση του μοντέλου ο ενδιαφερόμενος φέρεται να βρίσκεται στο στάδιο της επιθυμίας ('Desire') όπου επιθυμεί να δράσει (στην περίπτωση της αιμοδοσίας να προσφέρει αίμα).

Το τελικό στάδιο είναι αυτό της δράσης ('Action') όπου ένα άτομο προχωρά με την πράξη.

Τέλος, όπως έχουμε σημειώσει νωρίτερα, αρκετοί προσθέτουν στο τέλος του μοντέλου την διατήρηση καθώς είναι σημαντικό ένα άτομο να μην δράσει απλά μια φορά αλλά κατ' επανάληψη. Η ικανοποίηση από την υπηρεσία οδηγεί στην επιλογή επανάληψης της δράσης και μπορεί ακόμα και να καταλήξει σε σύσταση σε γνωστά πρόσωπα γεγονός που ενδέχεται να οδηγήσει σε ενδυνάμωση της θετικής γνώμης άλλων και να τους οδηγήσει σε δράση.

Σημειώνουμε ότι το στάδιο της επιθυμίας περιγράφει μια ψυχολογική κατάσταση στην οποία ένα άτομο βρίσκεται. Δεν σημαίνει κατά ανάγκη ότι το άτομο θα ενεργήσει. Είναι σημαντικό να γίνονται προσπάθειες μετατροπής της ψυχολογικής κατάστασης

σε πραγματική ενέργεια. Περαιτέρω σημειώνουμε ότι η επιθυμία και πρόθεση για δράση δεν συνιστά απαραίτητα και τελεσίδικη απόφαση για δράση.

Εφαρμόζοντας το μοντέλο AIDA στην περίπτωση της αιμοδοσίας, παρατηρούμε τα εξής:

Στη φάση δημιουργίας επίγνωσης, σκοπός είναι να γνωρίζει το ευρύτερο κοινό για την ύπαρξη της αιμοδοσίας, τα οφέλη και την σπουδαιότητα της. Τα μηνύματα πρέπει να είναι πειστικά για να μπορεί να δημιουργήσει το απαραίτητο ενδιαφέρον που απαιτείται για να μετακινηθεί κάποιος νέος αιμοδότης στο στάδιο του ενδιαφέροντος. Στο στάδιο του ενδιαφέροντος ο ενδιαφερόμενος θα κοιτάξει να συλλέξει όσες περισσότερες πληροφορίες για την αιμοδοσία. Στις μέρες μας όπου το διαδίκτυο αποτελεί την κυριότερη πηγή λεπτομερούς πληροφόρησης, η ύπαρξη ιστοσελίδας για την αιμοδοσία αναμένεται να είναι μεν σημαντική πηγή πληροφόρησης αλλά και επιβεβαίωσης πληροφοριών που ο ενδιαφερόμενος έχει συλλέξει από αλλού. Επίσης, στο στάδιο αυτό ο ενδιαφερόμενος ψάχνει για άτομα τα οποία εμπιστεύεται για να επιβεβαιώσουν τα όσα έχει μάθει για την αιμοδοσία. Και πάλιν, η ιστοσελίδα του κέντρου αίματος δύναται να λειτουργήσει καταλυτικά π.χ. με τη ανάρτηση ιστοριών από αιμοδότες ή άτομα που ευεργετήθηκαν από την αιμοδοσία κάποιου άλλου. Αφού δημιουργηθεί η επιθυμία για αιμοδοσία είναι σημαντικό όπως αυτή μετατραπεί το συντομότερο δυνατό σε πράξη αιμοδοσίας. Η οργάνωση της αιμοδοσίας, η βολικότητα του τόπου και χρόνου είναι ως εκ τούτου σημαντικά. Τέλος, είναι σημαντικό να γίνονται οι σωστές ενέργειες έτσι ώστε ο αιμοδότης να προσέρχεται σε αιμοδοσία τακτικά και στο μέγιστο επιτρεπτό βαθμό. Για το σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαίο να υπενθυμίζονται οι αιμοδότες όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικά και να οργανώνονται οι αιμοδοσίες με τρόπο που τους βολεύει (στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό).

2.4.3 Ευρήματα Ερευνών – Παγκόσμια Δεδομένα

Κοινωνικό-δημογραφικά Χαρακτηριστικά Αιμοδοτών

Λόγω των διαφορετικών στάσεων και κινήτρων που έχουν διάφορες ομάδες αιμοδοτών στη βάση κοινωνικό-δημογραφικών στοιχείων, συστήνεται όπως γίνουν διάφορες ενέργειες στόχευσης αυτών των ομάδων.

Στην Ελλάδα (Αποστολίδου και άλλοι, 2013) το φύλο, η ηλικία και η οικογενειακή κατάσταση καθορίζουν τη διάρκεια που ένας αιμοδότης προσφέρει αίμα. Συγκεκριμένα, ο βαθμός ικανοποίησης αυξάνεται όσο αυξάνεται η ηλικία. Επιπλέον, οι συστηματικοί αιμοδότες δήλωσαν πιο ικανοποιημένοι σε σχέση με τους περιστασιακούς αιμοδότες ενώ οι άντρες δήλωσαν πιο ικανοποιημένοι από τις γυναίκες. Όσο αφορά στους τρόπους και μέσα προσέλευσης, η επιρροή από φίλους, γνωστούς και συγγενείς που είναι ήδη αιμοδότες είναι ο κυριότερος τρόπος προσέλευσης. Πιθανόν αυτό παρατηρείται γιατί τα μέσα μαζικής επικοινωνίας δεν φαίνονται να είναι πολύ αποτελεσματικά στον Ελληνικό χώρο.

Στις ΗΠΑ, οι Nguyen και άλλοι, 2008, διαπιστώνουν ότι οι πλείστοι αιμοδότες έχουν υψηλό βαθμό ικανοποίησης. Συμπεραίνουν ότι το επίπεδο ικανοποίησης επηρεάζεται από την ηλικία, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο και το κατά πόσο ο αιμοδότης προσέφερε αίμα για πρώτη φορά ή ήταν συστηματικός αιμοδότης. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες δήλωσαν πιο ικανοποιημένες από τους άνδρες, ενδεχομένως λόγω υψηλότερου αισθήματος αλτρουισμού. Νεαρότεροι αιμοδότες (ηλικίες 16-39) έδωσαν ψηλότερη βαθμολογία στην εμπειρία της διαδικασίας αιμοδοσίας ενώ οι αιμοδότες που έδιναν αίμα για πρώτη φορά είχαν ψηλότερο βαθμό ικανοποίησης από τους συχνούς αιμοδότες.

Όσο αφορά στο μορφωτικό επίπεδο, αιμοδότες με υψηλό μορφωτικό επίπεδο δήλωσαν λιγότερο ικανοποιημένοι από αιμοδότες χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου. Οι Thomson και άλλοι, (1998), και οι Ownby και άλλοι, (1999), διαπιστώνουν ότι οι αιμοδότες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο είναι πιο πιθανόν να γίνουν επαναλαμβανόμενοι αιμοδότες σε σχέση με αυτούς με ψηλότερο μορφωτικό επίπεδο.

Σύμφωνα με Ringwald και άλλους, (2010) οι νεαρότεροι αιμοδότες θεωρούν σημαντικό το πόσο βολικός είναι ο τόπος και χρόνος της αιμοδοσίας. Εισηγούνται μάλιστα όπως προγράμματα αιμοδοσίας πρέπει να εξασφαλίζουν ότι είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες νεαρότερων ηλικιών. Για παράδειγμα σελίδες κοινωνικής δικτύωσης δύναται να είναι πιο αποτελεσματικά στην επικοινωνία και προσέλκυση νεαρών αιμοδοτών.

Στην Σερβία οι Vavic και άλλοι, (2012), βρίσκουν ότι οι νεαρότερες ηλικίες έχουν δηλώσει λιγότερο ικανοποιημένοι με τη συμπεριφορά του προσωπικού στα κέντρα αιμοδοσίας. Ενώ οι Wevers και άλλοι, (2014), στην Ολλανδία βρίσκουν ότι οι άντρες μεγαλύτερης ηλικίας είναι πιο πιθανόν να δώσουν ξανά αίμα.

2.5 Η Κυπριακή Πραγματικότητα

Σήμερα το κάθε νοσοκομείο στην επαρχία όπου και ανήκει έχει την δική του τράπεζα αίματος και έτσι αυτή είναι υπεύθυνη για τη διοργάνωση αιμοδοσιών, την επεξεργασία και τον έλεγχο προϊόντων του αίματος από την αντίστοιχη τράπεζα και έπειτα τη διαδικασία διασταύρωσης και προώθησης των προϊόντων στους ασθενείς. Προς το παρόν Κέντρο Αίματος λειτουργεί μόνο στην επαρχία Λευκωσίας το οποίο και είναι υπεύθυνο για οργάνωση των αιμοδοσιών και αιμοδοτών αλλά και την παραγωγή και έλεγχο αιμάτων.

Στο κοντινό μέλλον υπάρχει μια πολύ καλή προοπτική δημιουργίας ενιαίου Κέντρου Αίματος παγκύπριας εμβέλειας το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την παγκύπρια οργάνωση των αιμοδοτών, των αιμοδοσιών, την επεξεργασία και τον έλεγχο παραγώγων και προϊόντων του αίματος και έπειτα την διοχέτευση αυτών στις τράπεζες αίματος του αντίστοιχου νοσοκομείου σύμφωνα πάντα με τις ανάγκες τους.

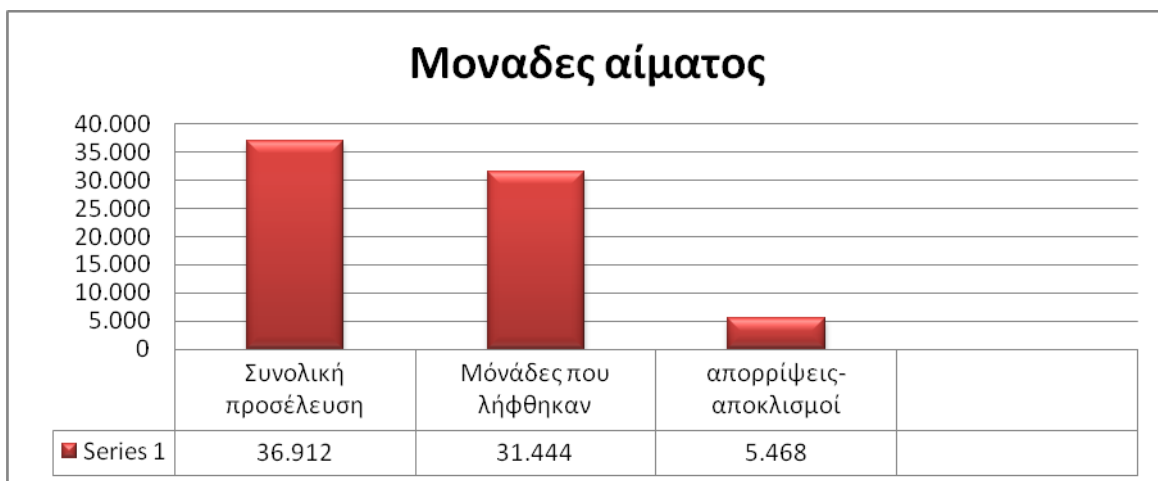
2.5.1 Ανάλυση της κατάστασης του Κέντρου Αίματος

Σύμφωνα με την οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2002/98 και τις σχετικές οδηγίες της Επιτροπής, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα Εθνικό Κέντρο Αίματος το οποίο θα είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνο για την προμήθεια αίματος, για τη δωρεά αίματος, για την επεξεργασία του αίματος σε διάφορα συστατικά, τον έλεγχο από μεταδοτικές ασθένειες, την αποθήκευση και την διανομή του σε νοσοκομεία για σκοπούς μετάγγισης του σε ασθενείς.

Το Κέντρο Αίματος διαχωρίζεται από τις νοσοκομειακές τράπεζες αίματος και ασκεί συντονιστικές αρμοδιότητες σε σχέση με αυτές. Οι τράπεζες αίματος ασχολούνται αποκλειστικά με τη διαδικασία διασταύρωσης και διανομής αιμάτων και προϊόντων του στους ασθενείς νοσοκομείων, κλινικών και της θαλασσαιμίας.

Παρά το γεγονός ότι η Κύπρος έχει προβεί στα απαραίτητα διαβήματα για ενσωμάτωση των Οδηγιών στο Εθνικό Δίκαιο, η πλήρης εφαρμογή τους, δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Το υφιστάμενο Κέντρο Αίματος, το οποίο στεγάζεται και εξυπηρετεί μόνο το τμήμα στην επαρχία Λευκωσίας, αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις στην εξεύρεση επαρκούς αριθμού αιμοδοτών οι οποίοι να δίνουν αίμα τακτικά και να είναι «ασφαλές αίμα» για μεταγγιση. Η υπηρεσία αυτή προσπαθεί να διατηρεί συνήθως ένα επαρκές απόθεμα προϊόντων αίματος και αίματος και είναι έτοιμη να ανταποκριθεί στις ανάγκες των ασθενών όλων των ομάδων αίματος. Εάν αυτή η προσπάθεια καθιερωθεί σε επιτυχή και τακτική βάση τότε η ανάγκη για να βρίσκονται άμεσα αιμοδότες αλλά και τυχόν καθυστερήσεις που προκύπτουν στις μεταγγίσεις ασθενών δεν θα υφίστανται ως πρόβλημα. Αντιθέτως η οργάνωση και η προσέλκυση αιμοδοτών θα γίνεται με πιο ασφαλή ρυθμό. Μέχρι στιγμής, φαίνεται να έχουν σημαντική επιτυχία αρκετές προσπάθειες βελτίωσης της μέχρι τώρα προσέλευσης αιμοδοτών νέων και υφιστάμενων.

Στατιστικά δεδομένα του ΚΑ για το έτος 2014 δείχνουν τη συνολική προσέλευση αιμοδοτών αλλά και το σύνολο των απορρίψεων που πραγματοποιήθηκαν κυρίως για τους λόγους που έχουν προαναφερθεί.

Διάγραμμα 2.1 Συνολικός αριθμός μονάδων αίματος που συλλέχθηκαν το έτος 2014 στην επαρχία Λευκωσίας.

Επίσης σύμφωνα με κάποια άλλα στατιστικά δεδομένα για το 2014 στην Κύπρο από τις 838.897 που είναι ο πληθυσμός μας μόνο το οι 60.211 έχουν δώσει αίμα παγκύπρια, δηλαδή ένα ποσοστό 7,18%.

2.5.2 Ασφάλεια και ποιότητα του αίματος

Σύμφωνα με την οδηγία όπου αναφέραμε και πιο πάνω, η διαθεσιμότητα του αίματος και των συστατικών του που χρησιμοποιούνται για θεραπευτικούς σκοπούς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους πολίτες οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να γίνουν αιμοδότες.

Επιπλέον, όσον αφορά στο θέμα της ποιότητας και της ασφάλειας, οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να εξασφαλίσουν ότι το αίμα και συστατικά του είναι ποιοτικά και ασφαλή καθ' όλη την αλυσίδα μετάγγισης. Επιπλέον, ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να συμμορφώνεται με Ευρωπαϊκές Οδηγίες για ασφάλεια και ποιότητα αίματος σε εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και μια βιώσιμη, ασφαλή και αποτελεσματική παροχή αίματος αλλά και ένα αποτελεσματικό σύστημα μετάγγισης. Ο αρμόδιος οργανισμός για τα πιο πάνω θα είναι το Εθνικό Κέντρο Αίματος το οποίο και θα είναι η κεντρική οργάνωση των εθνικών υπηρεσιών μετάγγισης αίματος και θα χρησιμεύσει ως βάση για την προμήθεια και τη διανομή αίματος και προϊόντων στις τράπεζες αίματος κάθε νοσοκομείου για όλο το νησί.

Επιλογή αιμοδοτών

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι της οδηγίας 2002/98, αλλά και για τη διατήρηση της δημόσιας και επαγγελματικής εμπιστοσύνης στην ασφάλεια και την ποιότητα του αίματος και των προϊόντων του, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή αιμοδοτών. Η τελική ποιότητα των συστατικών του αίματος εξαρτάται από πολλούς παράγοντες αλλά ξεκινά με την επιλογή των αιμοδοτών και τη διαδικασία συλλογής αίματος. Οι αιμοδότες θα πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά, σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΕΕ και της οδηγίας 2004/33. Μερικές από τις πιο σημαντικές πτυχές είναι:

- i. Αυτοί που προσφέρουν αίμα πρέπει να είναι σε καλή υγεία, τουλάχιστον 17 ετών. Αλλά και μικρότεροι από 65 ετών και να ζυγίζουν τουλάχιστον 50 κιλά.
- ii. Πρέπει να έχουν επίπεδο αιμοσφαιρίνης 12.5 g/dl για τις γυναίκες και 13.5 g/dl για τους άνδρες και

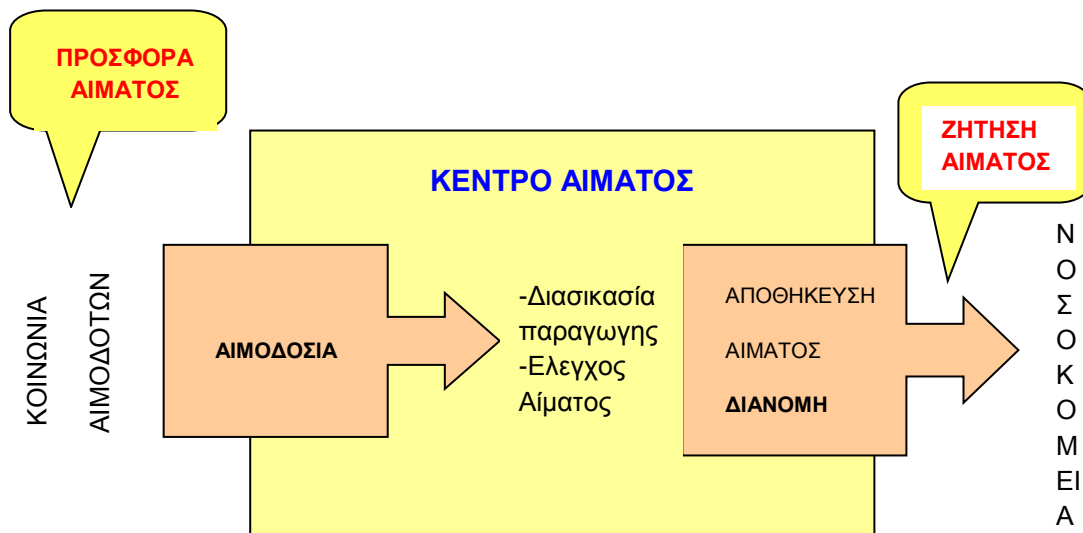
- iii. Δεν πρέπει να έχουν δώσει αίμα τις τελευταίες 16 εβδομάδες οι γυναίκες και τις τελευταίες 12 οι άνδρες.

Προϋποθέσεις που αποκλείουν μόνιμα ένα άτομο από την αιμοδοσία είναι η ηπατίτιδα Β ή C, σύφιλη, καρδιακές παθήσεις, ορισμένες μορφές καρκίνου (λευχαιμία, λέμφωμα και οποιοδήποτε είδους καρκίνου που έχει υποτροπιάσει μετά από θεραπεία), σοβαρό άσθμα, διαταραχές αιμορραγίας και η πιθανή έκθεση στον ιό HIV. Προϋποθέσεις που αποκλείουν προσωρινά ένα πρόσωπο είναι η εγκυμοσύνη, πρόσφατη σοβαρή επέμβαση, υψηλή ή χαμηλή αρτηριακή πίεση, αναιμία και η χρήση ορισμένων φαρμάκων.

2.5.3 Ζήτηση και προσφορά αίματος

Το Κέντρο Αίματος είναι αποκλειστικά υπεύθυνο για την προμήθεια του αίματος, την αιμοδοσία, την επεξεργασία του αίματος, τον έλεγχο από μεταδοτικές ασθένειες την αποθήκευση και την διανομή του στην τράπεζα αίματος η οποία με την σειρά της είναι υπεύθυνη για το έλεγχο συμβατότητας και διανομής του αίματος σε νοσοκομεία, ιδιωτικές κλινικές και στο τμήμα θαλασσαιμίας.

Εικόνα2. 1: Διαδικασία αίματος/ζήτηση/προσφορά

Προσφορά αίματος

Το Κέντρο Αίματος λειτουργεί με τέτοιο τρόπο και προσπαθεί να έχει ένα ασφαλές απόθεμα αίματος για να υπάρχει επάρκεια για τις ανάγκες των ασθενών της

Λευκωσίας. Τα διαθέσιμα στοιχεία για τα τελευταία τέσσερα χρόνια δείχνουν ότι οι αιμοδότες έχουν αυξηθεί σημαντικά. Αν προσέξουμε τα στοιχεία της προσφοράς αίματος αν και υπάρχει μια ικανοποιητική αύξηση των αιμοδοτών από την μια πλευρά από την άλλη παρουσιάζεται και μια ταυτόχρονη αύξηση της ζήτησης του αίματος. Παρά την αύξηση των μονάδων αίματος όμως, όλα τα νοσοκομεία παρουσιάζουν έλλειψη αίματος σχεδόν σε μόνιμη βάση.

Τα στατιστικά στοιχεία από τις χρονιές 2011-2014 αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του έργου που επιτελεί το Κέντρο Αίματος στην καθημερινή προσπάθεια να αυξάνονται οι αιμοδότες όλο και περισσότερο. Πιο κάτω παρουσιάζονται μερικά στοιχεία που αφορούν τα τελευταία τέσσερα χρόνια όπου και οι προσπάθειες αυτές έχουν ενταθεί σε μεγαλύτερο βαθμό.

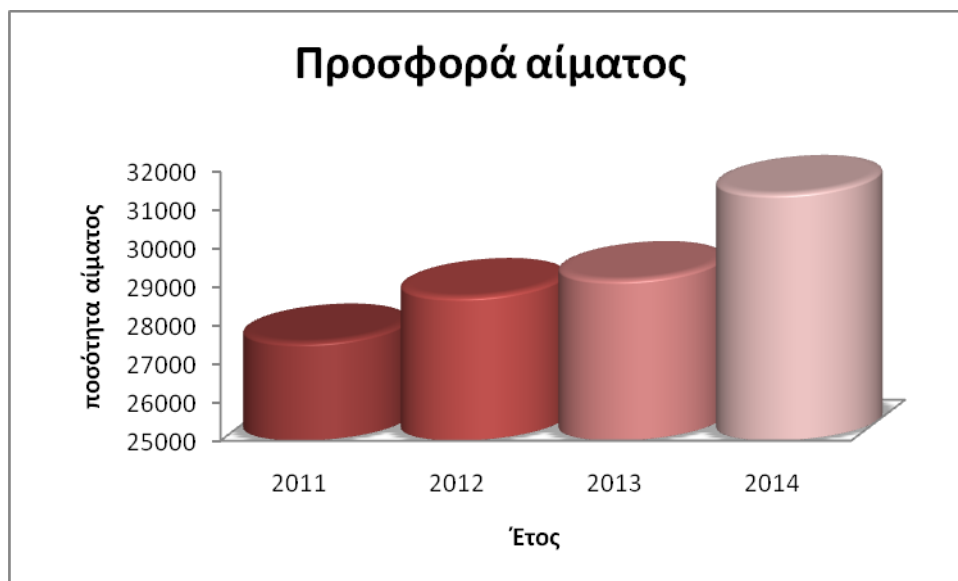
Πίνακας 2.1: Αριθμός μονάδων αίματος, ανά μήνα, που προσφέρθηκαν από αιμοδότες στην Τράπεζα Αίματος στη Λευκωσία κατά τα έτη 2001 -2014

Μήνας	2011	2012	2013	2014
Ιανουάριος	2145	2379	2521	2926
Φεβρουάριος	2143	2210	2311	2544
Μάρτιος	2581	2520	2344	2609
Απρίλιος	2264	2540	2799	2666
Μάιος	2399	2751	2471	2729
Ιούνιος	2279	2096	2135	2544
Ιούλιος	2663	2325	2470	2725
Αύγουστος	2043	2242	2348	2312
Σεπτέμβριος	2306	2335	2391	2637
Οκτώβριος	2170	2688	2538	2668
Νοέμβριος	2401	2567	2479	2481
Δεκέμβριος	2175	2102	2390	2600
Σύνολο	27569	28755	29197	31441

Πηγή: Ετήσια έκθεση Κέντρου Αίματος 2015

Με μια πρώτη ματιά στους αριθμούς παρατηρούμε μια αύξηση σε ετήσια βάση της τάξης των 1000 μονάδων το χρόνο, με μια μεγαλύτερη αύξηση το 2014 των 2200 περίπου μονάδων περισσότερες από το 2013. Οι αριθμοί αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα την προσπάθεια από πλευράς του Κέντρου Αίματος να αυξήσει την προσφορά του αίματος. Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι μετά από μια στατιστική μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Αίματος για την επαρχία Λευκωσίας από τις 31444 μονάδες αίματος που λήφθηκαν για το έτος 2014 οι 15,467 μονάδες είχαν ως τρόπο επικοινωνίας/προσέλκυσης τα μηνύματα (SMS) και τα τηλέφωνα ενώ οι υπόλοιπες μονάδες από οργανωμένες αιμοδοσίες.

Παρακάτω παρουσιάζονται σε μορφή διαγραμμάτων τα πιο πάνω δεδομένα όπου και φαίνεται πιο ξεκάθαρα η αυξανόμενη τάση χρόνο με το χρόνο αλλά και η μεγάλη αύξηση το έτος 2014.

Διάγραμμα 2.2: Προσφορά αίματος για τα έτη 2011-2014 στην Επαρχία Λευκωσίας

Αν συγκρίνουμε τις τέσσερις χρονιές παρατηρούμε την αύξηση που υπάρχει και αυτό οφείλεται στο σπουδαίο έργο που γίνεται από πλευράς του Κέντρου Αίματος και των υπευθύνων. Βλέπουμε μια αύξηση από το 2013 στο 2014 τις τάξης του 7,7% η οποία είναι αξιοσημείωτη. Όσον αφορά την προσφορά του αίματος είμαστε στη σωστή κατεύθυνση η οποία όμως χρειάζεται περαιτέρω βελτίωση για να φτάσουμε στα επιθυμητά αποτελέσματα.

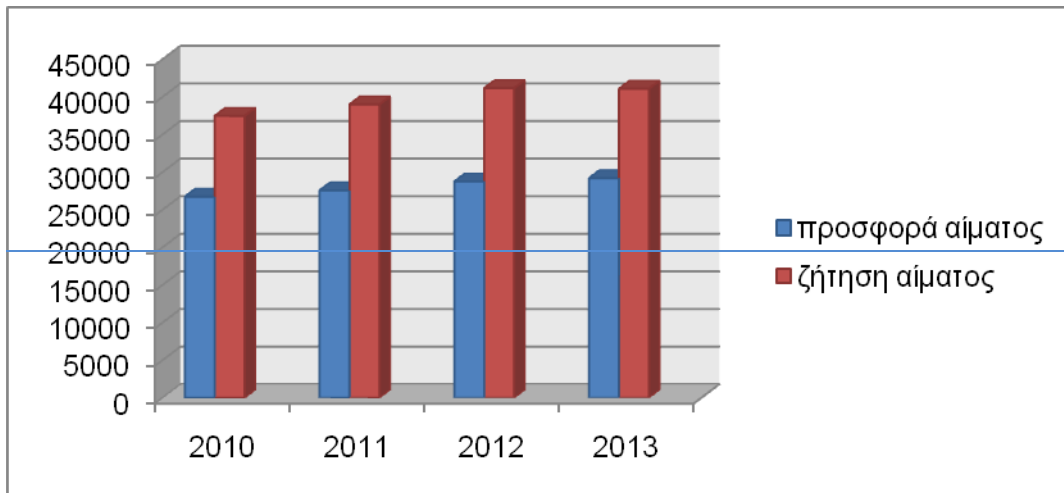
Ζήτηση αίματος

Καθημερινά απαιτείται ένας συγκεκριμένος αριθμός αιμοδοτών για να καλυφθούν οι ανάγκες μετάγγισης ασθενών σε νοσοκομεία, ιδιωτικές κλινικές και για την εξαιρετη μεγάλη ομάδα ανθρώπων με θαλασσαιμία που πρέπει να μεταγγίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Με την αύξηση του πληθυσμού και την ανάπτυξη πιο προηγμένων ιατρικών και χειρουργικών διαδικασιών, η ανάγκη για αίμα συνεχώς αυξάνεται. Τα τελευταία χρόνια στη Κύπρο οι ανάγκες αίματος για τη θαλασσαιμία αυξάνεται όλο και περισσότερο γιατί ενώ ο αριθμός των ατόμων αυτών παραμένει σχετικά σταθερός εν τούτοις οι ίδιοι λόγω ηλικίας πλέον έχουν ανάγκη μετάγγισης σε ακόμα πιο τακτά χρονικά διαστήματα. Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια πολλά από τα σοβαρά περιστατικά τα οποία λόγω έλλειψης ιατρικών ειδικοτήτων παραπέμπονταν στο εξωτερικό για θεραπεία ή επέμβαση, τώρα πια υπάρχει μια οργανωμένη ομάδα ιατρών από το εξωτερικό οι οποίοι έρχονται στη Κύπρο για να αναλάβουν αυτές τις επεμβάσεις με αποτέλεσμα οι ανάγκες σε αίμα να αυξάνονται συνεχώς. Δυστυχώς, ο αριθμός ακόμα μιας ομάδας ασθενών έχει αυξηθεί τόσο ραγδαία που η ανάγκη για συχνή μετάγγιση τόσο σε αίμα αλλά και αιμοπετάλια παρουσιάζει μεγάλα ποσοστά αύξησης. Η ομάδα αυτή αφορά στους ασθενείς με λευχαιμία των οποίων τα επίπεδα αιμοσφαιρίνης και αιμοπεταλίων πέφτουν σημαντικά μετά από μια δυνατή χημειοθεραπεία με αποτέλεσμα να χρειάζονται συχνά μετάγγιση. Σύμφωνα με κάποια στατιστικά στοιχεία τα οποία μου έχουν δοθεί από την τράπεζα αίματος του γενικού νοσοκομείου Λευκωσίας φαίνεται ότι οι ανάγκες για αίμα αυξάνονται ετησίως γύρω στο 7%.

Πίνακας 2.2: Σύγκριση μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης αίματος στην Επαρχία Λευκωσίας.

	2010	2011	2012	2013
Προσφορά αίματος	26732	27569	28755	29197
Ζήτηση αίματος	37483	39009	41169	41091

Πηγή: Ετήσια έκθεση Κέντρου Αίματος 2015

Διάγραμμα 2.3: Η αναλογία της προσφοράς και της ζήτησης αίματος

Τα πιο πάνω στοιχεία αφορούν τη ζήτηση η οποία καθορίζεται σύμφωνα με τις ανάγκες των υπηρεσιών που έχουμε αναφέρει και πιο πάνω. Η ζήτηση αυτή είναι δεδομένο ότι δεν μπορεί να καλυφθεί στο 100% διότι η ζήτηση πάντα είναι μεγαλύτερη από το μέγιστο δυνατό που μπορεί να προσφέρει η υπηρεσία του Κέντρου Αίματος τη δεδομένη στιγμή. Γίνονται μεγάλες προσπάθειες όπως οι μονάδες που διατίθενται καθημερινά να κατανέμονται δίκαια όπου και όταν υπάρχει σοβαρή ανάγκη.

2.5.4 Τμήμα αιμοδοσίας

Το τμήμα αιμοδοσίας στην Κύπρο περιλαμβάνει σταθερές και κινητές μονάδες αιμοδοσίας και η αιμοδοσία μπορεί να επιτευχθεί σε διάφορους τόπους. Η σταθερή μονάδα αιμοδοσίας είναι ο τόπος που βρίσκεται σε κάθε τράπεζα αίματος, όπου έχουν καταχωρηθεί οι αιμοδότες ή αυτοί που καλούνται να δώσουν αίμα για πρώτη φορά και ως επί το πλείστον βρίσκεται κοντά στο κέντρο της πόλης και πιο συγκεκριμένα μέσα στα δημόσια νοσοκομεία. Οι κινητές μονάδες αιμοδοσίας στην Κύπρο αναφέρονται σε δύο διαφορετικά είδη. Πρώτα τις οργανωμένες κινητές αιμοδοσίες τις οποίες διοργανώνει το τμήμα αιμοδοσίας του Κέντρου Αίματος το οποίο ταξιδεύει σε σχολεία, σχολές, εργασιακούς χώρους, στρατόπεδα κ.α. και δεύτερο την διοργάνωση αιμοδοσιών από εθελοντές (ΣΕΑΔ) τα βράδια και τα σαββατοκύριακα που επίσης υποστηρίζεται από τις τράπεζες αίματος, οι οποίοι ταξιδεύουν σε κοινοτικά κέντρα, μεγάλα ή μικρά, σε χωριά αλλά και σε κοινότητες μακριά από το κέντρο. Οι κινητές μονάδες αιμοδοσίας προσπαθούν να φτάσουν σε

αυτούς τους αιμοδότες που δεν μπορούν να έρθουν στην σταθερή κλινική λόγω απόστασης και έλλειψης χρόνου. Ο αριθμός των αιμοδοτών μπορεί να αυξηθεί σημαντικά με τη χρήση κινητών μονάδων αιμοδοσίας (Π.Ο.Υ, 1993). Η μόνη διαφορά που υπάρχει στην Λευκωσία σε σχέση με τις υπόλοιπες επαρχίες είναι ότι η τράπεζα αίματος της Λευκωσίας από το 2008 δεν διοργανώνει αιμοδοσίες αλλά έχει αναλάβει αυτό το έργο το Κέντρο Αίματος το οποίο στην ουσία ήταν παλαιότερα μέρος αυτής αλλά πλέον αποτελεί μια ανεξάρτητη υπηρεσία.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τις μονάδες αίματος που συλλέκτικαν από το Κέντρο Αίματος, τις τράπεζες αίματος των επαρχιών αλλά και από την ΣΕΑΔ για το έτος 2014.

Πίνακας 2.3: Μονάδες αίματος που συλλέκτικαν Παγκύπρια το έτος 2014

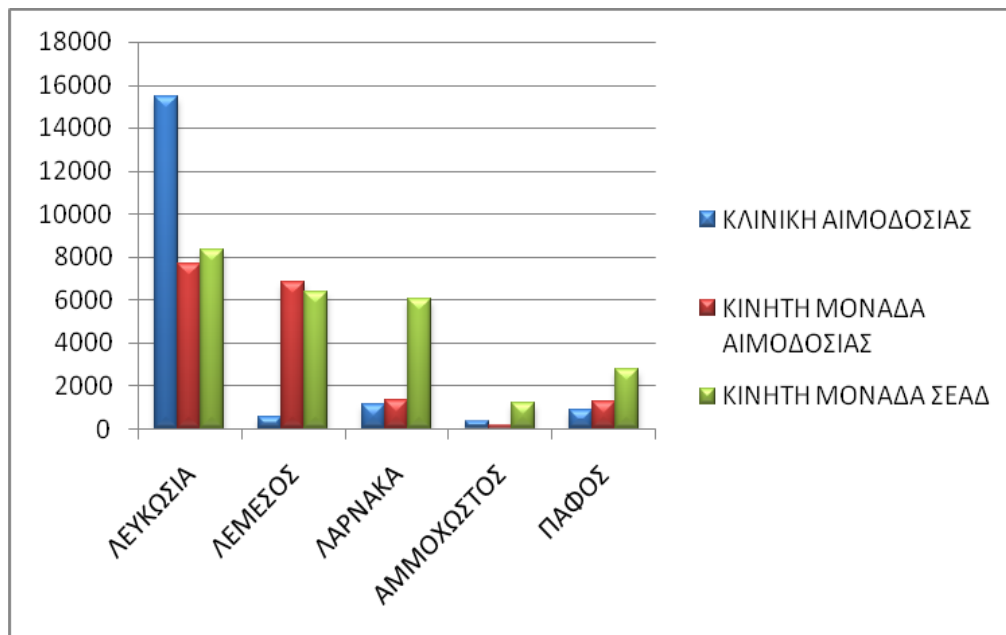
ΕΠΑΡΧΙΑ	ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ	ΚΙΝΗΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ	ΚΙΝΗΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΣΕΑΔ	ΣΥΝΟΛΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	15467	7666	8311	31444
ΛΕΜΕΣΟΣ	569	6798	6341	13708
ΛΑΡΝΑΚΑ	1108	1304	6064	8476
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	352	151	1194	1697
ΠΑΦΟΣ	858	1246	2782	4886
ΣΥΝΟΛΟ	18354	17165	24692	60211

Πηγή: Ετήσια έκθεση Κέντρου Αίματος 2015

Όπως παρατηρούμε και στο πίνακα οι προσφορές αίματος ανά επαρχία διαφέρει κατά πολύ. Πέραν της διαφοράς σε πληθυσμό ανά επαρχία, οι διαφορές αυτές οφείλονται πρωτίστως στην ζήτηση του αίματος, η οποία στην επαρχία Λευκωσίας είναι πολύ μεγαλύτερη από της υπόλοιπες επαρχίες λόγω αυξημένων περιστατικών, λόγω μεγαλύτερου αριθμού θαλασσαιμικών αλλά κυρίως λόγω του ότι πολλά από τα σοβαρά περιστατικά τα οποία και παρουσιάζουν μεγάλες αιμορραγίες μεταφέρονται

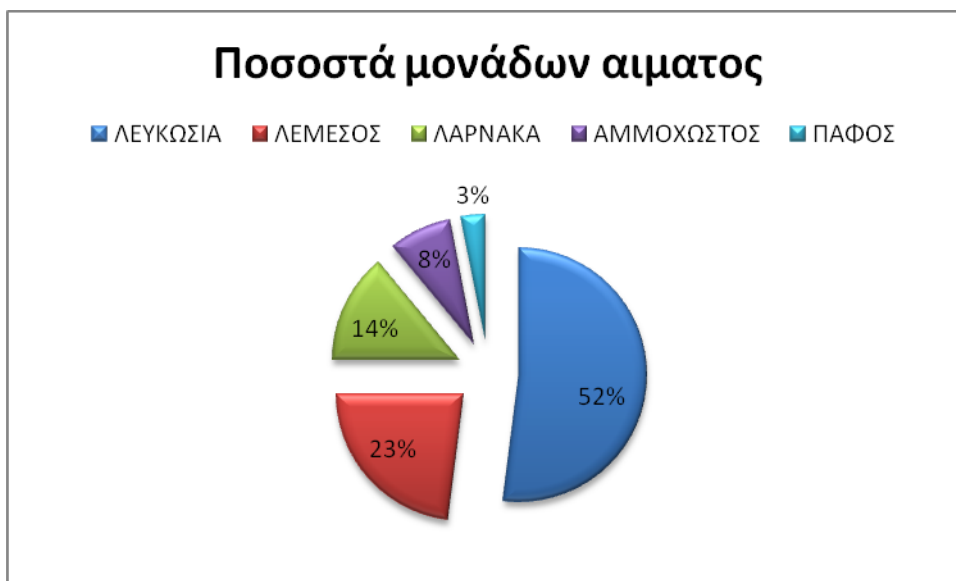
όσο επί τα πλείστον στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας όπου υπάρχουν και οι εξειδικευμένες μονάδες νοσηλείας όπως είναι η εντατική.

Τα πιο πάνω δεδομένα μπορούμε να τα παρουσιάσουμε και σε ένα διάγραμμα το οποίο μας βοηθά να δούμε πιο ξεκάθαρα την διαφορά που παρουσιάζουν μεταξύ τους οι επαρχίες αλλά και την διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στις τρεις παραμέτρους για τους χώρους που γίνονται οι αιμοδοσίες.

Διάγραμμα 2.4: Αριθμός μονάδων αίματος ανά επαρχία για τις κινητές μονάδες και την κλινική αιμοδοσία

Είναι αξιοσημείωτη η μεγάλη διαφορά που παρουσιάζει η κλινική αιμοδοσία στην Λευκωσία σε σχέση με τις κλινικές στις υπόλοιπες επαρχίες. Ενώ στην Λευκωσία η κλινική αιμοδοσία παρουσιάζει μεγαλύτερο αριθμό προσφοράς αίματος στην σταθερή μονάδα σε σχέση με τις άλλες δύο κινητές μονάδες, εντούτοις στις υπόλοιπες επαρχίες συμβαίνει το αντίθετο. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι καθαρά λόγω του έργου που επιτελεί το Κέντρο Αίματος στη Λευκωσία τα τελευταία 8 χρόνια. Είναι γενικά αποδεκτό ότι οι εντατικές και οι συντονισμένες προσπάθειες που έχουν γίνει αυτά τα χρόνια έχουν αυξήσει σε μεγάλο βαθμό την προσέλκυση νέων αιμοδοτών στο χώρο της αιμοδοσίας. Ναι μην γίνονται προσπάθειες και από τις άλλες κινητές μονάδες εντούτοις η προσέλκυση του κόσμου σε μια σταθερή και μόνιμη βάση είναι ένα από τα ζητούμενα.

Διάγραμμα 2.5: Ποσοστά προσφοράς αίματος ανά επαρχία

Στο διάγραμμα 2 παρουσιάζονται τα ποσοστά προσφοράς αίματος ανά επαρχία. Είναι εμφανές ότι το ποσοστό για την Λευκωσία είναι πολύ μεγαλύτερο από τις υπόλοιπες καθώς αγγίζει το 52% σε σχέση με την Λεμεσό που έχει 23%, την Λάρνακα στο 14%, την Πάφο στο 8% και τέλος το Παραλίμνι μόλις στο 3% του συνόλου. Η προσφορά αίματος στην Λευκωσία αν και αντιστοιχεί στο 52% του συνόλου εντούτοις χρήζει βελτίωσης λόγω αυξανόμενης ζήτησης αφού οι ανάγκες είναι καθημερινά γίνονται όλο και περισσότερες.

2.5.5 Ο ρόλος των υπηρεσιών αιμοδοσίας

Ο ρόλος των υπηρεσιών υγείας στην ευαισθητοποίηση και προσέλκυση νέων αιμοδοτών είναι πολύ καθοριστικός. Η ευγένεια προς τον πολίτη-αιμοδότη αποτελεί την πρώτη και την σοβαρότερη προϋπόθεση για την προσέλκυση του. Ο αιμοδότης πρέπει να αντιμετωπίζεται ως φυσικό πρόσωπο και όχι ως μια απρόσωπη μονάδα αίματος (Φαρμάκη, 2010). Η υπηρεσία του Κέντρου Αίματος οφείλει να εκπαιδεύει τον αιμοδότη για την ανάγκη του να δίνει αίμα, ότι το αίμα είναι πηγή ζωής καθημερινά για χιλιάδες συνανθρώπους μας, αλλά επίσης ότι το αίμα δεν αγοράζεται αλλά προσφέρεται από υγιείς ανθρώπους, σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη. Η υπηρεσία έχει καθήκον να αναδεικνύει την προσωπική ευθύνη του καθενός από εμάς για τον σκοπό αυτό.

2.5.6 Υπάρχουσες τεχνικές προσέλκυσης αιμοδοτών

Σημαντικός παράγοντας στην διατήρηση αλλά και την προσέλκυση των αιμοδοτών είναι να διασφαλίζεται ότι όλοι αισθάνονται σημαντικοί και να ενθαρρύνονται να δώσουν αίμα ανεξάρτητα από την ομάδα αίματος τους.

Ο στόχος του Κέντρου Αίματος είναι να χρησιμοποιήσει τεχνικές μάρκετινγκ με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού, αποκτώντας έτσι ένα αριθμό αιμοδοτών τον οποίο θα προσπαθήσει να διατηρήσει, αλλά ταυτόχρονα θα προσδοκεί την αφοσίωση αυτού του κοινού στον έργο του Κέντρου Αίματος. Επίσης στόχος είναι και η δημιουργία μιας σταθερής και αξιολογικής σχέσης αιμοδότη και υπηρεσίας.

Στην Κύπρο τα τελευταία 8 χρόνια διοργανώνονται εκδηλώσεις οι οποίες σκοπό έχουν την ενημέρωση του κοινού για την πορεία της εθελοντικής αιμοδοσίας και του Κέντρου Αίματος αλλά κυρίως για την απονομή και τη βράβευση σημαντικών εθελοντών αίματος οι οποίοι είτε έχουν προσφέρει πολλές φορές αίμα είτε με την βοήθεια τους έχουν συντελέσει στην εξέλιξη της αιμοδοσίας. Επίσης τα τελευταία 3 χρόνια γίνεται μια προσπάθεια ενίσχυσης του εθελοντισμού αιμοδοσίας μέσα από τα σχολεία δίνοντας κίνητρα στους μαθητές να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς που αφορούν την αιμοδοσία παρουσιάζοντας φιλμάκια σχετικά με το θέμα και τα οποία μετά από ψηφοφορία κατατάσσονται σε μια σειρά και έπειτα βραβεύονται οι μαθητές οι οποίοι τα δημιούργησαν.

Πρόσφατες εκδηλώσεις οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί με σκοπό την βράβευση και τον εορτασμό της παγκόσμιας ημέρας εθελοντή αιμοδότη (14^η Ιουνίου), είναι η εκδήλωση την 11 Ιουνίου 2014 την οποία ακολούθησε μεγάλη ανοικτή συναυλία, με τεράστια επιτυχία και προσέλευση κόσμου η οποία ξεπέρασε τις 18000 άτομα και την 21^η Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε εκδήλωση, ποδηλατοδρομία και αιμοδοσία στο Σταθμό Έγκωμης με θέμα «Ποδηλασία για τη Ζωή».

Κοινωνικό μάρκετινγκ

Το κοινωνικό μάρκετινγκ χρησιμοποιεί τις αρχές και τις τεχνικές του εμπορίου για να δημιουργήσει στο ακροατήριο έναν αριθμό εθελοντών που να δέχονται, να απορρίπτουν ή να αλλάζουν τις διάφορες συμπεριφορές που προκύπτουν προς όφελος άλλων ατόμων, ομάδων ή της κοινωνίας ολόκληρης. Έτσι, ο πρωταρχικός

στόχος του κοινωνικού μάρκετινγκ είναι το ατομικό ή το κοινωνικό κέρδος. Κοινωνικό μάρκετινγκ είναι ένα συμπληρωματικό εργαλείο με το οποίο γίνεται το έργο του προσωπικού συλλογής αίματος (Κέντρο Αίματος) και μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της πρόκλησης της αυτοϊκανοποίησης, καθώς ταυτόχρονα επιτρέπει την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δικαιωμάτων των δωρητών.

Έντυπα και φυλλάδια

Μία από τις πιο κοινές παραδοσιακές μεθόδους για την προσέλκυση αιμοδοτών είναι τα φυλλάδια και τα ενημερωτικά έντυπα που μοιράζουν στους ασθενείς τα νοσοκομεία και οι γιατροί. Προφανώς οι μέθοδοι αυτές δεν έχουν αρκετά αποτελέσματα. Μια ακόμα μέθοδος μάρκετινγκ που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από μια τράπεζα αίματος είναι οι ειδήσεις σε εφημερίδες ή περιοδικά υγείας.

Χορηγίες

Το Κέντρο Αίματος χρησιμοποιεί ως χορηγό τις Γενικές Ασφάλειες της Τράπεζας Κύπρου για την ενίσχυση των δαπανών που προκύπτουν σε ότι αφορά την προσέλκυση νέων αιμοδοτών. Η σύνδεση χορηγών με την αιμοδοσία αύξησε τους ρυθμούς ανταπόκρισης αιμοδοτών αλλά δεν αύξησε ικανοποιητικά και τον αριθμό των μονάδων αίματος που συλλέγονται καθημερινά. Ο χορηγός του Κέντρου Αίματος χρησιμοποιεί επιτυχημένες καμπάνιες μάρκετινγκ οι οποίες συνδέονται συναισθηματικά με τους αποδέκτες. Προσπαθούν να βγάλουν ένα ανθρώπινο πρόσωπο στην προσέλκυση των ανθρώπων και αυτό όπως παρατηρούμε λειτουργεί αποτελεσματικά. Η διαφήμιση αυξάνει την ευαισθητοποίηση, αλλά δεν οδηγεί αυτόματα σε περισσότερους αιμοδότες. Για να βάλετε ένα δότη στην καρέκλα, πρέπει η προσέγγιση να γίνει πρόσωπο με πρόσωπο.

Η αναγνώριση των αιμοδοτών

Ως Κέντρο Αίματος, η αναγνώριση των αιμοδοτών θεωρείται ένα πολύ σημαντικό συστατικό ενός επιτυχημένου προγράμματος. Η αναγνώριση δεν σημαίνει παροχή κινήτρων ή δώρα προς τους δότες. Αλλά αναγνώριση της αλτρουιστικής συνεισφοράς του δότη σε κάθε αιμοδοσία, όπως είναι το δημόσιο ευχαριστώ και την προσφορά τιμητικής πλακέτας σε δημόσιες εκδηλώσεις (Π.Ο.Υ, 2012).

Εκπαίδευση αιμοδοτών

«Η εκπαίδευση δοτών αίματος», η οποία ξεκινά από τα σχολεία, είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο καθοδήγησης. Οι δυνητικοί δότες έχουν άμεση πρόσβαση στις πιο πρόσφατες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία της αιμοδοσίας. Γνωρίζουν πολύ καλύτερα από τον καθένα, γιατί έρχονται σε προσωπική επαφή μέσω διαλέξεων με τον αντιπρόσωπο του Κέντρου Αίματος ο οποίος αφιερώνει αρκετό χρόνο σε αυτούς έτσι ώστε η ενημέρωσή τους να είναι πλήρης και κατανοητή.

Για την καλύτερη προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας, τρεις σημαντικές οργανώσεις που εργάζονται για την εθελοντική μη πληρωμένη δωρεά αίματος επέλεξαν την 14 μέρα Ιουνίου ως παγκόσμια ημέρα εθελοντικής αιμοδοσίας. Εκείνη την μέρα πέρα από αιμοδοσίες γίνονται και πολλά σεμινάρια σχετικά με το θέμα της εθελοντικής αιμοδοσίας, των ιών του HIV και της ηπατίτιδας. Εκείνη τη μέρα γίνονται προσπάθειες για καλύτερη ενημέρωση κι ευαισθητοποίηση των νέων χορηγών ώστε να προσφέρουν αίμα (Γυφτονικολος & Καραδήμας, 2007).

Ανακοινώσεις σε τηλεόραση και ραδιόφωνο

Όταν υπάρχει έλλειψη αίματος ή συμβεί ένα ατύχημα, το Κέντρο αίματος ανακοινώνει έκκληση μέσω της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου. Ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για να ενθαρρύνει κανείς τους δότες είναι να γίνει γνωστή η ανάγκη για τους δότες. Κάθε διαφημιστική εκστρατεία θα πρέπει να επικεντρωθεί στην διατήρηση και αύξηση της συμμετοχής των υφιστάμενων αιμοδοτών αλλά και την επανάληψη από αυτούς, όπως και η προσέλκυση αιμοδοτών που θα δώσουν αίμα για πρώτη φορά.

Από τον Σεπτέμβριο του 2004 στη Νέα Υόρκη ξεκίνησε μια προσπάθεια διάδοσης της εθελοντικής αιμοδοσίας μέσω της διαφήμισης. Η διαφήμιση ξεκίνησε από τη τηλεόραση παρουσιάζοντας ένα κόκκινο ανθρωπάκι που αποκαλείται κόκκινος υπερασπιστής και διέδιδε το εξής μήνυμα: «να σώσεις τον κόσμο δεν είναι εύκολο, η διάσωση μιας ζωής είναι» (Buchanan G., 2005).

Στην Ελλάδα το 2004 υπήρξαν στην τηλεόραση διαφημίσεις για την εθελοντική αιμοδοσία που παρουσίαζαν γνωστά πρόσωπα, του πολιτικού κόσμου, του

αθλητισμού, ηθοποιοί οι οποίοι στήριζαν την εθελοντική αιμοδοσία με το μήνυμα «δώστε 10 λεπτά από τη ζωής σας» (Ακριτίδης, 2005).

Στην χώρα μας πριν από μερικά χρόνια οι διαφημίσεις για την εθελοντική αιμοδοσία παρουσίαζαν ανθρώπους οι οποίοι χρειάστηκαν αίμα σε κάποια στιγμή της ζωής τους και αυτό έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να σωθεί η ζωή τους. Το μήνυμα που παρουσίαζαν ήταν «το αίμα σου έδωσε ζωή σε μένα όταν το χρειάστηκα».

2.5.7 Δημιουργία ιστοσελίδας

Η δημιουργία ιστοσελίδας είναι μια μελέτη η οποία έχει ήδη τροchioδρομηθεί και βρίσκεται σε προχωρημένα στάδια της δημιουργίας του καθώς έχει καθοριστεί ως ένας από τους βασικούς στόχους του Κέντρου Αίματος για το 2015. Οι κύριοι πυλώνες στην επίτευξη του στόχου αυτού από το Κέντρο Αίματος είναι

1. Οι οργάνωση μια ομάδας εξειδικευμένων ατόμων οι οποίοι θα βοηθήσουν στην δημιουργία και ανάπτυξη αυτής της ιστοσελίδας.
2. Σχεδιασμός και μορφή της ιστοσελίδας ως βασική μορφή της
3. Πληροφοριακή υποστήριξη από τους αρμόδιους φορείς για την προσφορά των τεχνικών τους γνώσεων.
4. Και τέλος, δημιουργία ομάδας η οποία να είναι υπεύθυνη για την διαχείριση και ενημέρωση της ιστοσελίδας σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η οργάνωση μια ομάδας εξειδικευμένων ατόμων η οποία έχει ήδη αρχίσει το έργο της περιλαμβάνει άτομα από το υφιστάμενο προσωπικό τα οποία με την εμπειρία τους στον τομέα της αιμοδοσίας και την κατάρτισή τους μπορούν να βοηθήσουν αποτελεσματικά και αποδοτικά στην υλοποίηση του στόχου. Τα άτομα αυτά είναι στο σύνολο 10 και αντιστοιχούν περίπου δύο άτομα ανά τμήμα του Κέντρου Αίματος (αιμοδοσίας, επεξεργασίας, ελέγχου, τυποποίησης και διανομής). Η ομάδα αυτή λειτουργεί ήδη εδώ και κάποιους μήνες κάποιες ώρες την βδομάδα και ασχολείται κυρίως με τον βασικό θεωρητικό κομμάτι της ιστοσελίδας έτσι ώστε με την τελειοποίηση του να δοθεί στους αρμόδιους φορείς οι οποίοι θα τοποθετήσουν το υλικό αυτό στην ιστοσελίδα. Ο σχεδιασμός και η μορφή της ιστοσελίδας αυτής έχει ήδη μια αρχική μορφή η οποία έχει σχεδιαστεί με βασικό πρότυπο ιστοσελίδες αιμοδοσίας άλλων ευρωπαϊκών κρατών και κυρίως της Μεγάλης Βρετανίας και Ελλάδας. Ο σχεδιασμός αυτού του πρότυπου έχει γίνει από αρμόδια άτομα του

Υπουργείου Οικονομικού οι οποίοι ανήκουν στην πληροφορική ομάδα. Η ομάδα αυτή είναι που θα βοηθήσει στην τοποθέτηση του υλικού που θα μαζευτεί και θα διαμορφωθεί ανάλογα από την ομάδα του εξειδικευμένου προσωπικού. Μετά την συλλογή και τον προσδιορισμό των απαιτούμενων πληροφοριών, η ειδική αυτή ομάδα θα είναι σε θέση να προτείνει τις πιθανές πτυχές που πρέπει να συμπεριληφθούν στο δικτυακό τόπο, όπως για παράδειγμα, η αρχική σελίδα, το οριζόντιο μενού, οι πληροφορίες για την υπηρεσία αυτή, τα τελευταία νέα όπως πληροφορίες για αιμοδοσίες, αιμοδότες, κανονισμούς αλλά και το θεωρητικό υπόβαθρο «τι είναι το αίμα, η ασφάλεια του αίματος και του αιμοδότη».

Σημαντικό κομμάτι κατά την διάρκεια της δημιουργίας της ιστοσελίδας είναι η επικοινωνιακή στρατηγική. Η επικοινωνιακή στρατηγική θα πρέπει να αναπτυχθεί ανάλογα με τα μηνύματα τα οποία θέλουμε να σταλούν έτσι ώστε να φτάσουν στους αποδέχτες σωστά. Αυτή η στρατηγική μπορεί να μετατρέψει την προκατάληψη σε αποδοχή, την άγνοια σε γνώση και την αρνητικότητα σε θετικότητα. Οι ειδικοί πρέπει να εργαστούν σκληρά για να μεταφερθούν να σωστά μηνύματα προς τους αιμοδότες ή πιθανούς μελλοντικούς αιμοδότες. Οι πληροφορίες οι οποίες πρέπει να παρέχει σωστά η ιστοσελίδα είναι

- i. Η ανάγκη για μια βιώσιμη παροχή ασφαλούς αίματος και η σημασία της εθελοντικής, μη αμειβόμενης αιμοδοσίας
- ii. Τα κριτήρια επιλογής των αιμοδοτών
- iii. Τα κίνητρα της δωρεάς αίματος, έτσι ώστε να τους παρακινήσει να δώσουν αίμα
- iv. Πληροφορίες για την υπηρεσία της αιμοδοσίας και το πως και πότε οι άνθρωποι μπορούν να δίνουν αίμα
- v. Η όλη διαδικασία της αιμοδοσίας
- vi. Για το προσωπικό που είναι εκπαιδευμένο και έμπειρο στην παροχή κατάλληλης φροντίδας του αιμοδότη για να κάνουν την διαδικασία της αιμοδοσίας μια ευχάριστη και άνετη εμπειρία
- vii. Προσφορά ιατρικής βοήθειας, ανά χρειαστεί (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αιμοδοσίας, 2008)

Ο βασικός στόχος για την εκπαίδευση των αιμοδοτών είναι να προαχθεί η γνώση, η αλλαγή νοοτροπίας και πεποιθήσεων αλλά και για να «μάθει» τους αιμοδότες να

μπορούν οι ίδιοι να αποφασίσουν εάν μπορούν και πληρούν τα κριτήρια για την προσφορά αίματος τη στιγμή που θα επιλέξουν να το κάνουν. Η ενημέρωση των αιμοδοτών κατευνάζει τους φόβους και ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στην ασφαλή παροχή αίματος. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω ελκυστικών μηνυμάτων τα οποία πρέπει να σχεδιαστούν και να αναπτυχθούν με τέτοιο τρόπο που να απευθύνονται σε όλους τους αιμοδότες. Να είναι σαφή, απλά, συνοπτικά και ενημερωτικά έτσι ώστε να είναι και πιο αποτελεσματικά. Επίσης, μέσω της ιστοσελίδας μπορούμε να στείλουμε μηνύματα δημιουργώντας ένα τμήμα στον ιστοχώρο με προσωπικές εμπειρίες αιμοδοτών αλλά και αιμοληπτών (αυτών που χρειάστηκαν αίμα) για να αφυπνίσουμε την αίσθηση της ανάγκης όταν χρειαστεί την κατάλληλη στιγμή οι αναγνώστες να ανταποκριθούν άμεσα και με πράξεις.

Οφέλη από την ιστοσελίδα για την ενημέρωση των αιμοδοτών

Όπως έχουμε αναφέρει και πιο πάνω η δημιουργία ιστοσελίδας θα ωφελήσει τους αιμοδότες και μη αιμοδότες, το ίδιο το προσωπικό της αιμοδοσίας αλλά το Κέντρο Αίματος.

Οι αιμοδότες και μη αιμοδότες δεν είναι καλά ενημερωμένοι σχετικά με την ανάγκη για αίμα και την σημασία της αιμοδοσίας στην Κύπρο. Πολλοί άνθρωποι δεν γνωρίζουν τη χρήση του αίματος ή των προϊόντων του και πως αυτά μπορούν να σώσουν ζωές. Μερικοί άνθρωποι δεν γνωρίζουν καν τι κάνει το αίμα στο σώμα μας. Η έλλειψη πληροφοριών μπορεί να δημιουργήσει κενά όσο αφορά την προσέλκυση αιμοδοτών και την διατήρησή τους. Η σωστή ενημέρωση και κατατόπιση αιμοδοτών ή μη είναι απαραίτητη τόσο για να προετοιμάσει το έδαφος για μια νέα γενιά αιμοδοτών αλλά και για να διασφαλίσει ότι οι υφιστάμενοι αιμοδότες είναι σωστά ενημερωμένοι για τις νέες εξελίξεις, όπως η έλλειψη συγκεκριμένων ομάδων αίματος ή αλλαγές στα κριτήρια επιλογής του δότη.

Πολλοί μη αιμοδότες δεν δίνουν αίμα επειδή φοβούνται τη διαδικασία, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό έχει προσφέρει αίμα μόνο μια φορά στη ζωή του. Σημαντικά εμπόδια όπως αναφέραμε και πιο πάνω είναι ο φόβος της βελόνας, το «άγνωστο» και η έλλειψη γνώσης με το πόσο αναγκαίο και ζωτικής σημασίας είναι το αίμα μας για τον αποδέκτη του. Σε τέσσερις από τις πέντε χώρες περίπου το 50% των αιμοδοτών που θα προσφέρουν αίμα για πρώτη φορά δεν θα το επιχειρήσουν ξανά. Η πιο σημαντική προσέγγιση για να πειστεί ένας αιμοδότης ο οποίος δεν είναι

διατεθειμένος να δώσει και πάλι είναι η άμεση προσωπική επαφή των αρμοδίων μαζί του, συζητώντας τους παράγοντες που ευθύνονται για την απροθυμία του να δώσει ξανά.

Επιπρόσθετα η οργάνωση μιας αιμοδοσίας είναι μια ευκαιρία που προσφέρεται σε όλους. Με τα υπάρχοντα κίνητρα μπορούμε να προτρέψουμε διάφορους ανθρώπους για να δώσουν αίμα (συμπολίτες μας, φίλους, συνάδελφους κα) αλλά ακόμα και να οργανώσουν οι ίδιοι μια αιμοδοσία. Όλες οι αιμοδοσίες που διοργανώνονται μέχρι σήμερα αναλαμβάνονται από συντονιστές αιμοδοσιών. Οι συντονιστές αυτοί μπορεί να είναι μέρος της υπηρεσίας του Κέντρου Αίματος αλλά και εξωτερικοί παράγοντες από διάφορες υπηρεσίες οι οποίοι επιτελούν αυτό το έργο. Αυτά τα άτομα είναι υπεύθυνα και για να δώσουν κίνητρα στους αιμοδότες αλλά και μη για να έρθουν να προσφέρουν αίμα. Με τη δημιουργία ιστοσελίδας οι συντονιστές αιμοδοσιών θα μπορούν να βρίσκουν συμβουλές για πληροφορίες που θα αφορούν τους αιμοδότες έτσι ώστε να βοηθήσουν μέσα από αυτό την μεταφορά κινήτρων και τρόπων προσέλκυσης νέων αιμοδοτών (www.hema-quebec.qc.ca/).

Εν κατακλείδι, είναι σαφές ότι η θετική στάση του αιμοδότη είναι απαραίτητη για μια βιώσιμη παροχή αίματος η οποία πιστεύουμε μπορεί να επιτευχθεί πιο εύκολα και μέσω της ανάπτυξης ενός δικτυακού χώρου για την αιμοδοσία (Sanguinis, 2007). Μέσω της ιστοσελίδας, θα εφαρμοστεί και ένα σύστημα υποστήριξης για τους αιμοδότες. Θα υπάρχει μια συμβουλευτική ομάδα από έμπειρο και επαγγελματικό μέλος του προσωπικού το οποίο θα μπορεί να βοηθήσει, να υποστηρίξει και να συμβουλέψει αιμοδότες και μη που ανησυχούν για ζητήματα όπως το που θα καταλήξει το αίμα τους ή αν υπάρχουν κίνδυνοι για τους ίδιους εάν προσφέρουν αίμα. Όλο το υλικό και οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται μέσα από την ιστοσελίδα

Αντιμετώπιση προβλημάτων/παραπόνων

Το Κέντρο Αίματος δεν μπορεί να ενημερώνεται πλήρως για τις καταγγελίες, τα παράπονα και τις εισηγήσεις που επιθυμούν οι αιμοδότες να μεταφέρουν στους αρμόδιους δεδομένου ότι δεν υπάρχει άμεσος τρόπος επικοινωνίας μεταξύ αιμοδοτών και υπηρεσίας. Παρά το γεγονός ότι οι άνθρωποι είναι σε θέση να επικοινωνούν μέσω τηλεφωνικής κλήσης με το σταθμό αιμοδοσίας για να εκφράσουν οποιοδήποτε παράπονο ή πρόταση εντούτοις αυτό πολλές φορές δεν

λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και ίσως δεν φτάνει ποτέ στα κατάλληλα άτομα εφόσον δεν έχει καταγραφεί. Έτσι τα προβλήματα είναι εκεί χωρίς να αντιμετωπίζονται, χωρίς να λύνονται και πολλές προτάσεις των αιμοδοτών να παραμένουν ανεκμετάλλευτες. Με τη δημιουργία της ιστοσελίδας, οι αιμοδότες μπορούν να είναι σίγουροι ότι τα παράπονά τους δεν θα πέσουν στο κενό. Καταγγελίες οποιουδήποτε είδους, ακόμη και ανά αποδειχθεί ότι είναι αδικαιολόγητες, πρέπει πάντα να παρακολουθούνται και να διορθώνεται ό,τι μπορεί να είναι λάθος. Η ικανοποίηση των αιμοδοτών είναι η προτεραιότητά μας. Επιπλέον, η ανταλλαγή πραγματικών ιστοριών μεταξύ δοτών και ληπτών αυξάνει την ευαισθητοποίηση και την σημασία της εθελοντικής αιμοδοσίας.

Αύξηση της προσέλκυσης αιμοδοτών χαμηλού κινδύνου

Το Κέντρο Αίματος αντιμετωπίζει προβλήματα που αφορούν την κατάσταση της υγείας των αιμοδοτών όπως οι διάφοροι ιοί που μπορεί να μεταφέρουν μέσα από το αίμα τους, χαμηλή αιμοσφαιρίνη και τα χαμηλά επίπεδα σιδήρου. Έτσι μέσω της ιστοσελίδας θα προωθήσει τρόπους υγιεινής ζωής, σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, υποστήριξη δραστηριοτήτων προαγωγής της υγείας και αυτό θα αποτελέσει μέρος μια μακροπρόθεσμης στρατηγικής. Οι διαθέσιμες πληροφορίες για την πρόληψη του HIV/AIDS και για μια καλή διατροφή θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην δημιουργία ομάδων πληθυσμού χαμηλού κινδύνου και να προετοιμάσει το έδαφος για υγιείς αιμοδότες στο μέλλον. Μια καλά σχεδιασμένη ιστοσελίδα μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην προώθηση μιας καλύτερης ζωής.

Αύξηση της ευαισθητοποίησης

Παρόλη την πιο πάνω ενημέρωση που μπορεί να έχουν οι αιμοδότες, ωστόσο μερικοί άνθρωποι που επιθυμούν να γίνουν αιμοδότες ενδέχεται να μην είναι κατάλληλοι να δώσουν αίμα. Επομένως είναι σημαντικό οι μη αιμοδότες να ενημερωθούν σωστά σχετικά με τους λόγους για τους οποίους κάποιοι άνθρωποι μπορεί τελικά να μην επιλεγούν και να μην πληρούν τα κριτήρια τα οποία είναι καθορισμένα από την ΕΕ και οδηγούν σε μια ασφαλή αιμοδοσία. Τέλος η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να καταφέρουμε να ενθαρρύνουμε τους αιμοδότες να είναι τακτικοί. Η σωστή και αποτελεσματική στρατηγική επικοινωνίας μέσω της ιστοσελίδας μπορεί να βοηθήσει στην παροχή κινήτρων στους εθελοντές αιμοδότες ή μη αιμοδότες. Η

δημιουργία της ιστοσελίδας θα εξυπηρετήσει την ανάγκη για άμεση και έμμεση επικοινωνία μεταξύ του Κέντρου Αίματος και το κοινό. Σε περιόδους πραγματικής έκτακτης ανάγκης, η υπηρεσία μπορεί να επικοινωνήσει με υφιστάμενου αιμοδότες.

Τέλος, ένας από τους σημαντικούς στόχους της ιστοσελίδας θα είναι η επιβράβευση του αιμοδότη για το μοναδικό δώρο ζωής που δίνει για να σωθούν ζωές. Θα πρέπει να μεταφέρουμε την εκτίμησή μας και τις ευχαριστίες μας για τη συμβολή τους. Εάν η εμπειρία αυτή ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους όσον αφορά την ευκολία, την άνεση και την εξυπηρέτηση τότε ένας αιμοδότης είναι πιο πιθανόν να γίνει από μόνος του κίνητρο και για άλλους να γίνεις σταθεροί αιμοδότες.

2.6 Συμπεράσματα

Το Κέντρο Αίματος χρειάζεται ένα σταθερό αριθμό αιμοδοτών καθημερινά για να καλύψει τις ανάγκες μετάγγισης των ασθενών σε νοσοκομεία, ιδιωτικές κλινικές και για την μεγάλη μερίδα ανθρώπων με θαλασσαιμία που πρέπει να μεταγγίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Με την αύξηση του πληθυσμού αλλά και των πιο προηγμένων ιατρικών και χειρουργικών διαδικασιών, η ανάγκη για αίμα αυξάνεται διαρκώς. Υποκατάστατο του αίματος δεν υπάρχει. Μόνο οι δότες αίματος που δίνουν αίμα σε εθελοντική και μη αμειβόμενη βάση, μπορούν να βοηθήσουν και να διατηρήσουν επαρκή την παροχή αίματος, για να σωθούν οι ζωές εκείνων που το χρειάζονται. Όταν κάποιος δώσει μια μονάδα αίματος, μια δεύτερη ευκαιρία ζωής δίνεται σε κάποιο ναι μεν άγνωστο, αλλά ο οποίος ζει μέσα στην κοινωνία μας. Στην Κύπρο όλες οι δωρεές αίματος προέρχονται μόνο από εθελοντές αιμοδότες, μη αμειβόμενους και από χαμηλού κινδύνου πληθυσμό. Οι εθελοντές και μη αμειβόμενοι αιμοδότες αποτελούν τα θεμέλια για μια επαρκή αλλά και ασφαλή προμήθεια αίματος.

Πριν το 2008 στην Κύπρο υπήρχαν πέντε τράπεζες αίματος μέσα σε κάθε ένα από τα μεγάλα νοσοκομεία της Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Παραλίμνι. Μετά το 2008 η τράπεζα αίματος της Λευκωσίας έχει χωριστεί σε δύο ανεξάρτητα τμήματα, την τράπεζα αίματος η οποία αναλαμβάνει την διασταύρωση του αίματος και την προώθηση του στον ασθενή και δεύτερο τμήμα το Κέντρο Αίματος το οποίο

αναλαμβάνει την προσέλκυση αιμοδοτών, την οργάνωση αιμοδοσιών, την συλλογή των αιμάτων, την επεξεργασία και τον έλεγχο αυτών και τέλος την διανομή τους στην τράπεζα αίματος. Γίνονται προσπάθειες όπως αυτό το έργο πλέον καθιερωθεί σε παγκύπρια κλίμακα και το Κέντρο Αίματος να είναι μια ξεχωριστή οντότητα η οποία θα αναλαμβάνει όλα τα πιο πάνω για ολόκληρη την Κύπρο, πιστεύοντας ότι έτσι θα υπάρχει μεγαλύτερη επάρκεια αίματος, καλύτερη διαχείριση και οργάνωση των αιμοδοσιών αλλά και καλύτερη ποιότητα του αίματος και των προϊόντων του.

Ένας από τους απώτερους σκοπούς του Κέντρου Αίματος, όπως έχει κατατεθεί στην Έκθεση του Υπουργείου Υγείας για το 2015 είναι ο σχεδιασμός και η λειτουργία της ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος. Η έρευνα αυτή πιστεύεται θα συμβάλει θετικά στον σχεδιασμό και την οργάνωση αυτής της ιστοσελίδας.

Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Σκοπός και στόχοι

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να συμβάλει στην εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου δράσης για την προσέλκυση και διατήρηση εθελοντών αιμοδοτών με τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων επικοινωνίας με το κοινό. Η δημιουργία ιστοσελίδας για την αιμοδοσία αποτελεί στόχο του Κέντρου Αίματος για το έτος 2015 και σκοπός μας είναι να συμβάλουμε στην οργάνωση αυτής της ιστοσελίδας μελετώντας τις ομάδες του πληθυσμού που ενδεχομένως θα την χρησιμοποιούν (αιμοδότες και μη αιμοδότες).

Στόχος της έρευνας είναι να μελετήσει την συμπεριφορά του κοινού ως προς τα κίνητρα για να προσφέρει αίμα, την επίγνωση του για την αιμοδοσία αλλά και το μέγεθος της ενημέρωσης που τυχάνει μέσω των διαφόρων μεθόδων επικοινωνίας που υπάρχουν ήδη. Περαιτέρω, η έρευνα αποσκοπεί στο να μας βοηθήσει να καταγράψουμε και να κατανοήσουμε σημαντικές στάσεις και απόψεις για την αιμοδοσία μεταξύ αιμοδοτών και μη αιμοδοτών έτσι ώστε να μπορέσουμε να κάνουμε εισηγήσεις για το σχεδιασμό και το περιεχόμενο της ιστοσελίδας αυτής ώστε να παρέχει σημαντικές πληροφορίες στον επισκέπτη της.

Αφού καταγράψουμε τα συμπεράσματα τα οποία θα προκύψουν μέσα από την έρευνά μας τότε μπορούμε να σχεδιάσουμε και να οργανώσουμε κατάλληλα την ιστοσελίδα αυτή έτσι ώστε να απαντούμε αλλά και να προσφέρουμε την μέγιστη δυνατή ενημέρωση στο κοινό με σκοπό είτε να επανέλθει στην αιμοδοσία είτε να γίνει σταθερός εθελοντής αιμοδότης.

3.2 Σχεδιασμός Έρευνας

Προς επίτευξη του στόχου αυτού έχουμε χρησιμοποιήσει δομημένο ερωτηματολόγιο που εξυπηρετεί στη συλλογή στοιχείων από μεγάλα δείγματα πληθυσμού και μπορεί να μας βοηθήσει στην εξαγωγή στατιστικών συμπερασμάτων.

Η χρήση κατάλληλων ερωτηματολογίων στις επιδημιολογικές μελέτες για τη συλλογή των αναγκαίων δεδομένων είναι πρωταρχικής σημασίας. Η εγκυρότητα (validity) και η αξιοπιστία (reliability) των συμπερασμάτων των μελετών καθορίζονται σε σημαντικό βαθμό από την καταλληλότητα των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές (Γαλάνης, 2012).

Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε στη βάση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης που παρουσιάστηκε στο Κεφάλαιο 2. Η έρευνα θα είναι ποσοτική, μέσω δειγματοληψίας και χρήσης ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστού ως επί το πλείστον και μερικές ανοικτού τύπου. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου έχουν τον πλεονέκτημα μονολεκτικών απαντήσεων ή επιλογής για αποφυγή αποπροσανατολισμού του συμμετέχοντα.

Η σειρά των ερωτήσεων έχει διαμορφωθεί με τρόπο ώστε να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν την έρευνα και με τρόπο κατά τον οποίο η απάντηση σε σημαντικές ερωτήσεις δεν επηρεάζεται από απαντήσεις σε προηγούμενες ερωτήσεις.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τρία μέρη:

Το πρώτο μέρος αφορά όλους τους συμμετέχοντες και περιλαμβάνει οκτώ (8) ερωτήσεις εκ των οποίων οι πρώτες πέντε (5) στοχεύουν στη συλλογή δημογραφικών στοιχείων και οι επόμενες τρεις (3) αφορούν τη συλλογή δεδομένων που αφορούν την επίγνωση για αιμοδοσία, από που έμαθαν για την αιμοδοσία και το κατά πόσο είναι αιμοδότες ή όχι.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από τριάντα (30) ερωτήσεις και αφορά υφιστάμενους αιμοδότες. Οι ερωτήσεις του μέρους αυτού έχουν ως σκοπό να καταγράψουν τα χαρακτηριστικά, θέσεις και απόψεις των αιμοδοτών στα ακόλουθα θέματα:

Συχνότητα που προσφέρουν αίμα

Δέσμευση και κίνητρα

Τρόπους διοργάνωσης και ανταπόκριση σε κάλεσμα για αιμοδοσία

Βολικότητα (Τόπος και χρόνος αιμοδοσίας)

Βαθμός Ικανοποίησης Αιμοδοτών

Ενημέρωση για αιμοδοσία

Απόψεις για δημιουργία ιστοσελίδας και πληροφορίες που θεωρούν χρήσιμες.

Το τρίτο μέρος αφορά μη αιμοδότες και αποτελείται από δεκαοκτώ (18) ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις του μέρους αυτού έχουν ως σκοπό να καταγράψουν τα χαρακτηριστικά, θέσεις και απόψεις των αιμοδοτών στα ακόλουθα θέματα:

Πρόθεση να γίνουν αιμοδότες.

Λόγοι που δεν έχουν προσφέρει αίμα ποτέ και κίνητρα που θα τους οδηγούσαν να προσφέρουν αίμα.

Απόψεις για κινδύνους και ασφάλεια αιμοδοσίας

Ενημέρωση για αιμοδοσία.

Απόψεις για δημιουργία ιστοσελίδας και πληροφορίες που θεωρούν χρήσιμες

Για κάθε μία από τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου οι συμμετέχοντες καλούνται να επιλέξουν μία ή σε ορισμένες περιπτώσεις περισσότερες από μία απάντηση από μια λίστα διαφόρων επιλογών (απαντήσεων). Οι «ανοικτές» ερωτήσεις δεν έχουν προκαθορισμένες απαντήσεις, αλλά επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να απαντήσουν οτιδήποτε επιθυμούν. Για παράδειγμα « Εαν έχετε κάποια παράπονο από το τμήμα της αιμοδοσίας ποιο είναι αυτό;».

Στις «κλειστές» ερωτήσεις, οι απαντήσεις είναι τύπου:

Για παράδειγμα στη ερώτηση «είσαι αιμοδότης;» η πιθανή απάντηση είναι «ναι» ή «όχι» , σε κάποιες άλλες ερωτήσεις η πιθανή απάντηση είναι «συμφωνώ», «διαφωνώ» ή «δεν γνωρίζω», ενώ σε ορισμένες ερωτήσεις έχουμε την επιλογή πολλαπλών απαντήσεων περιλαμβάνοντας και την απάντηση «άλλο». Όπως είναι για παράδειγμα οι απαντήσεις στην ερώτηση «Από που έχετε ακούσει για την αιμοδοσία;». Επιπλέον υπάρχουν οι απαντήσεις με τη μορφή στοιχείου Likert όπως είναι το «καθόλου», «λίγο», «μέτρια», «αρκετά» ή «πολύ» .

Οι ερωτήσεις έχουν διατυπωθεί σε απλά Ελληνικά για να είναι εύκολα κατανοήτες από άτομα διαφορετικού μορφωτικού επιπέδου.

Το ερωτηματολόγιο δόθηκε αρχικά σε 10 συμμετέχοντες σε πιλοτική βάση έτσι ώστε να μπορέσουμε να διαπιστώσουμε προβλήματα σχετικά με τη διατύπωση ερωτήσεων και να γίνουν απαραίτητες τροποποιήσεις με σκοπό την καλύτερη συλλογή αξιόπιστων απαντήσεων.

Ο χρόνος που απαιτείται για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου κυμαίνεται σε 30 λεπτά, χρόνος που ενδεχομένως να επηρεάζει αρνητικά την ανταπόκριση και ενδεχομένως να επηρεάζει τα αποτελέσματα.

Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του ερωτηματολογίου υπάρχει εφόσον το ερωτηματολόγιο αυτό συμπεριλήφθηκε σε παρόμοια έρευνα της κα Μαρίας Καπελλίδου με τίτλο «A Plan for developing an online nationwide site for Blood Donation in Cyprus Community». Επιπρόσθετα το ερωτηματολόγιο παραπέμφθηκε για έγκριση από το τμήμα Βιοηθικής Επιτροπής Κύπρου.

3.2.1 Δείγμα

Ο πληθυσμός της έρευνας είναι το σύνολο του γενικού πληθυσμού που ζει στις περιοχές που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία και είναι ηλικίας άνω των 18 με μέγιστο όριο την ηλικία των 65 ετών.

3.2.3 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η έρευνα διεξήχθη στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, στο Κέντρο Υγείας Έγκωμης και σε ορισμένες εξωτερικές αιμοδοσίες, τις 12 Ιανουαρίου έως το τέλος Φεβρουαρίου 2015. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν άτομα τα οποία είχαν προσέλθει στο Γενικό Νοσοκομείο για άλλους προσωπικούς λόγους αλλά και άτομα τα οποία είχαν προσέλθει σε οργανωμένες αιμοδοσίες οι οποίες είχαν γίνει είτε στο χώρο εργασίας που είτε σε κάποια κοινότητα. Εκεί υπήρχαν και αιμοδότες αλλά και άτομα τα οποία δεν έχουν αιμοδοτήσει ποτέ.

Το ερωτηματολόγιο δόθηκε σε 500 τυχαία επιλεγμένα άτομα από τα οποία ζητήθηκε κατά πόσο μπορούν να το συμπληρώσουν εφόσον το επιθυμούσαν και να το επιστρέψουν την ίδια ώρα.

Κατά τη διανομή των ερωτηματολογίων δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην ισόποση διανομή τους μεταξύ ηλικιών και φύλου.

Την 28^η Φεβρουαρίου 2015 είχαν συλλεχθεί 297 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Αυτό αντικατοπτρίζει ποσοστό ανταπόκρισης 59,4%. Δεκαεπτά (17) ερωτηματολόγια κρίθηκαν άκυρα λόγω ελλιπούς συμπλήρωσης ή άκυρων απαντήσεων.

Συνολικά χρησιμοποιήθηκαν 280 ερωτηματολόγια ως τελικό δείγμα για στατιστική ανάλυση.

3.2.4 Στατιστική ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο καταρτίστηκε με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών και καταγραφή απόψεων σχετικές με την αιμοδοσία.

Τα αποτελέσματα σκιαγραφούν τις γνώμες και απόψεις ως προς την αιμοδοσία. τις οποίες παρουσιάζουμε με τη χρήση απλών γραφημάτων (γραφήματα στηλών, γραφήματα ράβδων και γραφήματα πίτας) στο Κεφάλαιο 4 από τα οποία εξάγουμε τα ανάλογα συμπεράσματα.

Οι μεταβλητές της έρευνας είναι ποιοτικές (διάταξης) όμως έχουν κωδικοποιηθεί σε αριθμούς με σκοπό την εισαγωγή και επεξεργασία τους στην 'MSExcel'.

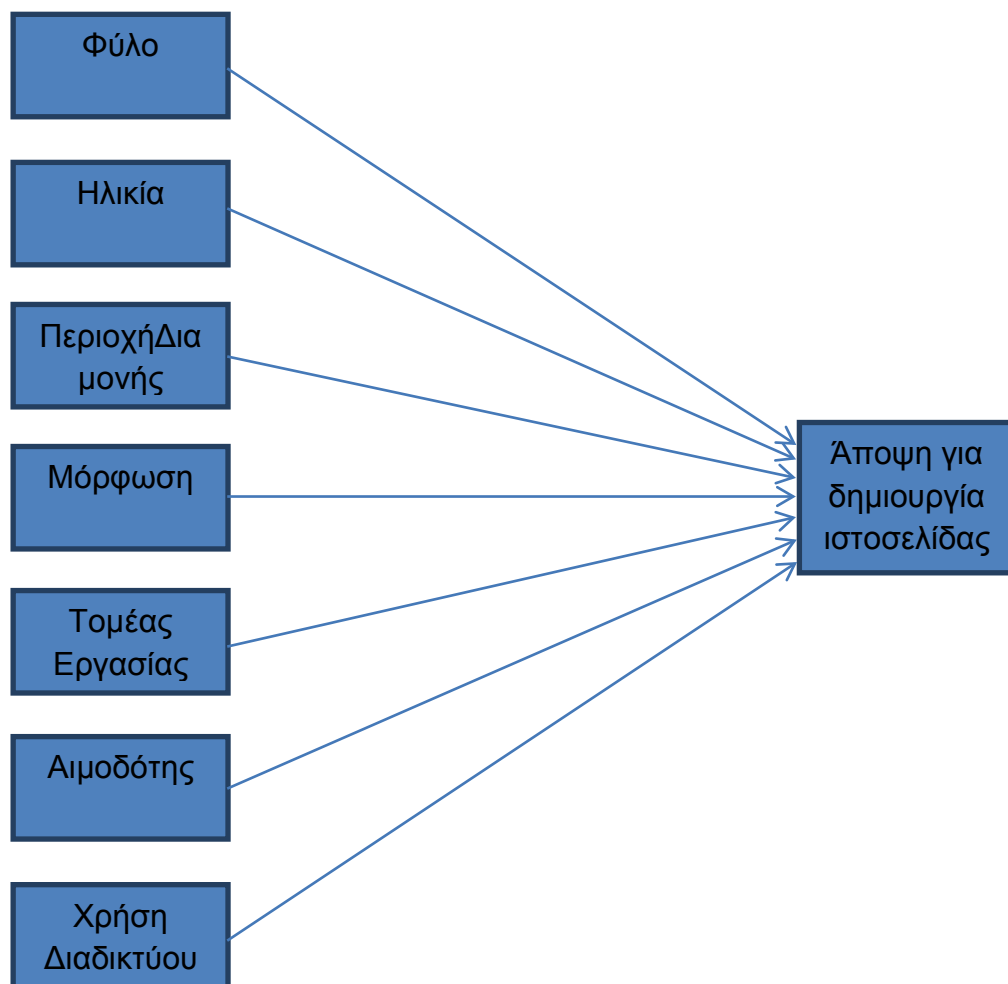
3.2.5 Ερευνητικό Μοντέλο

Περαιτέρω, και με σκοπό να διερευνήσουμε πως η άποψη για δημιουργία ιστοσελίδας ενδεχομένως να επηρεάζεται από μια σειρά παραμέτρων όπως το φύλο, η ηλικία, η περιοχή διαμονής, το μορφωτικό επίπεδο, ο τομέας εργασίας (ενασχόλησης), το κατά πόσο είναι αιμοδότης και το κατά πόσο ξέρει να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, έχουμε κατασκευαστεί το ερευνητικό μοντέλο που απεικονίζεται στο διάγραμμα 3.1.

Αναμένουμε ότι τα αποτελέσματα θα μας βοηθήσουν να συμπεράνουμε ποιές ομάδες πληθυσμού είναι πιο πιθανόν να χρησιμοποιούν την ιστοσελίδα έτσι ώστε να μπορέσουμε να την σχεδιάσουμε με γνώμονα το πώς τους εξυπηρετούμε καλύτερα.

Το μοντέλο έχει αναλυθεί στατιστικά με τη χρήση γραμμική παλινδρόμησης όπου η «άποψη για δημιουργία ιστοσελίδας» αποτελεί την εξαρτημένη μεταβλητή και το φύλο, ηλικία, περιοχή διαμονής, μόρφωση, τομέας εργασίας, αιμοδότης και χρήση διαδικτύου έχουν χρησιμοποιηθεί ως ανεξάρτητες μεταβλητές.

Η linear correlation μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών ερευνήθηκε με τη χρήση Pearson R.

Διάγραμμα 3.1 Ερευνητικό Μοντέλο

Σύμφωνα με το Εθνικό Σύστημα Ελλάδας Αιμοδοσίας οι υπηρεσίες αιμοδοσίας γίνονται όλο και πιο εξαρτώμενες από την τεχνολογία πληροφορικής προκειμένου να φέρουν εις πέρας όλες τους τις δραστηριότητες. Η σύγχρονη τεχνολογία πληροφορικής αποτελεί το κλειδί προκειμένου να αντιμετωπιστεί η όλο και πιο αυξημένη απαίτηση για σωστή πληροφόρηση και ενημέρωση.

Η ανάγκη εκπόνησης σχεδίου δράσης για την προσέλκυση και την διατήρηση μη αμειβόμενων εθελοντών αιμοδοτών με άμεση προτεραιότητα τη δημιουργία εθνικού μητρώου εθελοντών αιμοδοτών με κοινή βάση δεδομένων και επικαιροποίηση των προγραμμάτων συλλογής αίματος με στόχο τη σταδιακή μείωση μέχρι την τελική κατάργηση των αιμοδοτών συγγενικού περιβάλλοντος καθώς και την αντιμετώπιση ενδεχόμενης μείωσης του αριθμού των εθελοντών αιμοδοτών λόγω των όλο και αυστηρότερων κριτηρίων επιλογής.

Κεφάλαιο Τέταρτο

Αποτελέσματα

4.1 Δημογραφική Ταυτότητα Έρευνας

Η δημογραφική ταυτότητα της έρευνας παρουσιάζεται συνοπτικά στον Πίνακα 4.1.

Πίνακας 4.1: Συνοπτικός Πίνακας Δημογραφικής Ταυτότητας Έρευνας

<i>Περιγραφή</i>		<i>Αριθμός</i>	<i>Ποσοστό</i>
Φύλο	<i>Αντρας</i>	115	41%
	<i>Γυναίκα</i>	165	59%
Ηλικία	<i>17 – 25</i>	60	21,4%
	<i>26 – 35</i>	90	32,1%
	<i>36 – 45</i>	45	16,1%
	<i>46 – 55</i>	75	26,8%
	<i>56 – 65</i>	10	3,6%
Τόπος Διαμονής	<i>Αστική</i>	193	68,9%
	<i>Ημι-Αστική</i>	51	18,2%
	<i>Αγροτική</i>	36	12,9%
Τομέας Εργασίας	<i>Δημόσιος Υπάλληλος</i>	195	69,6%
	<i>Υπάλληλος Ημικρατικού</i>	10	3,6%
	<i>Ιδιωτικός Υπάλληλος</i>	45	16%
	<i>Αυτο-εργοδοτούμενος</i>	50	18%
	<i>Άνεργος</i>	0	0%
	<i>Οικοκυρά</i>	5	1,8%
	<i>Μαθητής/Φοιτητής</i>	15	5,4%
	<i>Άλλο</i>	5	1,8%
	Εκπαιδευτικό Επίπεδο	<i>Μεταπτυχιακές Σπουδές</i>	60
<i>Πανεπιστημιακός Τίτλος</i>		95	34%
<i>Κολλέγιο</i>		20	7%
<i>Γυμνάσιο/Λύκειο</i>		105	37,5%
<i>Δημοτικό</i>		0	0%

Σε σύγκριση με τα στοιχεία από την απογραφή πληθυσμού του 2011 όπου ο πληθυσμός της Κύπρου που κατοικεί σε περιοχές που ελέγχονται από την Δημοκρατία είναι 862 χιλιάδες παρατηρούμε τα ακόλουθα:

Το ποσοστό αντρών και γυναικών που ανταποκρίθηκε στην έρευνα αυτή είναι 59% και 41% αντίστοιχα.

Όσο αφορά στον τόπο διαμονής η έρευνας μας αντικατοπτρίζει την πραγματική εικόνα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Όσο αφορά μορφωτικό επίπεδο παρατηρούμε ότι άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου έχουν ανταποκριθεί στην έρευνας μας κατά 55,4% ενώ ένα 37,5% έχει μορφωτικό επίπεδο Γυμνασίου/Λύκειου.

4.2 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση

4.2.1 Αιμοδοσία και Χαρακτηριστικά Αιμοδοτών

Σε σύνολο 280 συμμετεχόντων οι 154 (55%) είναι αιμοδότες και 126 (45%) δεν έχει δώσει αίμα ποτέ.

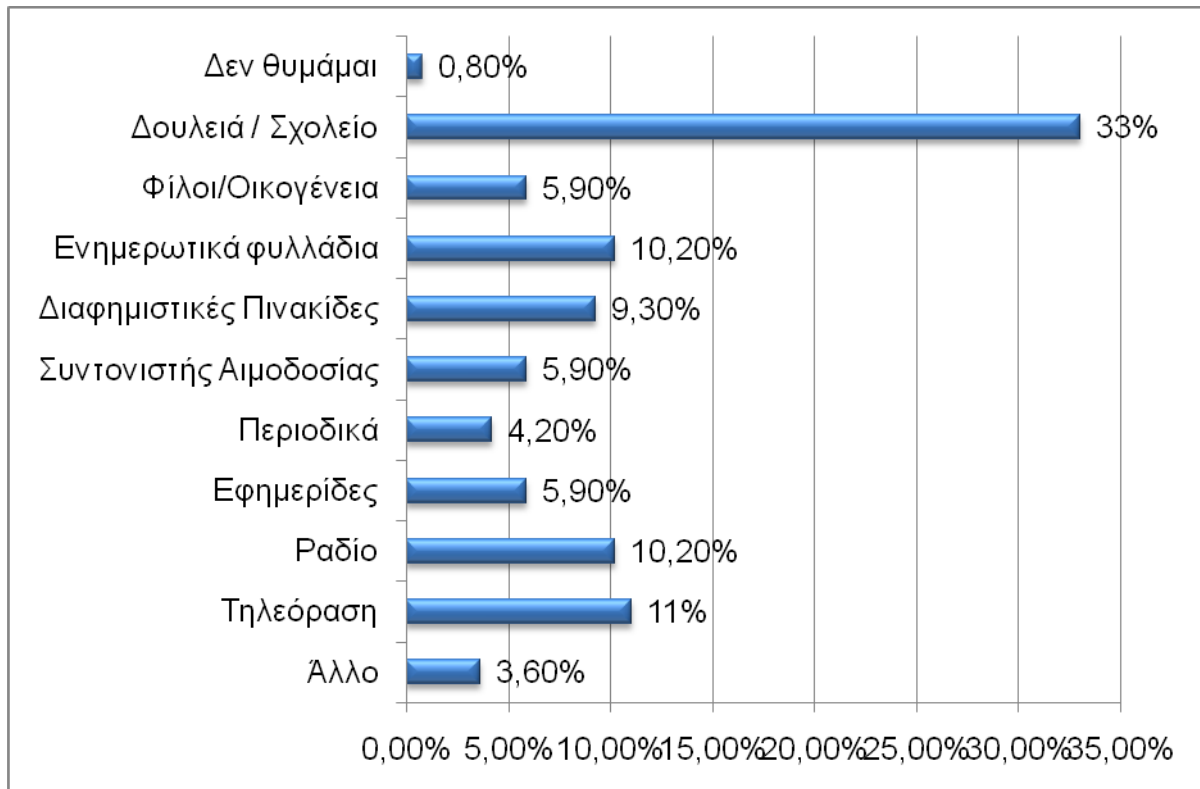
Το 77.4% των αιμοδοτών που έχουν συμμετάσχει στην έρευνα έχουν δηλώσει ότι ξέρουν να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο. Από τους μη αιμοδότες, 80% ξέρουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Όπως αναμενόταν η πλειονότητα αυτών που ξέρουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο ανήκει στις νεαρότερες ηλικιακές ομάδες (κάτω των 35) και έχουν πανεπιστημιακά προσόντα. Άτομα μεγαλύτερων ηλικιών και χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου δεν ξέρουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την γενική απογραφή πληθυσμού της Στατιστικής Υπηρεσίας (2011).

Επίγνωση για την Αιμοδοσία

Στην ερώτηση εάν έχουν δει ή ακούσει για την αιμοδοσία όλοι οι ερωτηθέντες έχουν απαντήσει θετικά.

Στην ερώτηση «από που έχετε ακούσει για την αιμοδοσία» οι ερωτηθέντες μπορούσαν να επιλέξουν περισσότερες από μια απαντήσεις. Το 33% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι έχουν μάθει για την αιμοδοσία από τη δουλειά/σχολείο.

Η δεύτερη επικρατέστερη απάντηση, αλλά με σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό ήταν η τηλεόραση με 11%.

Διάγραμμα 4.1 : Απαντήσεις στο ερώτημα «από που έχετε ακούσει για την αιμοδοσία»

4.2.2 Άποψη για Δημιουργία Ιστοσελίδας

Στο σύνολο των συμμετεχόντων ποσοστό 88% θεωρεί ότι η δημιουργία ιστοσελίδας είναι (επέλεξαν ναι ή πιθανόν ναι στο σχετικό ερώτημα) απαραίτητη.

Το ερευνητικό μοντέλο που παρουσιάστηκε στο Κεφάλαιο 3 έχει χρησιμοποιηθεί για να εξερευνήσει πως το φύλο, η ηλικία, η περιοχή που κατοικεί κάποιος, το μορφωτικό του επίπεδο, ο τομέας ενασχόλησης του, το γεγονός εάν είναι ή όχι αιμοδότης και το κατά πόσο ξέρει να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο επηρεάζει την άποψη του για δημιουργία ιστοσελίδας.

Όπως αναφέραμε το μοντέλο αναλύθηκε με τη χρήση γραμμικής παλινδρόμησης της οποίας τα αποτελέσματα παρατίθενται στον πίνακα 4.1 πιο κάτω.

Ο συσχετισμός των ανεξάρτητων μεταβλητών της γραμμικής παλινδρόμησης δίνεται επίσης στον πίνακα 4.2. Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει σημαντική συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών του μοντέλου (όλες οι τιμές είναι κατά πολύ μικρότερες του 0.6).

Πίνακας 4.1: Pearson's R για τις ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου

	Φύλο	Ηλικία	Περιοχή	Μόρφωση	Εργασία	Αιμοδότης	Χρήση Διαδικτύου
Φύλο	1						
Ηλικία	-0.34	1					
Περιοχή	-0.11	-0.27	1				
Μόρφωση	-0.01	-0.40	-0.06	1			
Εργασία	0.15	-0.33	-0.03	0.09	1		
Αιμοδότης	-0.01	0.06	0.11	-0.05	-0.12	1	
Χρήση Διαδικτύου	0.24	-0.40	-0.08	0.29	0.28	-0.07	1

Regression Statistics	
Multiple R	0.7919
R Square	0.6271
Adjusted R Square	0.5649
Standard Error	0.5565
Significance F	2.49367E-07

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%
Intercept	4.3192	0.8237	5.2434	0.0000	2.6568	5.9815
Φύλο	0.2033	0.1774	1.1465	0.258094	-0.1546	0.5612
Ηλικία	0.0230	0.0908	0.2527	0.801743	-0.1603	0.2063
Περιοχή	0.2611	0.1863	1.4012	0.168514	-0.1149	0.6371
Μόρφωση	-0.2441	0.0887	2.7509	0.008734	-0.4232	-0.0650
Εργασία	-0.0502	0.0513	0.9787	0.333348	-0.1538	0.0534
Αιμοδότης	-0.0732	0.2948	0.2483	0.805149	-0.6681	0.5218
Χρήση Διαδικτύου	-2.0870	0.3793	5.5027	0.000002	-2.8525	-1.3216

Από τα αποτελέσματα της γραμμικής παλινδρόμησης διαπιστώνεται ότι το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό (Significance F = 2.49367E-07). Οι ανεξάρτητες μεταβλητές που έχουν συμπεριληφθεί στο προτεινόμενο μοντέλο ερμηνεύουν το 62.7% της μεταβλητότητας της άποψης για δημιουργία ιστοσελίδας. Το υπόλοιπο 37.3% οφείλεται σε μεταβλητές που δεν έχουν συμπεριληφθεί στο μοντέλο.

Μόνο η μόρφωση και η χρήση διαδικτύου είναι στατιστικά σημαντικές ($P\text{-value} < 0.05$) ενώ η εργασία είναι οριακά στατιστικά ασήμαντη. Παρόλα αυτά, απλουστεύουμε το μοντέλο χρησιμοποιώντας μόνο αυτές τις 3 παραμέτρους.

Τα αποτελέσματα της γραμμικής παλινδρόμησης για το νέο-απλουστευμένο μοντέλο δίνονται στον πίνακα 4.2 πιο κάτω.

Πίνακας 4.2: Αποτελέσματα Γραμμικής Παλινδρόμησης Απλουστευμένου Μοντέλου

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0.7742
R Square	0.5994
Adjusted R Square	0.5732
Standard Error	0.5512
Significance F	3.15E-09

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>
Intercept	4.7565	0.3849	12.3583	0.0000	3.9818	5.5312
Μόρφωση	-0.2656	0.0793	-3.3500	0.0016	-0.4252	-0.1060
Εργασία	-0.0482	0.0486	-0.9921	0.3263	-0.1459	0.0496
Χρήση Διαδικτύου	-2.0432	0.3552	-5.7519	0.0000	-2.7583	-1.3282

Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα, το μοντέλο εξακολουθεί να είναι στατιστικά σημαντικό ($3.15E-09$) ενώ οι τρεις μεταβλητές (Μόρφωση, Εργασία και Χρήση Διαδικτύου) μπορούν να ερμηνεύσουν κατά 60% την μεταβλητότητα της άποψης για δημιουργία ιστοσελίδας.

Μόνο η μόρφωση και η χρήση διαδικτύου είναι στατιστικά σημαντικές (τιμές $p\text{-value}$ κάτω του 0.05).

Συμπεραίνουμε τα ακόλουθα:

Όσο πιο ψηλό είναι το μορφωτικό επίπεδο τόσο πιο απαραίτητη θεωρούν τη δημιουργία ιστοσελίδας.

Η χρήση διαδικτύου έχει άμεση επίδραση στην γνώμη κατά πόσο είναι απαραίτητο να δημιουργεί ιστοσελίδα αιμοδοσίας.

4.2.3 Στατιστική Ανάλυση Δείγματος Αιμοδοτών

Ο Πίνακας 4.3 παρουσιάζει τη δημογραφική ταυτότητα των 154 συμμετεχόντων που δήλωσαν αιμοδότες.

Πίνακας 4.3: Δημογραφικά Στοιχεία Αιμοδοτών που συμμετείχαν στην έρευνα

<i>Περιγραφή</i>		<i>Αριθμός</i>	<i>Ποσοστό</i>
Φύλο	Άντρας	80	52%
	Γυναίκα	74	48%
Ηλικία	17 – 25	26	17%
	26 – 35	40	26%
	36 – 45	40	26%
	46 – 55	34	22%
	56 – 65	14	9%
Τόπος Διαμονής	Αστική	131	85%
	Ημι-Αστική	17	11%
	Αγροτική	6	4%
Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Μεταπτυχιακές Σπουδές	43	28%
	Πανεπιστημιακός Τίτλος	63	41%
	Κολλέγιο	24	16%
	Γυμνάσιο/Λύκειο	24	16%
	Δημοτικό	0	0%

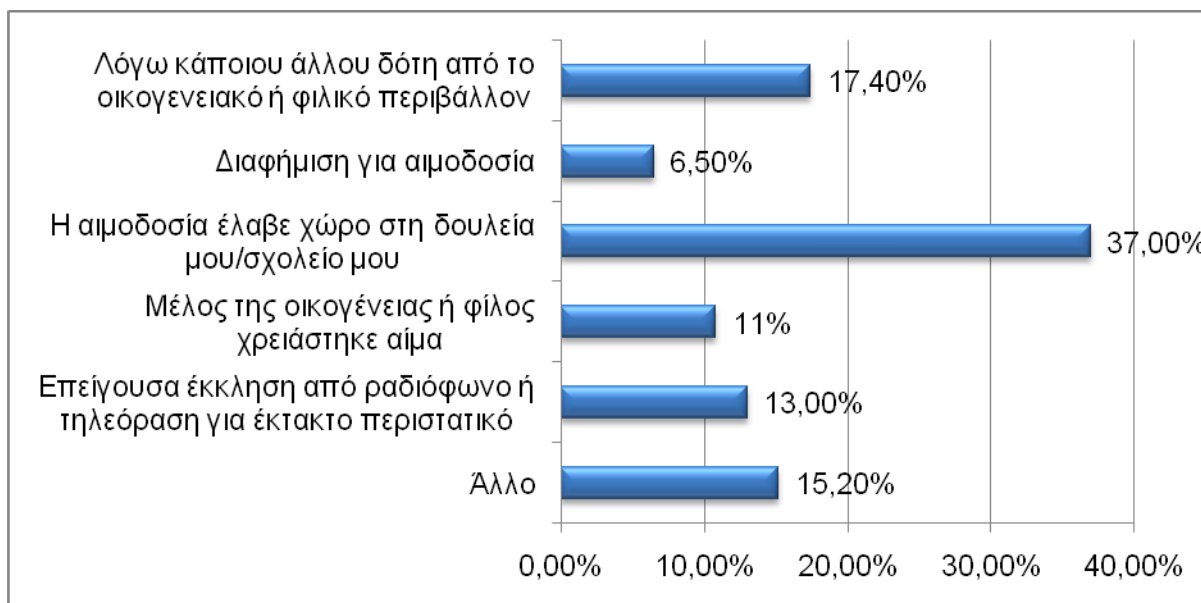
Κίνητρα για Αιμοδοσία

Το 37% των αιμοδοτών έδωσαν αίμα για πρώτη φορά λόγω του ότι η αιμοδοσία έλαβε χώρο στη δουλεία (ή στο σχολείο) τους.

Το 17.4% δήλωσε ότι ακολούθησε το παράδειγμα κάποιου μέλους της οικογένειας ή φίλων του για να γίνει αιμοδότης.

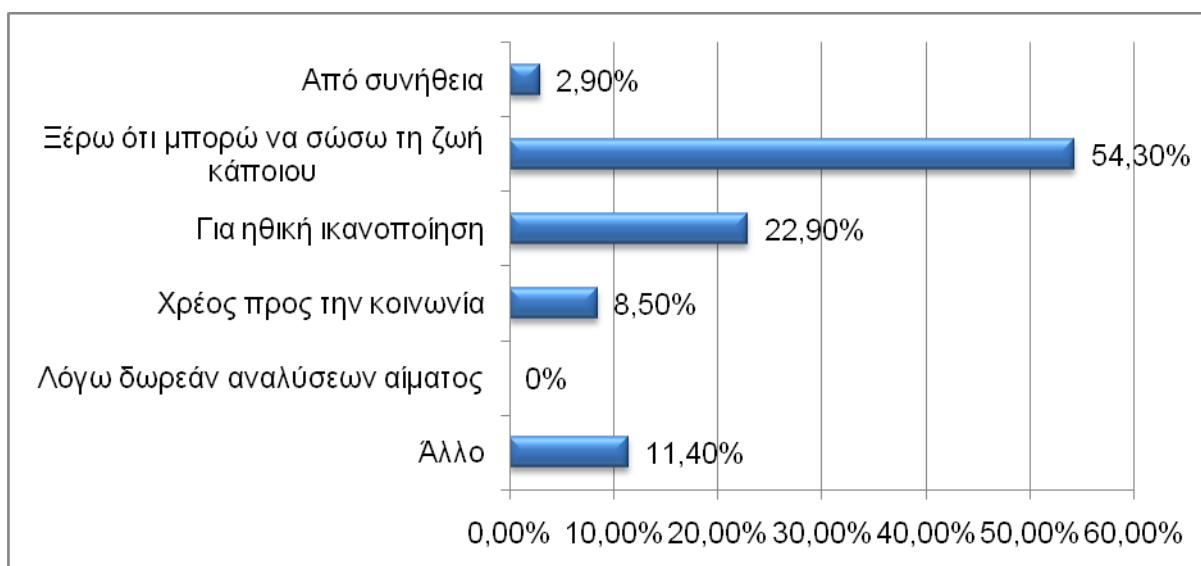
Υπάρχει επίσης ένα 15.2% που δήλωσε ότι οι λόγοι ήταν άλλοι. Κρίνεται σκόπιμο όπως ερευνηθεί περαιτέρω σε μεταγενέστερο στάδιο, ενδεχομένως με νέα έρευνα με τη μέθοδο συνεντεύξεων.

Τέλος, 13% ανταποκρίθηκε σε ραδιοφωνική ή/και τηλεοπτική έκκληση για επείγουσα προσφορά αίματος.

Διάγραμμα4.2: Κίνητρα για αιμοδοσία

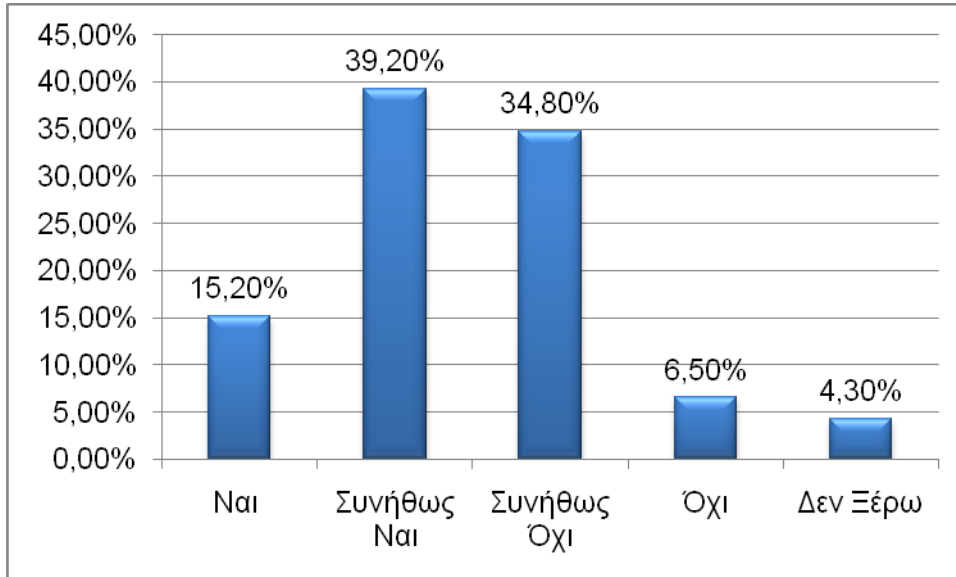
Στην ερώτηση, γιατί εξακολουθούν να δίνουν αίμα, το 54.3% υποστήριξε ότι το κάνει γιατί ξέρει ότι μπορεί να σώσει την ζωή ενός συνανθρώπου ενώ το 22.9% για ηθική ικανοποίηση. 8.5% δήλωσε ότι το κάνει από χρέος προς την κοινωνία.

Διάγραμμα 4.3: Ο κυριότερος λόγος που δίνουν αίμα.

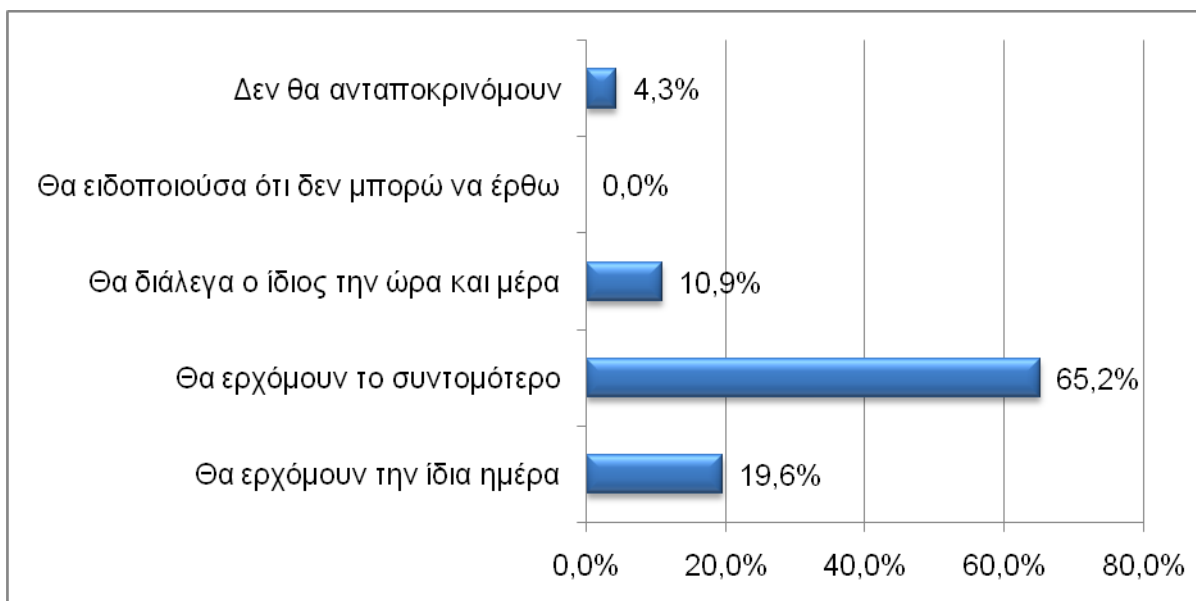
Προσέλευση για Αιμοδοσία

Μόνο το 15.2% των ερωτηθέντων αιμοδοτών προσέρχονται σε αιμοδοσία από μόνοι τους. Το 39.2% δήλωσε ότι συνήθως πάει χωρίς να τον καλέσει κάποιος ενώ το 34.8% δήλωσε ότι συνήθως δεν πάει χωρίς συγκεκριμένη πρόσκληση.

Διάγραμμα 4.4: Προσέλευση σε Αιμοδοσία

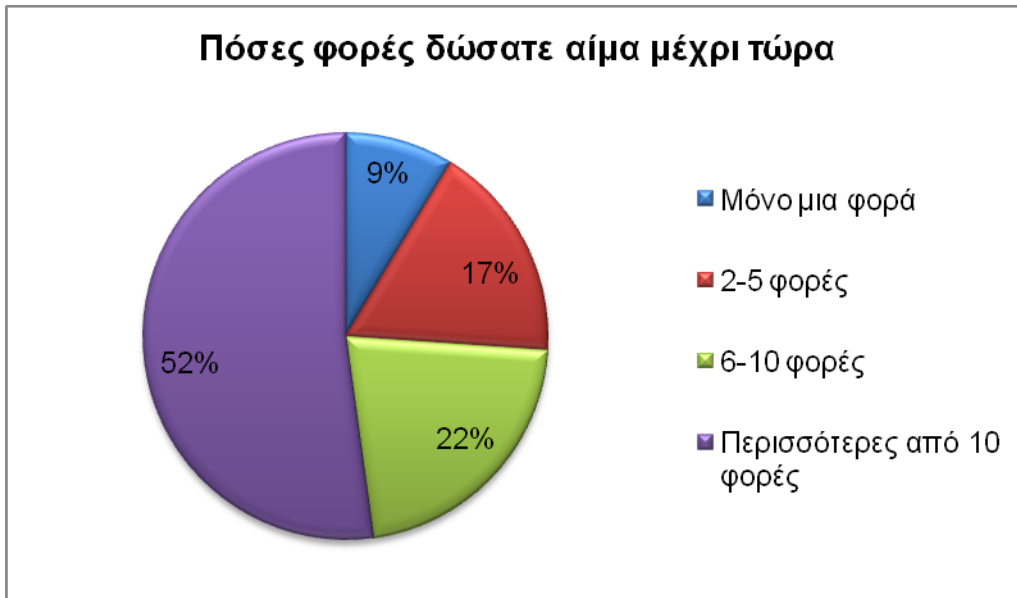
Η συντριπτική πλειοψηφία (65%) των ερωτηθέντων αιμοδοτών δήλωσε ότι θα ερχόταν το συντομότερο εάν τον καλούσαν για αιμοδοσία ενώ 20% δήλωσε ότι θα ερχόταν την ίδια ημέρα.

Διάγραμμα 4.5: Ανταπόκριση σε κάλεσμα για Αιμοδοσία

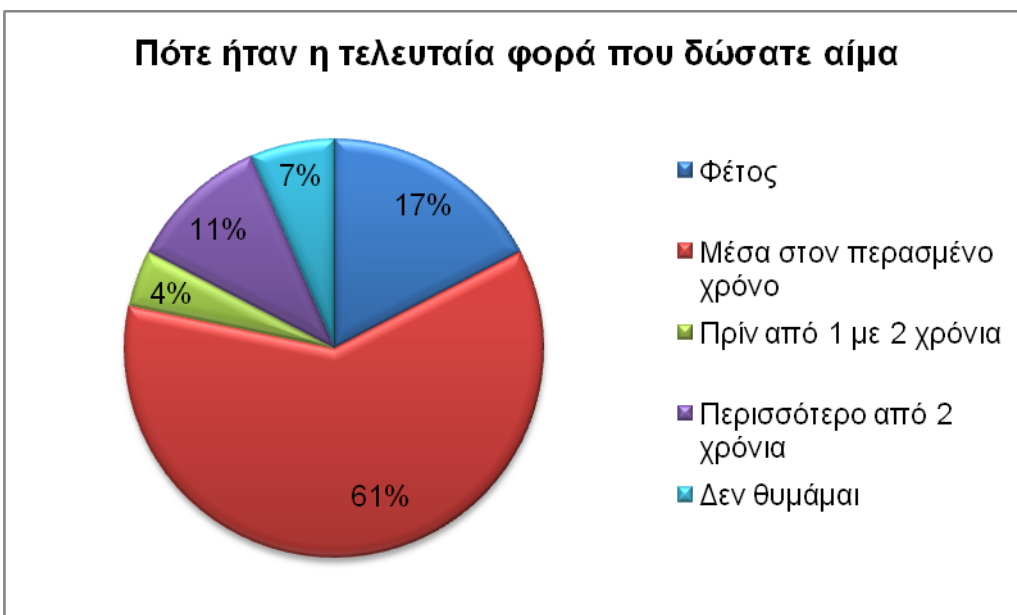
Συχνότητα Αιμοδοσίας

Παρατηρούμε ότι το 52% των αιμοδοτών που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα έχουν δώσει αίμα πάνω από 10 φορές.

Διάγραμμα 4.6: Πόσες φορές δώσατε αίμα.

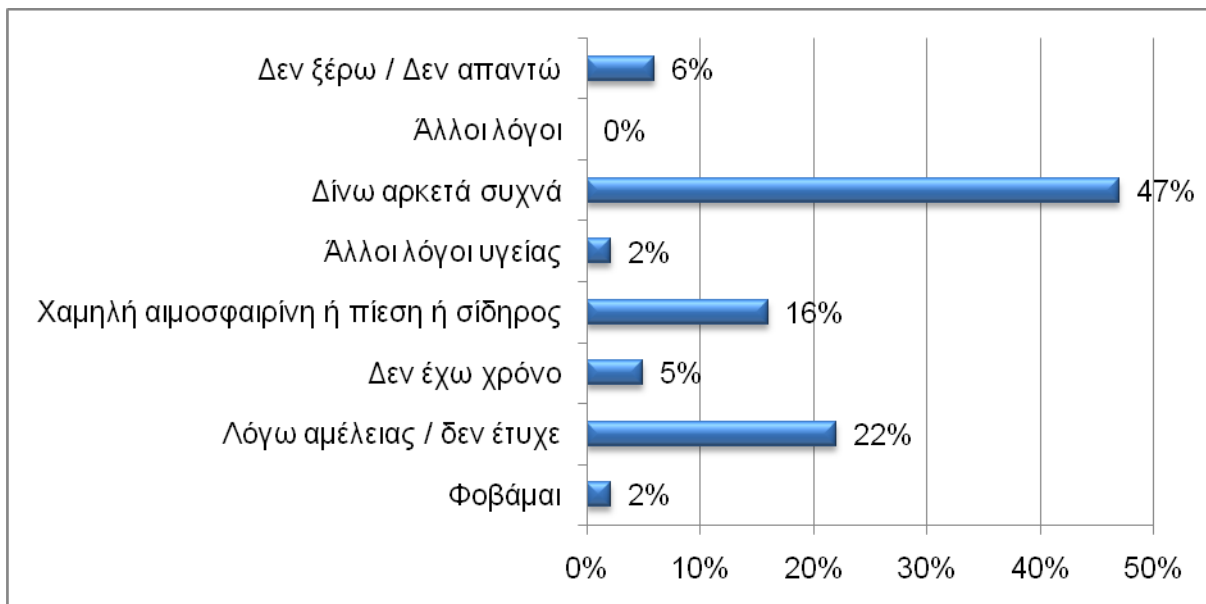
61% των ερωτηθέντων έδωσε αίμα για τελευταία φορά μέσα στο 2014 ενώ 17% έχει ήδη δώσει αίμα το 2015 (μήνας Ιανουάριος και Φεβρουάριος όταν και διενεργήθηκε η έρευνα αυτή. 11% έχει να δώσει αίμα τα τελευταία 2 χρόνια.

Διάγραμμα 4.7: Πότε ήταν η τελευταία φορά που δώσατε αίμα.

Σε ερώτηση γιατί δεν δίνουν πιο συχνά αίμα, 47% δήλωσαν ότι δίνουν αίμα αρκετά συχνά. Φυσικά, σημειώνουμε ότι σε τέτοιου είδους ερωτήσεις οι ερωτηθέντες εκφράζουν την άποψη τους. Η απάντηση «δίνω συχνά» αποτελεί προσωπική άποψη που πιθανόν να μην σημαίνει ότι κάποιος που επέλεξε το «δίνω αρκετά συχνά» ως απάντηση να έχει όντως δώσει αίμα στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Μέγιστο δυνατό βαθμό εννοούμε τέσσερις φορές το χρόνο για τους άνδρες και τρεις φορές το χρόνο για τις γυναίκες.

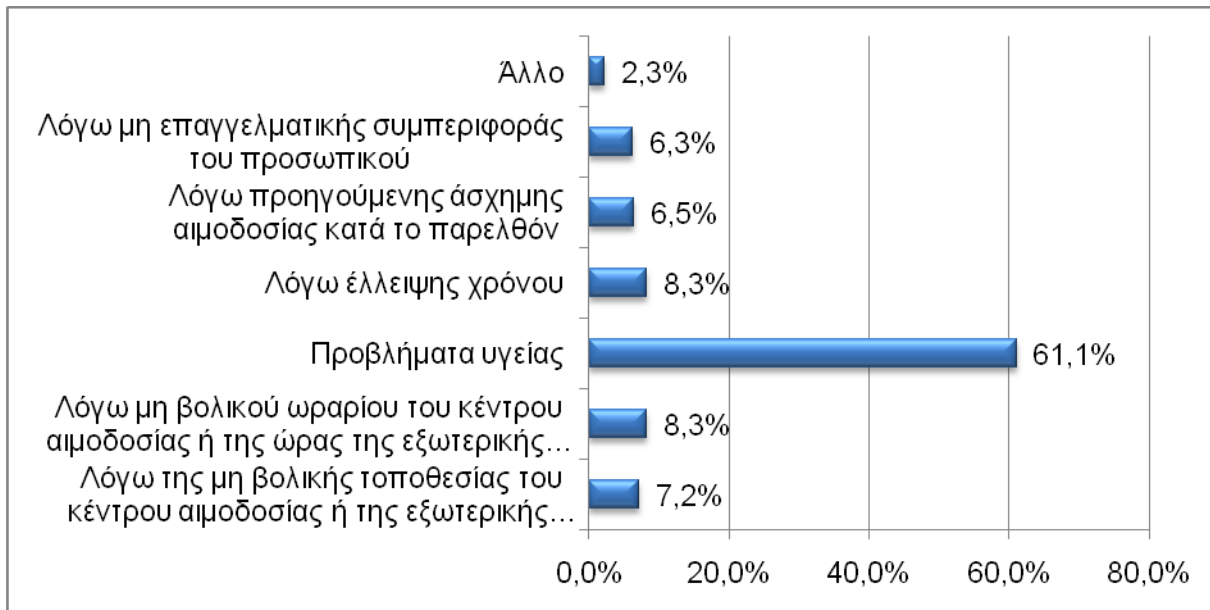
Από το πιο κάτω διάγραμμα το 22% έχει απαντήσει ότι είναι λόγω αμέλειας ή απλά δεν έτυχε ενώ 16% δεν δίνει πιο συχνά λόγω χαμηλής πίεσης ή αιμοσφαιρίνης ή σίδηρου.

Διάγραμμα 4.8: Γιατί δεν δίνουν πιο συχνά αίμα

Λόγοι που θα σταματούσαν να προσφέρουν αίμα

Ο κυριότερος λόγος (61.1%) που οι ερωτηθέντες θα σταματούσαν να δίνουν αίμα είναι κάποιο πρόβλημα υγείας. Ποσοστό 8.3% θα είναι λόγω ωραρίου και άλλο 8.3% είναι λόγω έλλειψης χρόνου. 7.2% λόγω βολικής τοποθεσίας. Μη επαγγελματική συμπεριφορά και προηγούμενη άσχημη εμπειρία συγκεντρώνουν 6.3% και 6.5% αντίστοιχα.

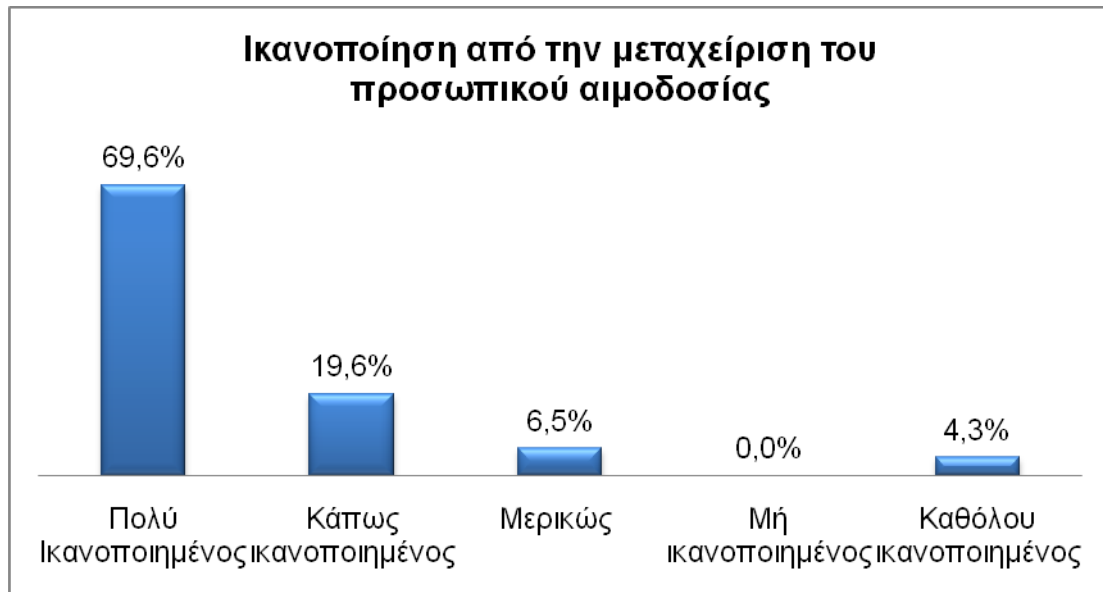

Διάγραμμα 4.8: Για ποιο λόγο δεν προσφέρουν αίμα

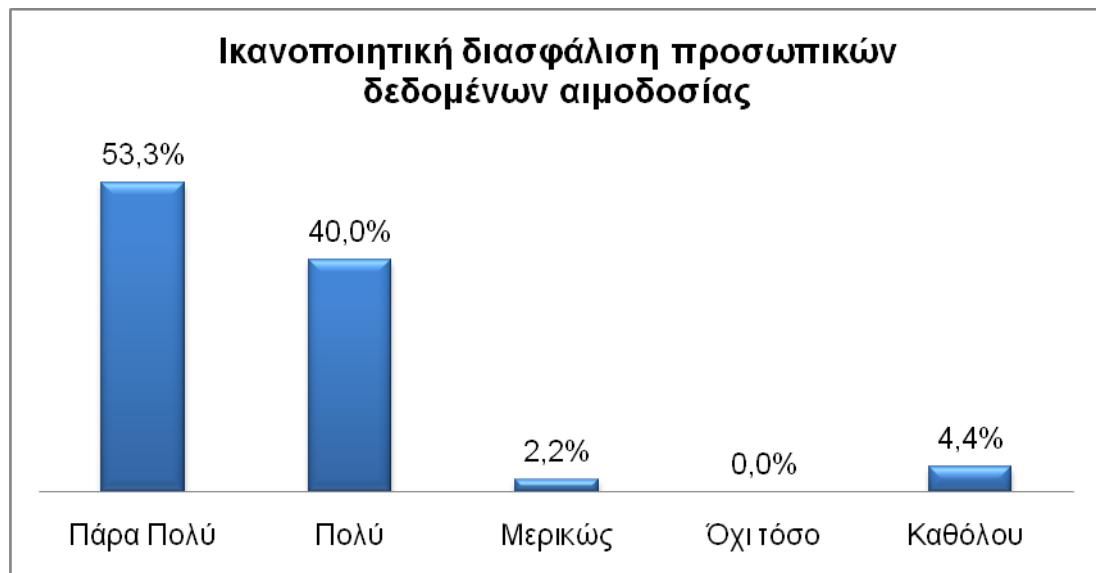
Βαθμός Ικανοποίησης

89% των συμμετεχόντων αιμοδοτών θεωρεί τη μεταχείριση από το προσωπικό αιμοδοσίας ως ικανοποιητική (πάρα πολύ ή πολύ). Πέραν του 95% θεωρεί το προσωπικό αιμοδοσίας φιλικό και πέραν του 95% θεωρεί την ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της αιμοδοσίας πολύ καλή ή τουλάχιστον καλή. Κανένας δεν δήλωσε ότι έχει κάποιο παράπονο από την υπηρεσία του κέντρου αίματος!

Τέλος, 93.3% θεωρούν ότι τα προσωπικά δεδομένα που παρέχουν κατά την εξέταση από το γιατρό αιμοδοσίας είναι ασφαλή.

Διάγραμμα 4.9: Ικανοποίηση από το προσωπικό

Διάγραμμα 4.10: Ικανοποίηση διαχείρισης προσωπικών δεδομένων

Ενημέρωση Αιμοδοτών

61.3% θεωρεί την ενημέρωση των αιμοδοτών επαρκή όμως αυτό που χρήζει ιδιαίτερης αναφοράς είναι το γεγονός ότι 16% θεωρεί την ενημέρωση ανεπαρκή ενώ 19% την θεωρεί συνήθως μη επαρκή. Δηλαδή, ένας στους τρεις θεωρεί ότι η ενημέρωση των αιμοδοτών δεν είναι επαρκής.

Διάγραμμα 4.11: Βαθμός ικανοποίησης από την ενημέρωση που τυχάνουν

Στην ερώτηση «τι είδους ενημέρωση σας παρέχετε από τον τομέα αιμοδοσίας», οι υφιστάμενοι αιμοδότες δήλωσαν τα εξής:

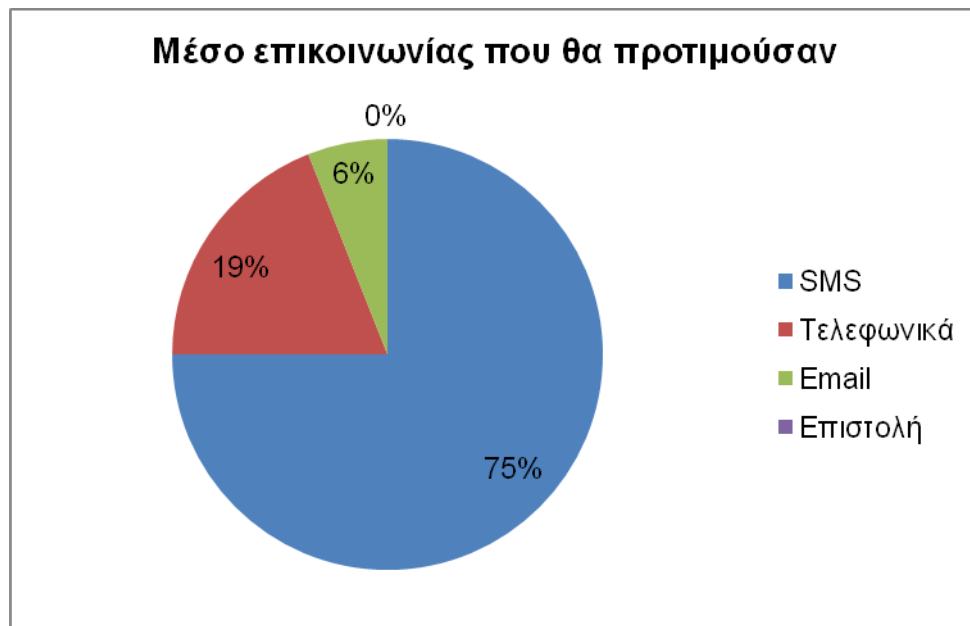
Πίνακας 4.4: Ποσοστά για το είδος πληροφόρησης που τους παρέχεται για την αιμοδοσία

Είδος Πληροφόρησης	Ναι	Όχι
Γενικές Πληροφορίες για την αιμοδοσία	67,7%	32.3%
Πότε και πού μπορείς να προσφέρεις αίμα	74,2%	25.8%
Υπό ποιές συνθήκες μπορείς να προσφέρεις αίμα	51,6%	48.4%
Συμβουλές από το γιατρό αιμοδοσίας	61,3%	38.7%
Τί κάνεις μετά από την αιμοδοσία	58,1%	41.9%
Ανάγκες του κέντρου αίματος σε αίμα (ομάδες αίματος)	35,5%	64.5%
Πόσο ασφαλής είναι η διαδικασία αιμοδοσίας	41,9%	58.1%
Αναλύσεις Ρουτίνας	58,1%	41.9%
Πότε ήταν τελευταία φορά που πρόσεφες αίμα	48,4%	51.6%
Πότε είναι η επόμενη φορά που μπορείς να προσφέρεις αίμα	41,9%	58.1%

Τρόποι Οργάνωσης και Επικοινωνίας για Αιμοδοσία

Το 89% των ερωτηθέντων αιμοδοτών δήλωσε ότι είναι ευχαριστημένοι με τους υφιστάμενους τρόπους επικοινωνίας για τη διοργάνωση των αιμοδοσιών. Παρόλα αυτά επισημαίνουμε ότι σε μια τέτοια ερώτηση οι ερωτηθέντες απαντούν με βάση τους υφιστάμενους τρόπους επικοινωνίας και τους οποίους γνωρίζουν. Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία είναι ευχαριστημένοι δεν υποδηλώνει ότι η εισαγωγή νέων τρόπων επικοινωνίας δεν είναι απαραίτητη.

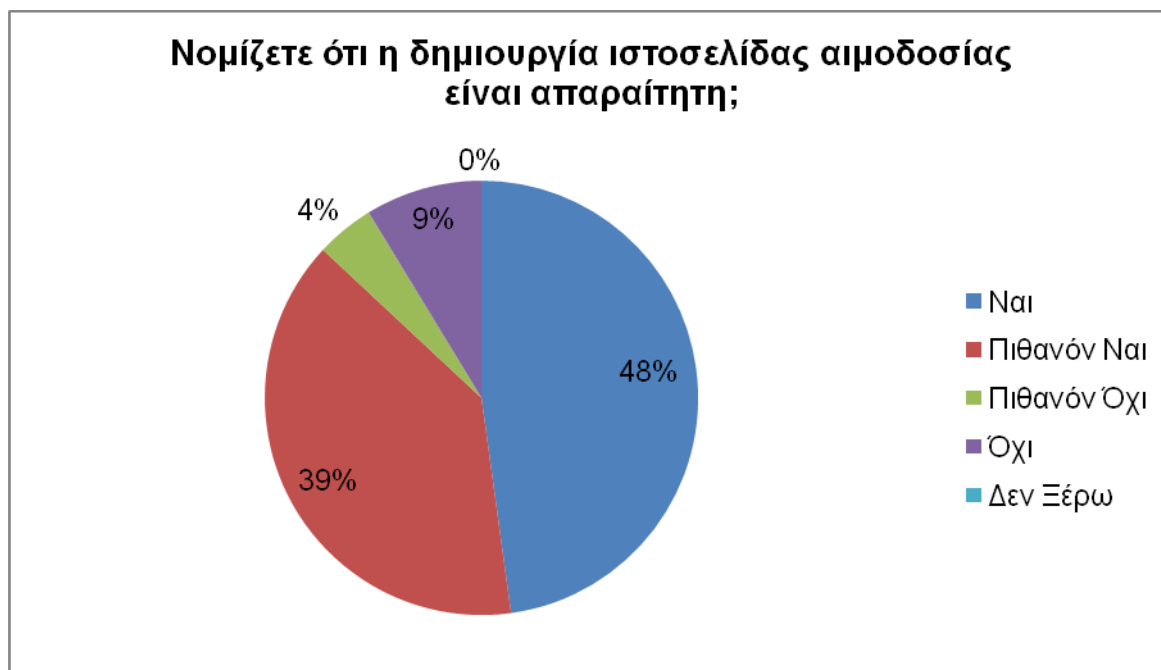
Στην ερώτηση κατά πόσο προτιμούν το κέντρο αίματος να προγραμματίζει την επόμενη τους αιμοδοσία, το 72% απάντησε θετικά. Εξ' αυτών, το 75% προτιμά η σχετική επικοινωνία να γίνει μέσω SMS, 19% μέσω τηλεφώνου και μόνο 6% με email. Κανείς δεν επέλεξε την επιστολή ως τρόπο επικοινωνίας.

Διάγραμμα 4.12: Προτίμηση για Μέσο Επικοινωνίας

Δημιουργία Ιστοσελίδας

Μεταξύ των υφιστάμενων αιμοδοτών ποσοστό 48% πιστεύει ότι η δημιουργία ιστοσελίδας αιμοδοσίας είναι απαραίτητη ενώ ποσοστό 39% θεωρεί ότι πιθανόν να είναι. Ποσοστό 13% πιστεύει ότι δεν είναι ή πιθανόν να μην είναι.

Διάγραμμα 4.13: Άποψη για δημιουργία ιστοσελίδας

Όσο αφορά τις απόψεις των αιμοδοτών ως προς τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στην ιστοσελίδα αιμοδοσίας τα ευρήματα δίνονται πιο κάτω. Το 1 ισοδυναμεί με λιγότερο σημαντικό και το 5 το πιο σημαντικό.

Πίνακας 4.5: Ποσοστά πληροφοριών που θα ήθελαν να τους παρέχονται μέσω της ιστοσελίδας

Είδος Πληροφορίας	1	2	3	4	5
Γενικές Πληροφορίες για την αιμοδοσία	0	0	13%	3%	84%
Πότε και πού μπορείς να προσφέρεις αίμα	0	0	3%	19%	77%
Υπό ποιές συνθήκες μπορείς να προσφέρεις αίμα	0	6%	13%	19%	61%
Συμβουλές από το γιατρό αιμοδοσίας	3%	3%	23%	6%	65%
Τί κάνεις μετά από την αιμοδοσία	0	6%	6%	19%	68%
Ανάγκες του κέντρου αίματος σε αίμα (ομάδες αίματος)	3%	3%	23%	16%	55%
Πόσο ασφαλής είναι η διαδικασία αιμοδοσίας	0	3%	3%	23%	71%
Αναλύσεις Ρουτίνας	3%	6%	26%	29%	35%
Πότε ήταν τελευταία φορά που πρόσφερες αίμα	0	3%	3%	13%	81%
Πότε είναι η επόμενη φορά που μπορείς να προσφέρεις αίμα	0	3%	0	16%	81%

Παρατηρούμε ότι πέραν των γενικών πληροφοριών που ούτως ή άλλως είναι αναμενόμενο να παρέχει μια ιστοσελίδα, οι αιμοδότες θεωρούν ιδιαίτερα σημαντικό να δίνονται πληροφορίες σχετικά με την τελευταία φορά που έδωσαν αίμα και πότε είναι η επόμενη φορά που μπορούν να δώσουν. Επίσης, το πότε και πού μπορούν να προσφέρουν αίμα φαίνεται να είναι εξίσου σημαντικό.

Φυσικά για να μπορεί να είναι αυτό εφικτό θα πρέπει να δημιουργηθεί πέραν της ιστοσελίδας και μια βάση δεδομένων στην οποία να κρατούνται αυτές οι πληροφορίες.

Σημειώνουμε επίσης ότι από τους συμμετέχοντες, 56.5% έχουν δηλώσει προθυμία να μοιραστούν ως αιμοδότες κάποιες εμπειρίες στο διαδίκτυο μετά την αιμοδοσία. Το υπόλοιπο 43.5% δήλωσε ότι δεν θα ήθελε να τις μοιραστεί.

4.2.4 Στατιστική Ανάλυση Δείγματος Μη Αιμοδοτών

Ο Πίνακας 4.6 παρουσιάζει τη δημογραφική ταυτότητα των 126 συμμετεχόντων που δεν έχουν προσφέρει αίμα ποτέ.

Πίνακας 4.6: Δημογραφικά Στοιχεία Αιμοδοτών που συμμετείχαν στην έρευνα

Περιγραφή		Αριθμός	Ποσοστό
Φύλο	Αντρας	44	35%
	Γυναίκα	82	65%
Ηλικία	17 – 25	48	38,1%
	26 – 35	34	27,0%
	36 – 45	11	8,7%
	46 – 55	28	22,2%
	56 – 65	5	4,0%
Τόπος Διαμονής	Αστική	114	90,5%
	Ημι-Αστική	12	9,5%
	Αγροτική	0	0,0%
Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Μεταπτυχιακές Σπουδές	54	42,9%
	Πανεπιστημιακός Τίτλος	40	31,7%
	Κολλέγιο	5	4,0%
	Γυμνάσιο/Λύκειο	22	17,5%
	Δημοτικό	5	4,0%

Από το σύνολο των μη αιμοδοτών που απάντησαν το ερωτηματολόγιο 52% απάντησε θετικά στην ερώτηση «θέλεις να γίνεις αιμοδότης» ενώ το υπόλοιπο 48%

απάντησε αρνητικά. Το γεγονός ότι ένας στους δύο δήλωσε ότι θέλει να γίνει αιμοδότης είναι ενθαρρυντικό.

Σκοπός φυσικά του συγκεκριμένου σκέλους της έρευνας μας είναι να διερευνήσουμε τι μπορεί να οδηγήσει μη αιμοδότες στην αιμοδοσία.

Λόγοι που δεν έχουν προσφέρει αίμα

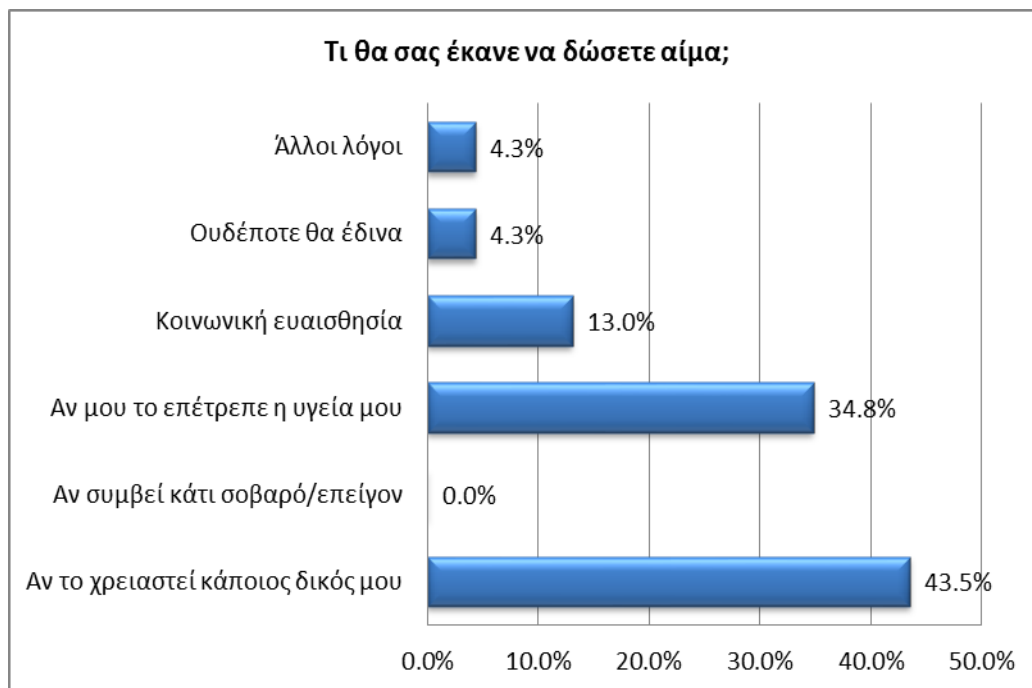
Στην ερώτηση «γιατί δεν έχετε δώσει ποτέ αίμα» 30.4% απάντησε ότι ο λόγος είναι χαμηλή αιμοσφαιρίνη ή πίεση ή σίδηρος ενώ 21.7% δήλωσε άλλους λόγους υγείας. 26.1% απάντησε ότι δεν έτυχε ενώ 21.7% ότι φοβάται.

Διάγραμμα 4.14: Γιατί δεν έχετε δώσει αίμα

Κίνητρα για Αιμοδοσία

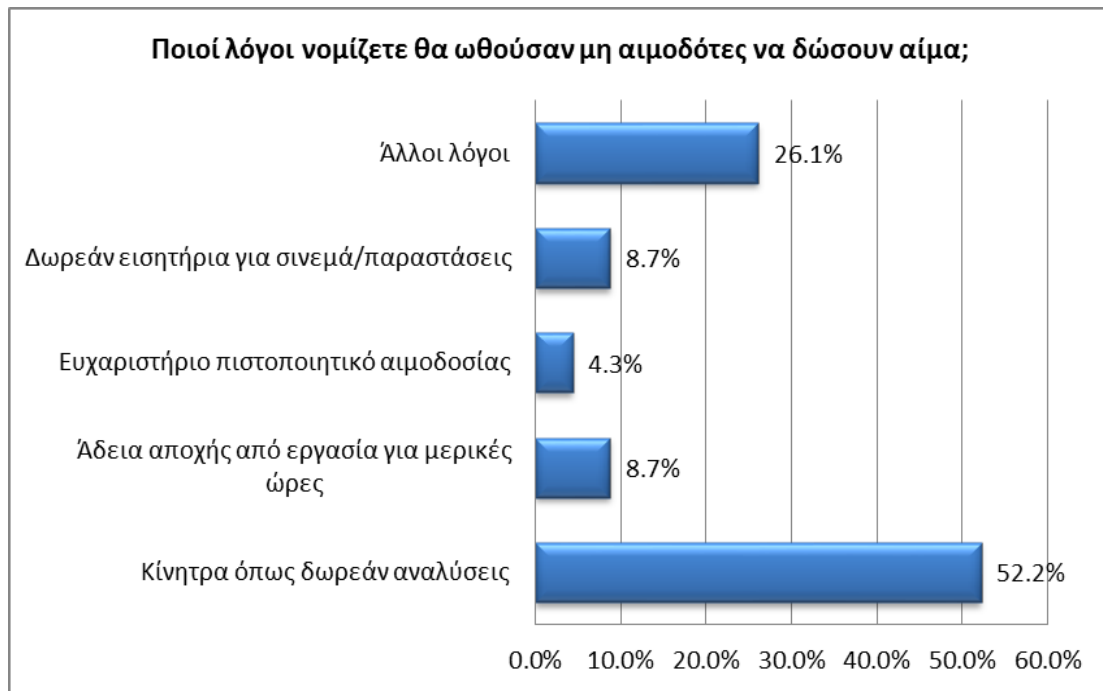
Στην ερώτηση τι θα σας έκανε να δώσετε αίμα, 43.5% απάντησε «αν το χρειαστεί κάποιος δικός μου» και 34.8% «αν μου το επέτρεπε η υγεία μου». Μόνο 4.3% απάντησε «ουδέποτε θα έδινα» και μόνο 13% θα έδινε λόγο κοινωνικής ευαισθησίας.

Διάγραμμα 4.15: Τι θα παρακινούσε μη αιμοδότες να δώσουν αίμα

Κατά την άποψη των μη αιμοδοτών κίνητρα όπως δωρεάν αναλύσεις (52%) θα μπορούσαν να ωθήσουν μη αιμοδότες στην αιμοδοσία. Οι υπόλοιπες επιλογές συγκέντρωσαν χαμηλά ποσοστά όμως 26% επέλεξε την επιλογή «άλλοι λόγοι» γεγονός που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης σε μελλοντικές μελέτες.

Το γεγονός ότι 87% πιστεύει ότι πρέπει να υπάρχει καλύτερη ενημέρωση για την διαδικασία αιμοδοσίας επιβεβαιώνει όλα τα πιο πάνω.

Διάγραμμα 4.16: Λόγοι για να δώσουν αίμα

Ασφάλεια και Κίνδυνοι Αιμοδοσίας

Ποσοστό 74% πιστεύει ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι κατά την αιμοδοσία ενώ μόνο 9% θεωρεί ότι υπάρχουν κίνδυνοι. 17% δεν ξέρουν ή δεν θέλησαν να απαντήσουν.

Ποσοστό 47.8% δηλώνει πάρα πολύ σίγουρο ότι η αιμοδοσία είναι μια ασφαλής διαδικασία. Ποσοστό 30.4% είναι πολύ σίγουρο, 8.7% κάπως σίγουρο και 4.3% καθόλου σίγουρο. 8.7% επέλεξε την επιλογή Δεν Ξέρω/Δεν Απαντώ.

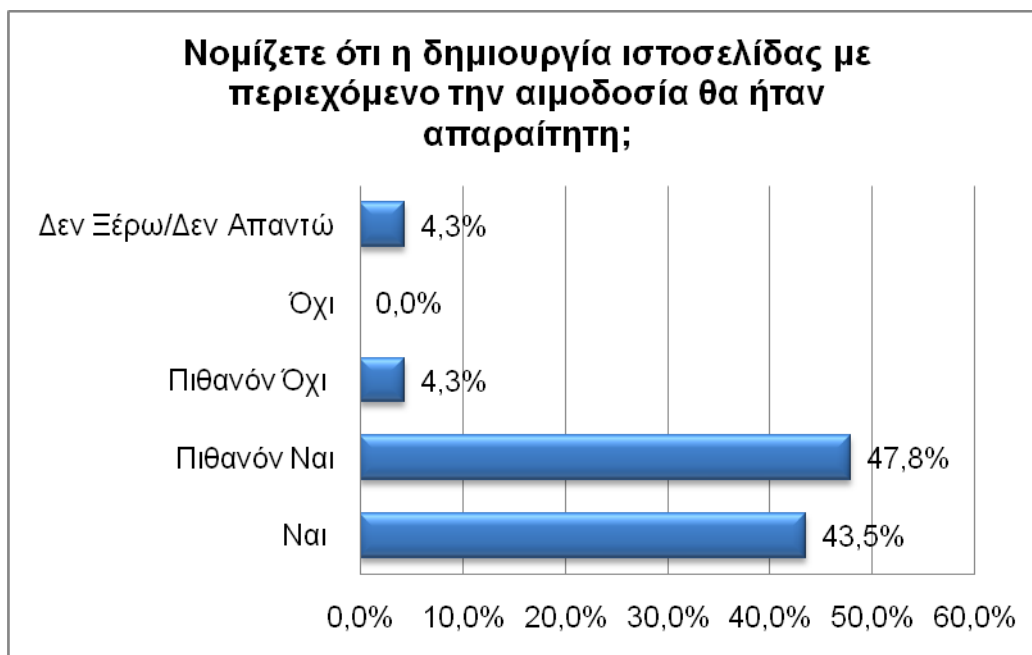
Διάγραμμα 4.17: Πόσο σίγουροι είναι ότι η αιμοδοσία είναι ασφαλής διαδικασία

Διάγραμμα 4.18: Πόσο σίγουροι είναι ότι η αιμοδοσία είναι ασφαλής διαδικασία

Δημιουργία Ιστοσελίδας

Πέραν του 90% πιστεύει ότι η δημιουργία ιστοσελίδας με περιεχόμενο την αιμοδοσία είναι απαραίτητη. 83% θα ήθελε να διαβάσει στην ιστοσελίδα κάποιες από τις εμπειρίες αιμοδοτών.

Διάγραμμα 4.19: Πόσο θετικοί είναι στην δημιουργία ιστοσελίδας

Οι απαντήσεις ως προς το τί πληροφορίες πρέπει να παρέχονται από την ιστοσελίδα σε κλίμακα από 1 (λιγότερο σημαντικό) έως 5 (το πιο σημαντικό) παρουσιάζονται στον πίνακα.

Πίνακας 4.7: Ποιες πληροφορίες θα ήθελαν να περιλαμβάνει η ιστοσελίδα

Είδος Πληροφορίας	1	2	3	4	5
Γενικές Πληροφορίες για την αιμοδοσία	0	4%	4%	16%	76%
Πότε και πού μπορείς να προσφέρεις αίμα	0	4%	12%	8%	76%
Υπό ποιές συνθήκες μπορείς να προσφέρεις αίμα	4%	0	4%	16%	76%
Συμβουλές από το γιατρό αιμοδοσίας	4%	4%	8%	24%	60%
Τί κάνεις μετά από την αιμοδοσία	4%	4%	4%	48%	40%
Ανάγκες του κέντρου αίματος σε αίμα (ομάδες αίματος)	4%	0	16%	36%	44%
Πόσο ασφαλής είναι η διαδικασία αιμοδοσίας	0	8%	24%	16%	52%
Αναλύσεις Ρουτίνας	0	0	16%	20%	64%
Πότε ήταν τελευταία φορά που προσφέρεις αίμα	0	12%	28%	20%	40%
Πότε είναι η επόμενη φορά που μπορείς να προσφέρεις αίμα	0	12%	28%	20%	40%

Οι μη αιμοδότες πιστεύουν ότι γενικές πληροφορίες για αιμοδοσία, τοποθεσίες και ώρες/ημέρες αιμοδοσίας και ιατρικές συνθήκες υπό τις οποίες μπορούν να προσφέρουν αίμα και συμβουλές από το γιατρό αιμοδοσίας φαίνεται να είναι οι πιο σημαντικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται μέσα από την ιστοσελίδα.

Κεφάλαιο Πέμπτο

Συζήτηση – Συμπεράσματα - Εισηγήσεις

5.1 Συζήτηση

Σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου και την πιο πρόσφατη γενική απογραφή πληθυσμού (2011), ο πληθυσμός της Κύπρου που κατοικεί σε περιοχές που ελέγχονται από την Δημοκρατία είναι 862 χιλιάδες.

Σύμφωνα με τα δημογραφικά αποτελέσματα της έρευνάς μας 51.3% του πληθυσμού είναι γυναίκες, 67% κατοικεί σε αστικές περιοχές και το 33% σε αγροτικές περιοχές. Επιπρόσθετα, 15% του πληθυσμού έχουν τελειώσει δημοτικό, 49% έχουν αποφοιτήσει από γυμνάσιο ή λύκειο, 10% έχουν αποφοιτήσει από κολλέγιο/ΑΤΙ, 15% κατέχουν πανεπιστημιακό πτυχίο και 6% κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο. Θεωρούμε ότι το δείγμα αντικατοπτρίζει την πραγματική σύνθεση πληθυσμού όσο αφορά το φύλο και προσθέτουμε ότι φαίνεται ότι οι γυναίκες ήταν ελαφρώς πιο πρόθυμες από τους άντρες να συμμετάσχουν στην έρευνα μας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά ως προς την δημιουργία ιστοσελίδας για την αιμοδοσία.

Άνδρες και γυναίκες όλων των ηλικιών και ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής τους και του κατά πόσο είναι αιμοδότες ή μη φαίνεται να πιστεύουν ότι η δημιουργία μιας ιστοσελίδας για την αιμοδοσία θα ήταν απαραίτητη και συνεπώς χρήσιμη. Από τα αποτελέσματα έχουμε διαπιστώσει ότι άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου και τα οποία γνωρίζουν ήδη να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο είναι πιο θετικά ως προς την δημιουργία της ιστοσελίδας. Τα αποτελέσματα αυτά είναι λογικά και αναμενόμενα.

Με βάση τα αποτελέσματα φαίνεται ότι υπάρχει ευρεία επίγνωση ανάμεσα στο κοινό για την αιμοδοσία. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι τρόποι επικοινωνίας της αιμοδοσίας στο ευρύτερο κοινό είναι αποτελεσματικοί ως προς το να ενημερώνεται το

ευρύτερο κοινό για την αιμοδοσία. Παρόλα αυτά, σημειώνουμε ότι η έρευνα στηρίζεται σε *εθελοντική συμμετοχή* και είναι πολύ πιθανόν κάποιος που δεν γνωρίζει ή δεν ενδιαφέρεται για την αιμοδοσία να μην έχει θελήσει να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο.

Διαπιστώνουμε επίσης, όπως ήταν άλλωστε αναμενόμενο, ότι οι στάσεις και απόψεις ως προς την αιμοδοσία διαφέρουν ανάμεσα σε αιμοδότες και μη αιμοδότες. Για παράδειγμα, το αίσθημα κοινωνικής ευθύνης και ευαισθησίας είναι έντονα ανεπτυγμένα ανάμεσα στους αιμοδότες ενώ παρατηρούμε ότι σε μη αιμοδότες υπάρχει μια πιο εγωκεντρική προσέγγιση. Ενώ οι πλείστοι αιμοδότες δηλώνουν ότι προσφέρουν αίμα λόγω του ότι αισθάνονται χρέος προς την κοινωνία και για ηθική ικανοποίηση την ίδια στιγμή οι μη αιμοδότες δηλώνουν ότι θα πρόσφεραν αίμα εάν κάποιος δικός του είχε ανάγκη από αίμα. Γίνεται αμέσως κατανοητό ότι οι δύο αυτές ομάδες πληθυσμού (αιμοδότες και μη) θα πρέπει να προσεγγίζονται διαφορετικά χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα μηνύματα και τρόπους επικοινωνίας.

Υπενθυμίζουμε ότι απώτερος στόχος του Κέντρου Αίματος είναι η εξασφάλιση ικανοποιητικής προσφοράς αίματος που να μπορεί ανά πάσα στιγμή να εξυπηρετεί την ζήτηση. Προς επίτευξη του στόχου αυτού και με δεδομένες τις διαφορές στις στάσεις και απόψεις τα μηνύματα και τρόποι επικοινωνίας πρέπει να είναι διαμορφωμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα που περιληπτικά είναι:

- Για αιμοδότες: Η διατήρηση τους ως ενεργούς αιμοδότες, η αύξηση του δέσμευσης και της συχνότητας αιμοδοσίας.
- Για μη αιμοδότες: Η προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερων και η μετατροπή τους σε αιμοδότες.

Ο σχεδιασμός της ιστοσελίδας θα πρέπει λοιπόν να γίνει με τέτοιο τρόπο που να περνά τα κατάλληλα μηνύματα και να εξυπηρετεί την πιο πάνω στρατηγική του κέντρου αίματος.

Πιο κάτω παρουσιάζουμε τα σημαντικότερα ευρήματα για τις δύο αυτές ομάδες τα οποία θα μας βοηθήσουν στην εξαγωγή συμπερασμάτων και εισηγήσεων.

5.1.1 Για Αιμοδότες

Κίνητρα για Αιμοδοσία

Με βάση τα όσα έχουμε αναφέρει στην επισκόπηση βιβλιογραφίας, θα πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια για καλλιέργεια και ενίσχυση των συναισθημάτων αυτών καθότι από ότι φαίνεται από τα αποτελέσματα αυτά, αυτός είναι ο σημαντικότερος λόγος που άτομα προσέρχονται στην αιμοδοσία. Τα κίνητρα τα οποία μπορούμε να ενισχύσουμε με σκοπό την προσέλκυση νέων αιμοδοτών κυρίως είναι πολλά και εαν ανατρέξουμε και σε άλλες επιστημονικές έρευνες θα μπορέσουμε να επιλέξουμε τις πιο κατάλληλες μεθόδους και τρόπους παροχής κινήτρων προς τους Κύπριους σύμφωνα πάντα με τα κοινωνικοοικονομικά πρότυπα των κατοίκων του νησιού.

Πολλές φορές χρειάζεται να παρακινούμε συναισθηματικά τον δότη μεταφέροντας του την αγωνία του ασθενή και των συγγενών του, ειδικότερα σε περιπτώσεις που η ανάγκη για αίμα κρίνεται επείγουσα. Η αιμοδοσία πρέπει να είναι μια θετική εμπειρία. Η αίσθηση φροντίδας, η έκφραση ευχαριστιών, η ανάπτυξη διαπροσωπικής σχέσης με τον αιμοδότη είναι αυτά θα κάνουν τον αιμοδότη να επανέλθει..

Όπως έχουμε αναφέρει και στην βιβλιογραφική επισκόπηση, επιβεβαιώνεται και στην δική μας έρευνα ότι τα αίσθημα αλτρουϊσμού, ενσυναίσθησης, κοινωνικής αυθύνης και συνεισφοράς προς τον συνάνθρωπο είναι τα κίνητρα αυτά που έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ως λόγοι που θα έδινε ή δίνει κάποιος αίμα. Επίσης μεταξύ ανδρών και γυναικών δεν υπάρχουν διαφορές ως προς τα κίνητρα όπως επισημαίνεται και στις έρευνες που έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Δέσμευση και Προσέλευση για Αιμοδοσία

Εκ των αποτελεσμάτων κρίνουμε ότι υπάρχει υψηλό επίπεδο αφοσίωσης ανάμεσα στους υφιστάμενους αιμοδότες παρόλο που σημειώνουμε ότι υπάρχει και μια σημαντική μερίδα αιμοδοτών (15%) που δεν έχει προσφέρει αίμα για πέραν των 15 μηνών. Αυτή η μερίδα αιμοδοτών εμφανίζεται ως πιο απόμακρη προς την αιμοδοσία. Ονομάζουμε την κατηγορία αυτή ως ανενεργούς αιμοδότες.

Παρατηρούμε επίσης ότι σημαντική μερίδα αιμοδοτών δεν θα προσέλθουν για αιμοδοσία εκτός εάν τους καλέσουν. Στο κάλεσμα για αιμοδοσία οι πλείστοι θα ανταποκριθούν άμεσα ενώ υπάρχει μια μερίδα (11%) η οποία προτιμά να ορίσει η

ίδια την ημέρα και ώρα που θα προσέλθει για αιμοδοσία. Θα σχολιάσουμε περαιτέρω το θέμα βολικότητας του τόπου και χρόνου αιμοδοσίας πιο κάτω.

Ενδιαφέρον αποτελεί επίσης το γεγονός ότι οι πλείστοι αιμοδότες δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν η επικοινωνία (κάλεσμα και υπενθύμιση για αιμοδοσία) να γινόταν με SMS αντί τηλεφωνικά. Θεωρούμε ότι ο λόγος που προτιμούν το SMS είναι διότι είναι μιν άμεσος αλλά είναι πιο διακριτικός (και λιγότερο ενοχλητικός) τρόπος.

Τα ευρήματα ενισχύουν την άποψη ότι υπάρχει ισχυρό δέσιμο και ανταπόκριση ανάμεσα στην υφιστάμενης βάσης αιμοδοτών και στην υπηρεσία αιμοδοσίας.

Η άμεση, η προσωπική και η συχνή επικοινωνία όπως έχει επισημανθεί και στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας μας παίζει σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση αλλά και στην διατήρηση αιμοδοτών.

Βολικότητα του τόπου αιμοδοσίας

Τα αποτελέσματα της έρευνας ενισχύουν την άποψη ότι η βολικότητα του τόπου και χρόνου που λαμβάνει χώρα η αιμοδοσία είναι σημαντική όσο αφορά την προσέλκυση νέων αιμοδοτών αλλά και της διατήρησης τους ως ενεργούς αιμοδότες.

Μια σημαντική παρατήρηση που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης είναι το γεγονός ότι ενώ η βολική τοποθεσία έχει δοθεί ως ο κυριότερος λόγος που οι συμμετέχοντες είχαν ξεκινήσει να προσφέρουν αίμα παρόλα αυτά δεν φαίνεται να αποτελεί κύριο λόγο που θα σταματούσαν να προσφέρουν αίμα.

Δεν αποκλείεται αυτό να οφείλεται στο γεγονός ότι οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν μόνο μια επιλογή και αντιλαμβανόμαστε ότι σε μια τέτοια περίπτωση η επιλογή «πρόβλημα υγείας» αποτελεί τον ισχυρότερο λόγο και άρα η επιλογή «βολικότητας τοποθεσίας» έρχεται σε δεύτερη μοίρα. Συστήνουμε όπως σε μελλοντικές έρευνες αποφεύγεται η συμπερίληψη της επιλογής πρόβλημα υγείας σε μια τέτοια ερώτηση ή όπως να επιτρέπεται στους ερωτηθέντες να επιλέξουν πολλαπλές απαντήσεις.

Ενημέρωση Αιμοδοτών και Οργάνωση Αιμοδοσίας

Γενικά παρατηρούμε ότι παρότι επικρατεί ως επί το πλείστο θετική άποψη για την ενημέρωση, υπάρχει και αρκετή αρνητική άποψη ως προς το είδος της ενημέρωσης. Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνουμε τα ακόλουθα σημαντικά ευρήματα:

- Οι ανάγκες του κέντρου αίματος δεν μεταδίδονται ικανοποιητικά.
- Πληροφορίες σχετικές με το χρόνο που πρόσφεραν αίμα και το πότε μπορούν να προσφέρουν αίμα ξανά μπορούν να μεταδίδονται περισσότερο ή/και με καλύτερο τρόπο.
- Οι συνθήκες υπό τις οποίες μπορούν να προσφέρουν αίμα μπορούν να μεταδίδονται καλύτερα.

Με βάση τα αποτελέσματα κρίνουμε ότι υπάρχει ανάγκη καλύτερης επικοινωνίας για την οργάνωση αιμοδοσιών και την υπενθύμιση των υφιστάμενων αιμοδοτών να προσέρχονται για αιμοδοσία αλλά και για να επαναδραστηριοποιήσει ανενεργούς αιμοδότες.

Πιστεύουμε επίσης ότι οι μέθοδοι επικοινωνίας μπορεί να εμπλουτιστούν με την υιοθέτηση πιο σύγχρονων τρόπων επικοινωνίας και η χρήση της τεχνολογίας δύναται να βοηθήσει σημαντικά στην προσπάθεια αυτή.

Πιστεύουμε δε ότι ο λόγος που το SMS είναι με διαφορά ο προτιμότερος τρόπος επικοινωνίας είναι ότι είναι μεν άμεσος τρόπος επικοινωνίας αλλά δεν είναι απρόσωπος και δεν θεωρείται όσο ενοχλητικός όσο ένα τηλεφώνημα.

5.1.2 Για Μη Αιμοδότες

Με βάση τα αποτελέσματα θεωρούμε ότι υπάρχει μια σημαντική μερίδα μη αιμοδοτών (ένας στους δύο) που είναι θετική προς την αιμοδοσία. Το συγκεκριμένο εύρημα είναι ιδιαίτερα ενθαρυντικό όμως θα πρέπει να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με πολλούς ερευνητές η πρόθεση απέχει από την πραγματική πράξη.

Το γεγονός ότι ένας στους τέσσερις μη αιμοδότες δηλώνει ότι απλά δεν έτυχε να δώσει αίμα χρήζει περαιτέρω διερεύνησης. Πιθανόν να οφείλεται και σε ελλιπή ενημέρωση για τόπους και ώρες αιμοδοσίας ή ακόμη και στην βολικότητα αυτών.

Σημειώνουμε δε ότι 35% των μη αιμοδοτών έχει δηλώσει προβλήματα υγείας ως λόγο που δεν προσφέρει αίμα. Θεωρούμε το ποσοστό υπερβολικό και πιστεύουμε ότι σε κάποιο βαθμό αυτό πιθανόν να ωφείλεται σε ελλιπή ενημέρωση ή/και εσφαλμένες εντυπώσεις που έχουν σχηματιστεί ανάμεσα στους μη αιμοδότες.

Σημειώνουμε δε ότι πριν την αιμοδοσία διεξάγονται δωρεάν αναλύσεις μια φορά το χρόνο για να προσδιοριστεί εάν ένα άτομο μπορεί να προσφέρει αίμα ή και για να έχουμε μια γενική εικόνα της υγείας του. Προς ενίσχυση της άποψης μας ότι η ενημέρωση δεν είναι αποτελεσματική ή ελλιπής αναφέρουμε ξανά ότι ένας στους δύο μη αιμοδότες δήλωσε ότι δωρεάν αναλύσεις αίματος θα αποτελούσαν κίνητρο για να προσφέρει αίμα. Ενώ όντως προσφέρονται δωρεάν αναλύσεις φαίνεται ότι οι μη αιμοδότες δεν το γνωρίζουν καν.

Παρατηρούμε επίσης ότι παρά το γεγονός ότι υπάρχει η ευρεία αντίληψη ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι και ότι η αιμοδοσία είναι μια ασφαλής διαδικασία παρόλα αυτά 21.7% φοβάται να προσφέρει αίμα. Πολύ πιθανόν αυτό να οφείλεται σε λόγους όπως ο στιγμιαίος πόνος, η σκέψη του τρυπήματος της βελόνας και η φοβία για τυχών συνέπειες μετά την αιμοδοσία όπως ζαλάδα και αδυναμία.

Γενικά θεωρούμε την ανάγκη εξεύρεσης τρόπων και μεθόδων επικοινωνίας που να μπορούν να περάσουν τα ορθά μηνύματα σε μη αιμοδότες κρίνεται ως εξαιρετικά σημαντική.

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω τα αισθήματα αλτρουισμού, κοινωνικής ευθύνης και ευαισθησίας δεν φαίνεται να είναι τόσο έντονα ανεπτυγμένα σε μη αιμοδότες. Στην περίπτωση μη αιμοδοτών φαίνεται ότι η ανάγκη για αίμα κάποιου δικού τους ατόμου να είναι πιο σημαντικός λόγος για να προσέλθουν για αιμοδοσία και θεωρούμε ότι τα μηνύματα που πρέπει να χρησιμοποιούνται για να τους ευαισθητοποιήσουν και να τους προσελκύσουν για αιμοδοσία θα πρέπει να περιστρέφονται γύρω από αυτό.

Τέλος, φαίνεται ότι οι μη αιμοδότες έχουν διαφορετικές ανάγκες ως προς το είδος πληροφοριών που τους παρέχονται. Πληροφορίες όπως ιατρικές συμβουλές για το πότε μπορεί κάποιος να προσφέρει αίμα ή και τι διατροφή χρειάζεται για να αυξηθούν τα επίπεδα σιδήρου έτσι ώστε να μπορεί κάποιος να δώσει αίμα.

5.2 Περιορισμοί της Μελέτης

Οι περιορισμοί είναι πιθανές αδυναμίες ή επιδράσεις που αναγνωρίζονται από τον ερευνητή και είναι σε γενικές γραμμές αποτέλεσμα των οριοθετήσεων που επιβάλλει ο ερευνητής.

Ο βασικότερος περιορισμός στην έρευνα μας είναι ο χρόνος που χρειάζεται για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Αρχικά λόγω του ότι τα περισσότερα ερωτηματολόγια είχαν διατεθεί σε οργανωμένες αιμοδοσίες και ζητήθηκαν να συμπληρωθούν μετά την ολοκλήρωσης της αιμοδοσίας αυτό ίσως είχε αρνητικό αποτέλεσμα οι αιμοδότες να ήταν κουρασμένοι, ήδη να είχε περάσει αρκετός χρόνος στην αναμονή με αποτέλεσμα η συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου να μην τους ήταν κάτι ευχάριστο την συγκεκριμένη στιγμή αν και ήταν με εθελοντική συμμετοχή.

Επίσης εκτός από τις κλειστές ερωτήσεις, υπήρχαν και ερωτήσεις ανοικτού τύπου οι οποίες πολλές φορές κρίνονται «βαρετές» από τον συμμετέχοντα, με αποτέλεσμα ή να μείνουν κενές ή να μην αντιπροσωπεύουν την πραγματικότητα. Παράγοντες όπως η κόπωση ή απώλεια ενδιαφέροντος κλπ, μπορούν να επηρεάσουν την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά την έρευνα μας σε σχέση με την δημιουργία της ιστοσελίδας, λόγω της μη ύπαρξης παρόμοιας έρευνας στο παρελθόν για να υπάρχει βιβλιογραφική επισκόπηση αυτό έχει ως συνέπεια οι μεταβλητές οι οποίες μελετήσαμε ίσως να μην είναι αποτελεσματικές στο απόλυτο ικανοποιητικό βαθμό.

Όσο αφορά την ομάδα προς διερεύνηση «μη αιμοδοτών» , εφόσον η συμπλήρωση ερωτηματολογίων είχαν πραγματοποιηθεί ως επί το πλείστον σε χώρους διεξαγωγής αιμοδοσίας ήταν επόμενο η συμμετοχή τους να είναι σε μικρότερο βαθμό από τους αιμοδότες. Σημαντική προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή της μεθόδου είναι το μέγεθος του δείγματος. Για μικρό μέγεθος ομάδων, αυξάνεται η πιθανότητα συγκρότησης ομάδων που διαφέρουν σημαντικά ως προς τις ατομικές διαφορές των συμμετεχόντων.

Εντούτοις αρκετά από τα ευρήματα της έρευνας μας που αφορούν τα κίνητρα για αιμοδοσία, την ικανοποίηση των αιμοδοτών αλλά και την ανταπόκριση των αιμοδοτών στους τρόπους επικοινωνίας με την υπηρεσία της αιμοδοσίας

επιβεβαιώνονται από τις υπάρχουσες έρευνες οι οποίες έχουν αναφερθεί στην βιβλιογραφική ανασκόπηση.

5.3 Συμπεράσματα

Από την έρευνα που διεξήχθη και απευθύνεται τόσο σε αιμοδότες αλλά και μη καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν πολλοί τομείς στην υπηρεσία του Κέντρου Αίματος που θα μπορούσαν να βελτιωθούν σημαντικά προκειμένου να αυξήσει δραματικά ο αριθμός των εθελοντών αιμοδοτών. Σημαντικό στοιχείο στην έρευνα μας έδειξε ότι ένας στους τρεις ερωτηθέντες δεν θεωρούν επαρκή την ενημέρωση που έχουν για την αιμοδοσία.

Ο εμπλουτισμός των μέσων επικοινωνίας με τη συμπερίληψη νέων τεχνολογιών δύναται να λειτουργήσει ευεργετικά στην προσπάθεια βελτίωσης της επικοινωνίας και επαφής με τους αιμοδότες. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια εντάσσεται και η δημιουργία ιστοσελίδας που θα πρέπει να σχεδιαστεί με γνώμονα τον χρήστη.

Όπως διαπιστώσαμε και συζητήσαμε πιο πάνω οι απόψεις και στάσεις προς την αιμοδοσία αλλά και οι ανάγκες των δύο ομάδων πληθυσμού (αιμοδότες και μη αιμοδότες) διαφέρουν σημαντικά. Η ιστοσελίδα θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε χωρίζεται σε δύο τμήματα: ένα για αιμοδότες και ένα για μη αιμοδότες.

Όσο αφορά το περιεχόμενο των δύο τμημάτων, πέραν των γενικών πληροφοριών για την αιμοδοσία που ενδιαφέρουν εξίσου τις δύο ομάδες πληθυσμού, οι ανάγκες ως προς το είδος πληροφοριών αλλά και τα μηνύματα που πρέπει να περνούν στις δύο αυτές μονάδες πληθυσμού διαφέρουν σημαντικά.

Επιπλέον και με βάση τα αποτελέσματα κρίνουμε ότι υπάρχει ανάγκη καλύτερης επικοινωνίας για την οργάνωση αιμοδοσιών και την υπενθύμιση των υφιστάμενων αιμοδοτών να προσέρχονται για αιμοδοσία αλλά και για να επαναδραστηριοποιήσει ανενεργούς αιμοδότες.

5.4 Εισηγήσεις

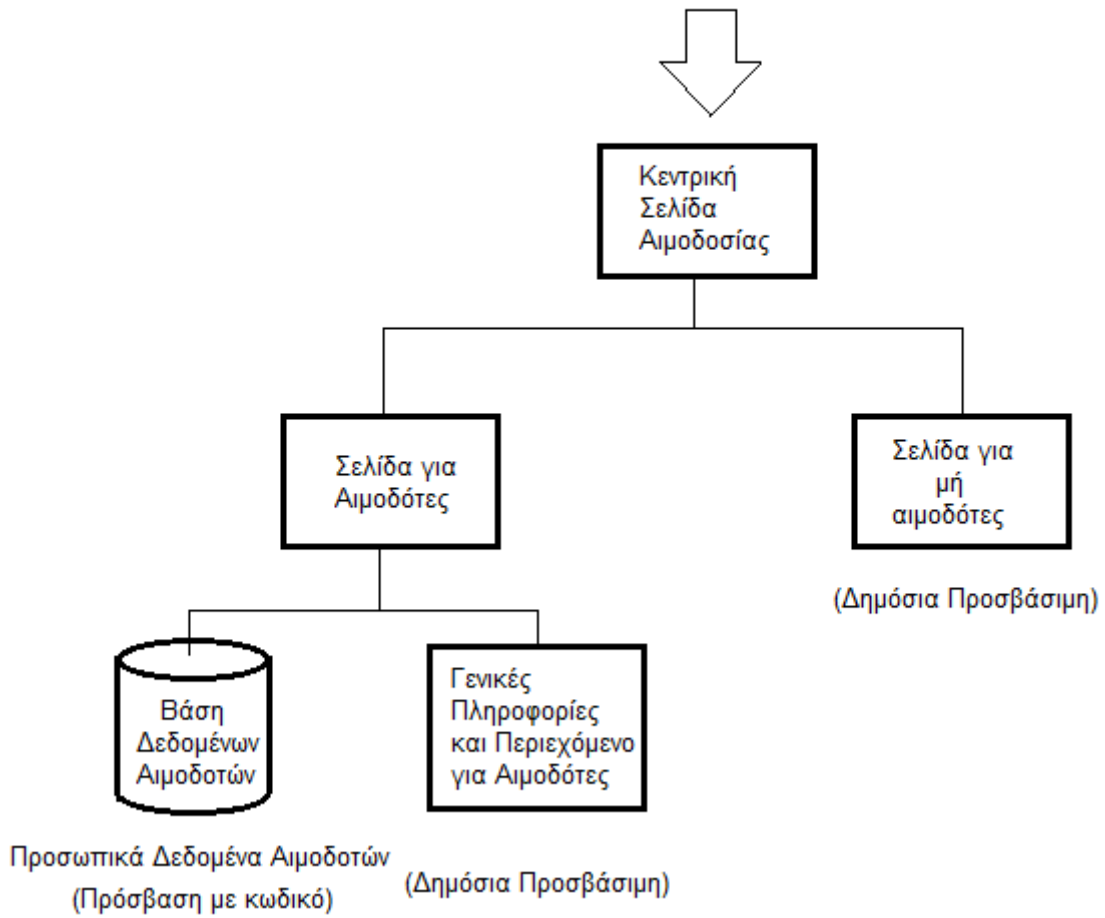
1. Έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η υφιστάμενη επικοινωνία όσο αφορά την αιμοδοσία δεν είναι ιδιαίτερα πετυχημένη στο να περάσει βασικά και σημαντικά μηνύματα σε μη αιμοδότες. Το γεγονός αυτό φαίνεται να επηρεάζει την ικανότητα του Κέντρου Αίματος να προσελκύει νέους αιμοδότες. Το συγκεκριμένο θέμα είναι πολύ σημαντικό και πρέπει να εξεταστεί στα πλαίσια μιας ολοκληρωτικής αξιολόγησης και επαναπροσδιορισμούς της στρατηγικής επικοινωνίας για την αιμοδοσία. Η χρήση νέων τεχνολογιών όπως η δημιουργία ιστοσελίδας ή δημιουργία εφαρμογής κινητών και ταμπλέττων (mobile app) και η χρήση μέσων κοινωνικών δικτύωσης θα πρέπει να είναι μέρος της στρατηγικής αυτής. Σε καμία περίπτωση δεν υπονοούμε ότι τα μέσα αυτά επικοινωνίας αντικαθιστούν ολοκληρωτικά μέσα επικοινωνίας όπως η τηλεόραση, το ραδιόφωνο κλπ όμως εν έτει 2015 κρίνουμε απαραίτητο για το Κέντρο Αίματος να είναι παρόν και να χρησιμοποιεί τα μέσα αυτά!
2. Τα αισθήματα αλtruισμού και κοινωνικής ευθύνης παραμένουν ψηλά ανάμεσα στους αιμοδότες. Το μήνυμα ότι η αιμοδοσία μπορεί να σώσει την ζωή ενός συνανθρώπου πρέπει να προβάλλεται συνεχώς μέσω των διάφορων μέσων επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται. Όσο αφορά την ιστοσελίδα του Κέντρου Αίματος, στο τμήμα τις ιστοσελίδα του Κέντρου Αίματος που αποτίνεται στους αιμοδότες μπορούν να αναρτηθούν ιστορίες (μπορεί να είναι σε video ή ηχητικά αρχεία) ατόμων που αναφέρονται σε περιπτώσεις όπου η αλtruιστική ενέργεια ενός αγνώστου έσωσε τη ζωή τους. Ενώ πρέπει να γίνεται προσπάθεια καλλιέργειας αισθημάτων κοινωνικής ευθύνης, ευαισθησίας και αλtruισμού τα μηνύματα αυτά ενδεχομένως να μην έχουν ιδιαίτερη απήχηση σε μη αιμοδότες. Για το λόγο αυτό εισηγούμαστε όπως στο τμήμα της ιστοσελίδας που αποτίνεται σε μη αιμοδότες οι ιστορίες θα πρέπει να εστιάζουν σε οικογενειακές ιστορίες όπου ένα μέλος της οικογένειας βοήθησε κάποιο άλλο μέλος που είχε ανάγκη μετάγγισης αίματος.
3. Στο τμήμα της ιστοσελίδας που αποτίνεται σε μη αιμοδότες εισηγούμαστε όπως αναρτηθούν ιατρικές συμβουλές για το πότε και πώς μπορεί κάποιος να προσφέρει αίμα, πληροφορίες για κατάλληλη διατροφή έστω ώστε να αυξηθούν τα επίπεδα σιδήρου καθώς επίσης και το γεγονός ότι το Κέντρο Αίματος παρέχει δωρεάν εξετάσεις αίματος!

4. Το τμήμα της ιστοσελίδας που αποτελείται σε αιμοδότες θα πρέπει να περιλαμβάνει και ένα ασφαλές μέρος στο οποίο ο κάθε αιμοδότης θα έχει κωδικό πρόσβασης. Στο κομμάτι αυτό ο αιμοδότης θα μπορεί να δει προσωπικά στοιχεία που τον αφορούν όπως φορές και ώρες/μέρες που έχει προσφέρει αίμα στο παρελθόν, τύπο αίματος, αποτελέσματα αναλύσεων, προσωπικά στοιχεία επικοινωνίας (π.χ. κινητό τηλέφωνο, επιλογή επικοινωνίας, κλπ), κλπ. Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να διατηρούνται σε μια κεντρική βάση δεδομένων από προσωπικό του Κέντρου Αίματος. Η βάση δεδομένων αυτή θα μπορεί να υπολογίζει και να προγραμματίζει αυτόματα την επόμενη αιμοδοσία του κάθε αιμοδότη έτσι ώστε να προσέρχεται σε αιμοδοσία στο πλησιέστερο και πιο βολικό μέρος για αυτόν και να δίνει επιλογές ως προς το χρόνο προσέλευσης του και στον μέγιστο επιτρεπτό βαθμό. Ο αιμοδότης θα μπορεί να βλέπει τις πληροφορίες αυτές στην ιστοσελίδα αφού καταχωρήσει τους κωδικούς πρόσβασης του. Επιπλέον, εισηγούμαστε όπως η βάση δεδομένων είναι συνδεδεμένη με κέντρο μηνυμάτων SMS για να μπορεί να στέλνει αυτόματα SMS εάν ο αιμοδότης επιθυμεί να λαμβάνει SMS.

5. Πιο πάνω αναφερθήκαμε σε μια μερίδα αιμοδοτών οι οποίοι παρουσιάζονται ως ανενεργοί. Στόχος του Κέντρου Αίματος θα πρέπει να είναι να τους επαναδραστηριοποιήσει. Θεωρούμε ότι η βάση δεδομένων και οι δυνατότητες που παρέχονται από τις τεχνολογίες βάσεων δεδομένων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω ανάλυση και εντοπισμό του συνόλου όλων των ανενεργών αιμοδοτών. Συστήνουμε επίσης όπως το Κέντρο Αίματος ερευνήσει περαιτέρω τους λόγους που έχουν απομακρυνθεί από την αιμοδοσία έτσι ώστε να οργανωθούν καμπάνιες με τα σωστά μηνύματα που θα οδηγήσουν σε επαναδραστηριοποίηση. Η ιστοσελίδα του Κέντρου Αίματος δύναται να παίξει σημαντικό ρόλο σε μια τέτοια προσπάθεια.

Στην εικόνα 5.1 παρουσιάζουμε την πρόταση μας όσο αφορά το σχεδιασμό της ιστοσελίδας του Κέντρου Αίματος.

Πρόσβαση μέσω υπολογιστή (στην διεύθυνση www.)
ή μέσω εφαρμογής κινητού/ταμπλέτας (mobile app)

Εικόνα 5.1 Σχεδιασμός ιστοσελίδας Κέντρου Αίματος

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Apostolidou, K., Rekleiti, M., Saridi, M., Toska, A., Souliotis, K., Zilidis, C. (2013). Investigating attitudes and motives of volunteer blood donors *Interscientific Health Care*, 5(4):176-189.
2. Armitage, C.J. and Conner, M. (2001a) Social cognitive determinants of blood donation. *Journal of Applied Social Psychology*, 31:1431-1457.
3. Armitage, C.J. and Conner, M. (2001b) Efficacy of the theory of planned behaviour: a meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*, 40:471-199.
4. Boulware, L.E., Ratner, L.E., Ness, P.M., Cooper, L.A., Campbell-Lee, S., LaVeist, T.A. and Powe, N.R. (2002). The contribution of sociodemographic, medical and attitudinal factors to blood donation among the general public. *Transfusion*, 42:669-678.
5. Covadonga, A., Aguirre-Garcia, M.S. (2014). A behavior model for blood donors and marketing strategies to retain and attract them. *Rev. Latino-Am. Enfermagem*, 22:3.
6. Directive 2004/33/EC (2004). European Parliament and the Council.
7. Directive 2002/98/EC (2003). European Parliament and the Council.
8. Ferriman, A., (1998). Decline in altruism threatens blood supplies. *BMJ*, 317:1405.
9. Giles, M., McClenahan, C., Cairns, E., Mallet, J. (2004). An application of the theory of planned behaviour to blood donation: The importance of self-efficacy. *Health Educ Res*, 19:380-91.
10. Gillespie, T.W., Hillyer, C.D. (2002). Blood donors and factors impacting the blood donation decision. *Transfusion Medical Review*, 16:115-30
11. Gillespie, T.W., Hillyer, C.D. (2002). Blood donors and factors impacting the blood donation decision. *Transfusion Med Rev*, 16(2):115-30.
12. Glynn, S.A., Kleinman, S.H., Schreiber, GB., Zuck, T., Combs, SM., Bethe, IJ., et al. (2002). Motivations to donate blood: demographic comparisons. *Transfusion*, 42:216-225.
13. Hupfer, M.E., Taylor, D.W., Letwin, J.A. (2005) Understanding Canadian student motivations and beliefs about giving blood. *Transfusion*, 45, pp. 149-161.
14. Hupfer, M.E., Taylor, D.W., Letwin, JA. (2005). Understanding Canadian student motivations and beliefs about giving blood. *Transfusion*, 45:149-61.
15. Kappelidou, M. (2012). A Plan for developing an online nationwide site for Blood Donation in Cyprus Community. Dissertation, CIIM. Cyprus.
16. Kotler, Ph., Armstrong, G. (2011). *Principles of Marketing* 14th Edition.
17. Marantidou, O., Loukopoulou, L., Zervou, E., Martinis, G., Egglezou, A., et al. (2007). Factors that motivate and hinder blood donation in Greece. *Transfus Med*, 17:443-450.
18. Martin-Santana, J., Dand Beerli-Palacio, A. (2012). Achieving donor repetition and motivation by block leaders among current blood donors. *Transfusion and Apheresis Sciences*, 47:337-343.
19. McKeever, T., Sweeney, MR., Staines, A. (2006). An investigation of the impact of prolonged waiting times on blood donors in Ireland. *Vox Sang*, 90:113-8.
20. Mikkelsen, N. (2007). Promotion activities in blood donation. *ISBT Science Series*, 2:92-97.
21. Misje, AH., Bosnes, V., Gasdal, O., Heier, HE. (2005). Motivation, recruitment and retention of voluntary non-remunerated blood donors: a survey-based questionnaire study. *Vox Sang*, 89:236-44.

22. Nguyen, D.D, DeVita, D.A., Hirschler, NV., Murphy, E. (2008). Blood donor satisfaction and intention of future donation. *Transfusion*.
23. Nilsson, B., Sojka, P., (2003). The blood-donation experience perceived physical, psychological and social impact of blood donation on the donor *Vox Sanguinis*, Sweden, 84(2):120-128.
24. Ownby, HE, Kong F., Watanabe, K., Nass CC. (1999). Analysis o donor return behaviour. *Retrovirus epidimiology donor study. Transfusion*, 39:128-135.
25. Pagliarissio, A., Marinozzi, M. (2010). Donor satisfaction and desire to donate: the effect of a psychological interview XXX1st International Congress of the International Society of Blood Transfusion. Berlin, Germany 26 June-1 July, . *Vox Sang*, 23(1):172.
26. Piperidou, E.,Pitrakkou, A. (2007). A Plan for Securing Blood Stock Adequacy in the National Blood Establishment in compliance with Directive 2002/98/EC. Dissertation, CIIM. Cyprus.
27. Ringwald, J., Zimmermann, R., Eckstein, R. (2010). Keys to Open the Door for Blood Donors to Return. *Transfusion Medicine Reviews*, 24(4):295-304.
28. Rouger, P., Hossenlopp, C. (2005). *Blood Transfusion in Europe. The WhiteBook*. Elsevier Publication, Paris, France.
29. Sanguinis, V. (2007). Donor Recruitment Research, 93:250–259.
30. Schlumpf, KS., Glynn, SA., Schreiber, GB, Wright DJ, Randolph, SW., Tu Y., Hermansen S., Higgins, MR, Garratty G., Murphy EL. (2008). Factors influencing donor return. *National Heart, Lung and Blood Institute Retrovirus Epidemiology Donor Study. Transfusion*, 48:264-272.
31. Thomson, RA., Bether, J., LO AY, et al (1998). Retention of 'safe' blood donors. *The Retrovirus Epidemiology Donor Study. Transfusion*, 38:359-67.
32. Vavic, N., Pagliarissio A., Bulajic M., Marinozzi, M., Miletic, G., Vlatkovic, A. (2012). Blood donor satisfaction and the weak link in the chain of donation process. *Transfusion and Apheresis Science*, 47:171-177.
33. Wevers, A., Widboldus, DHJ, de Kort, WLAM, van Baaren, R., Veldhuizen, IJT (2014). Characteristics of donors who do or do not return to give blood and barriers to their return. *Blood transfusion*. 12(1):37-43.
34. World Health Organisation. (2015). *Safe Blood and Blood Products. Module 1. Safe Blood Donation*.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αποστολίδου, Κ., Ρεκλείτη, Μ., Σαρίδη, Μ., Τόσκα, Α., Σουλιώτης, Κ., Ζηλίδης, Χ. (2013). Διερεύνηση των στάσεων και των κινήτρων εθελοντών αιμοδοτών. *Διεπιστημονική Φροντίδα Υγείας*, 5(4):176-189.
2. Γαλάνης, Π. (2012). Χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ερωτηματολόγιο στις επιδημιολογικές μελέτες. *Αρχεία ελληνικής ιατρικής*. 29(6):744-755.
3. Γκατζώνη, Σ. (2012). Εφαρμοσμένα προγράμματα προαγωγής και αγωγής της Υγείας, 5.
4. Γυφτονικόλος, Μ. Αθανάσιος, Καραδήμας Ν. (2007). Πτυχιακή Εργασία. Στάση των επαγγελματιών υγείας για την εθελοντική αιμοδοσία.
5. Ζερβού, Α., Οικονομάκης, Ν. (2009). Προσέλκυση και κινητοποίηση εθελοντών. Πτυχιακή Εργασία Πανεπιστήμιο Κρήτης.

6. Ιωαννίδου, Μ. (2009). Διερεύνηση των στάσεων της συμπεριφοράς και του επιπέδου των γνώσεων των εθελοντών αιμοδοτών σε σχέση με την εθελοντική αιμοδοσία. Διατριβή Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
7. Σαμαρά, Κ. (2011). Προσέλκυση και κινητοποίηση εθελοντών αιμοδοτών. Διπλωματική Εργασία. Αθήνα.
8. Υπουργείο Υγείας Κύπρου (2014). Ετήσια Εκθεση Κέντρου Αίματος.
9. Χρυσοπούλου, Π. (2012). Παράγοντες που επηρεάζουν την προσέλκυση και την διατήρηση εθελοντών αιμοδοτών. Διατριβή Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

<http://www.biomedcentral.com/1471-2458/6/166>

www.hema-quebec.qc.ca/ “ Blood and Blood Components”

<http://www.fda.gov/cber/summaries.htm>.

www.hema-quebec.qc.ca/ “ Blood Drive

http://www.webeze.com/articles/marketing_sales_articles “10 Top reasons why your business needs a website”

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παρόν ερωτηματολόγιο γίνεται στα πλαίσια διπλωματικής εργασίας, στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του τμήματος «Διοίκησης Μονάδων Υγείας» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί διερευνά το βαθμό ικανοποίησης και προσέλευσης των εθελοντών αιμοδοτών. Η συμπλήρωση του απαιτεί 20 λεπτά περίπου από το χρόνο σας και η συμμετοχή σας είναι πολύ σημαντική για εμάς. Όλα τα στοιχεία που θα σας ζητηθούν θα είναι εμπιστευτικά. Τονίζουμε ότι το ερωτηματολόγιο αυτό συμπληρώνεται εθελοντική και ανώνυμα.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συνεργασία και το χρόνο που μας διαθέσατε.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

- Άντρας Γυναίκα

2. Ποια είναι η ηλικία σας;

- 17-25
 26-35
 36-45
 46-55
 56-65

3. Σε ποια περιοχή κατοικείτε;

- Αστική
 Ημιαστική
 Αγροτική

4. Ποιο το μορφωτικό σας επίπεδο;

- Δημοτικό
- Γυμνάσιο/Λύκειο
- Κολλέγιο/Α.Τ.Ι.
- Πανεπιστήμιο(πτυχιακό)
- Πανεπιστήμιο(μεταπτυχιακό)

5. Ποιος ο τομέας εργασίας σας;

☐ Δημόσιος Υπάλληλος	☐ Άνεργος
☐ Ημικρατικός Υπάλληλος	☐ Οικοκυρά
☐ Ιδιωτική επιχείρηση	☐ Φοιτητής/φοιτήτρια
☐ Αυτοεργοδοτούμενος	☐ Άλλο _____

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΙΜΟΔΟΤΩΝ

6. Έχετε δει ή ακούσει ποτέ για αιμοδοσία;

- Ναι Όχι

Αν όχι, συνεχίστε στην ερώτηση **39**

7. Αν ναι , πού;

☐ Δεν θυμάμαι	☐ Περιοδικά
☐ Δουλειά-σχολείο	☐ Εφημερίδες
☐ Συζητήσεις	☐ Ραδιόφωνο
☐ Φυλλάδια	☐ Τηλεόραση
☐ Αφίσες/πανό	☐ Άλλο _____
☐ Συντονιστή της αιμοδοσίας	

8. Έχετε δώσει ποτέ αίμα;

Ναι

Όχι

Αν όχι συνεχίστε στην ερώτηση **39**

9. Πόσες φορές δώσατε αίμα μέχρι τώρα;

Μόνο μια φορά

2-5 φορές

6-10 φορές

Περισσότερες από 10 φορές

10. Ποια ήταν η τελευταία φορά που δώσατε αίμα;

Φέτος(2015)

Μέσα στο περασμένο χρόνο

Πριν από 1 μέχρι 2 χρόνια

Περισσότερο από 2 χρόνια

Δεν θυμάμαι

11. Τι σας έκανε να γίνεται δότης;

Λόγω κάποιου άλλου δότη από το οικογενειακό ή φιλικό περιβάλλον

Λόγω κάποιας διαφήμισης για αιμοδοσία

Λόγω αιμοδοσίας στο σχολείο μου/στο χώρο εργασίας μου

Λόγω ότι σε κάποια στιγμή εγώ ή κάποιος συγγενής ή κάποιος φίλος χρειάστηκε να πάρει αίμα χωρίς να μου ζητηθεί από τη τράπεζα αίματος

Λόγω ότι σε κάποια στιγμή κάποιος συγγενής ή φίλος χρειάστηκε να πάρει αίμα μετά από απαίτηση της τράπεζας αίματος

Λόγω επείγουσας έκκλησης από ράδιο ή τηλεόραση για έκτακτο περιστατικό

Άλλος λόγος

12. Γιατί εξακολουθείτε να δίνετε αίμα;

- Από συνήθεια
- Ξέρω ότι μπορώ να σώσω τη ζωή κάποιου
- Για ηθική ικανοποίηση
- Χρέος προς την κοινωνία
- Λόγω δωρεάν αναλύσεων αίματος
- Άλλο

13. Όταν έρθει η ώρα για την επόμενη σας αιμοδοσία πηγαίνετε χωρίς να σας καλέσει κάποιος;

- Ναι
- Συνήθως ναι
- Συνήθως όχι
- Όχι
- Δεν ξέρω

14. Είσαστε ευχαριστημένοι με τους υφιστάμενους τρόπους διοργάνωσης των αιμοδοσιών;

- Ναι
- Όχι

Έχετε κάποια εισήγηση;

15. Προτιμάτε το Κέντρο Αίματος να προγραμματίζει την επόμενη σας αιμοδοσία;

- Ναι
- Όχι

Αν ναι, με ποιους τρόπους προτιμάτε να γίνεται η επικοινωνία μαζί σας;

- SMS
- Τηλέφωνο
- E-mail
- Επιστολή
- Άλλο _____

16. Πώς θα αντιδρούσατε αν σας καλούσαν για αιμοδοσία;

- Θα ερχόμουν την ίδια μέρα
- Θα ερχόμουν το συντομότερο
- Θα διάλεγα ο ίδιος την ώρα και τη μέρα
- Θα ειδοποιούσα ότι δεν μπορώ να έρθω
- Δεν θα ανταποκρινόμουν

17. Πού δίνετε αίμα ή προτιμάται να δίνετε;

	Πού αιμοδοτείς	Πού προτιμάς
Στο σταθμό αιμοδοσίας		
Σε κινητή αιμοδοσία (στο χώρο εργασίας)		
Σε κινητή αιμοδοσία (τα απογεύματα, κοντά στο σπίτι σας)		

18. Γιατί δεν δίνετε πιο συχνά αίμα;

- Φοβάμαι
- Λόγω αμέλειας/ δεν έτυχε
- Δεν έχω χρόνο
- Χαμηλή αιμοσφαιρίνη ή πίεση ή σίδηρος
- Άλλοι λόγοι υγείας
- Δίνω αρκετά συχνά
- Άλλοι λόγοι
- Δ.Ξ./Δ.Α.

19. Θα ξαναδώσετε αίμα στο μέλλον;

- Ναι
- Όχι
- Δ.Ξ./Δ.Α.

20. Για ποιους λόγους θα σταματούσατε να δίνετε αίμα;

- Λόγω της μη βολικής τοποθεσίας του κέντρου αιμοδοσίας ή της εξωτερικής αιμοδοσίας
- Λόγω μη βολικού ωραρίου του κέντρου αιμοδοσίας ή της ώρας της εξωτερικής αιμοδοσίας
- Προβλήματα υγείας
- Λόγω έλλειψης χρόνου
- Λόγω προηγούμενης άσχημης αιμοδοσίας κατά το παρελθόν
- Λόγω μη επαγγελματικής συμπεριφοράς του προσωπικού
- Άλλο

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

21. Είσαστε ικανοποιημένος με τη μεταχείριση του γιατρού αιμοδοσίας;
- Πολύ ικανοποιημένος
 - Ικανοποιημένος
 - Μερικώς
 - Μη ικανοποιημένος
 - Καθόλου ικανοποιημένος
 - ΔΞ / ΔΑ
22. Θεωρείτε ότι υπάρχει ικανοποιητική διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων (privacy) κατά την εξέταση από το γιατρό αιμοδοσίας;
- Πάρα πολύ ικανοποιητική
 - Ικανοποιητική
 - Μερικώς
 - Όχι τόσο ικανοποιητική
 - Καθόλου ικανοποιητική
 - ΔΞ / ΔΑ
23. Πώς βρίσκετε την ατμόσφαιρα κατά την διάρκεια της αιμοδοσίας;
- Πολύ καλή
 - Καλή
 - Μέτρια
 - Άσχημη
 - Πολύ άσχημη

24. Πώς βρίσκετε την μεταχείριση μετά από την αιμοδοσία (λεμονάδα μπισκότα, κλπ);

- Πολύ καλή
- Καλή
- Μέτρια
- Άσχημη
- Πολύ άσχημη

25. Νομίζετε ότι το προσωπικό αιμοδοσίας είναι φιλικό;

- Πάρα πολύ φιλικό
- Πολύ φιλικό
- Κάπως φιλικό
- Όχι τόσο φιλικό
- Καθόλου φιλικό

26. Γενικώς έχετε κάποιο παράπονο από την υπηρεσία του Κέντρου Αίματος;

- Ναι Όχι

Αν ναι, εξηγήστε

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

27. Πώς ενημερώνεστε από τον τομέα αιμοδοσίας;

☐ Τηλεφωνικώς	☐ Περιοδικά
☐ Δουλειά-σχολείο	☐ Εφημερίδες
☐ Συζητήσεις	☐ Ραδιόφωνο
☐ Φυλλάδια	☐ Τηλεόραση
☐ Αφίσες/πανό	☐ Άλλο _____
☐ Συντονιστή της αιμοδοσίας	

28. Τι είδους ενημέρωση σας παρέχετε από τον τομέα αιμοδοσίας;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Γενικές πληροφορίες για την αιμοδοσία		
Πότε και πού μπορείτε να προσφέρεται αίμα		
Υπό ποιες συνθήκες μπορείτε να προσφέρεται αίμα		
Συμβουλές από το γιατρό της αιμοδοσίας		
Τι κάνεις μετά από κάθε αιμοδοσία		
Ανάγκες σε αίμα (ομάδες) του Κέντρου Αίματος		
Πόσο ασφαλής είναι η διαδικασία αιμοδοσίας		
Αναλύσεις ρουτίνας-Ομάδα αίματος		
Πότε είναι η τελευταία φορά που αιμοδοτήσατε		
Πότε είναι η επόμενη φορά που μπορείς να προσφέρει αίμας		
Άλλο _____		

29. Κατά τη γνώμη σας, είναι επαρκής η ενημέρωση των αιμοδοτών;

- Ναι
- Συνήθως ναι
- Συνήθως όχι
- Όχι
- Δεν ξέρω

Έχετε κάποια εισήγηση;

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

30. Ξέρεις να χρησιμοποιείς το διαδίκτυο (internet) ;

- Ναι
- Όχι

Αν όχι, συνέχισε στην ερώτηση **35**

31. Έχεις την ευκαιρία να χρησιμοποιείς διαδίκτυο;

- Στο σπίτι
- Στο γραφείο
- Κάπου αλλού (στη βιβλιοθήκη)
- Όχι

Αν όχι πήγαινε στην ερώτηση **35**

32. Έχεις την e-mail ;

Ναι

Όχι

Αν όχι πήγαινε στην ερώτηση **35**

33. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε e-mail; (δηλ. να διαβάζετε να στέλνετε κ.τ.λ.)

καθημερινά

μία φορά τη βδομάδα

κάθε 2 μέρες

μία φορά το μήνα

κάθε 3-4 μέρες

κάθε 2-3 μήνες

Δ.Α

34. Προτιμάς να ενημερώνεσαι μέσω e-mail για την επόμενη αιμοδοσία σου;

Ναι

Όχι

Αν όχι, εξηγήστε

35. Νομίζετε ότι η δημιουργία μιας ιστοσελίδας που να αναφέρεται στην αιμοδοσία είναι απαραίτητη;

Ναι

Πιθανόν ναι

Πιθανόν όχι

Όχι

Δεν ξέρω

Αν όχι, εξηγήστε

36. Τι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται μέσω της ιστοσελίδας; Βαθμολογήστε από 1-5. (5 πιο σημαντικό , 1 λιγότερο ασήμαντο)

	1	2	3	4	5
Γενικές πληροφορίες για την αιμοδοσία					
Πότε και πού μπορείτε να προσφέρεται αίμα					
Υπό ποιες συνθήκες μπορείτε να προσφέρεται αίμα					
Συμβουλές από το γιατρό της αιμοδοσίας					
Τι κάνεις μετά από κάθε αιμοδοσία					
Ανάγκες σε αίμα (ομάδες) του Κέντρου Αίματος					
Πόσο ασφαλής είναι η διαδικασία αιμοδοσίας					
Αναλύσεις ρουτίνας-Ομάδα αίματος					
Πότε αιμοδοτήσατε τελευταία φορά					
Πότε είναι η επόμενη φορά που μπορείς να προσφέρει αίμας					
Άλλο _____					

37. Κατά τη γνώμη σου , είναι καλή ιδέα να γράφεις οποιοσδήποτε εισηγήσεις ή παράπονα για την αιμοδοσία μέσω e-mail;

Ναι

Όχι

38. Νομίζεις ότι θα μπορούσες ή θα ήθελες να μοιραστείς κάποιες εμπειρίες σου στο διαδίκτυο μετά από αιμοδοσία; (σαν αιμοδότης)

Ναι

Όχι

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ ΑΥΤΗ!!!!

ΓΙΑ ΜΗ ΑΙΜΟΔΟΤΕΣ

39. Θέλεις να γίνεις αιμοδότης;

Ναι

Όχι

40. Γιατί δεν έχετε δώσει ποτέ αίμα?

Φοβάμαι

Δεν έτυχε

Χαμηλή αιμοσφαιρίνη ή πίεση ή σίδηρος

Άλλοι λόγοι υγείας

Ελλιπής ενημέρωση

Άλλο _____

41. Τι θα σας έκανε να δώσετε αίμα?

Αν το χρειαστεί κάποιος δικός μου

Αν συμβεί κάτι σοβαρό/επείγον

Αν μου το επέτρεπε η υγεία μου

Κοινωνική ευαισθησία

Ουδέποτε θα έδινα

Άλλοι λόγοι _____

42. Ποιοι λόγοι νομίζετε θα ωθούσαν μη αιμοδότες να δώσουν αίμα;

- Κίνητρα όπως δωρεάν αναλύσεις
- Άδεια αποχής από εργασία για μερικές ώρες
- Ευχαριστήριο πιστοποιητικό αιμοδοσίας
- Δωρεάν εισιτήρια για σινεμά ή παράσταση
- Άλλοι λόγοι _____

43. Ποιος νομίζετε είναι ο σκοπός της αιμοδοσίας;

.....
.....

44. Νομίζετε ότι υπάρχουν κίνδυνοι κατά την αιμοδοσία;

- Ναι
- Όχι
- ΔΞ / ΔΑ

45. Αν ναι, ποίοι είναι αυτοί οι κίνδυνοι;

.....
.....

46. Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρξει καλύτερη ενημέρωση για τη διαδικασία της αιμοδοσίας;

- Ναι
- Όχι
- ΔΞ / ΔΑ

Αν όχι, συνεχίστε στην ερώτηση **49**

47. Πώς πιστεύετε πως πρέπει να γίνεται η ενημέρωση;

- Ενημερωτικές εκστρατείες
- Διαφημίσεις
- Ραδιόφωνο
- Τηλεόραση
- Διαδίκτυο/Ιστοσελίδα
- Άλλο

ΕΙΝΑΙ Η ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΜΙΑ ΑΣΦΑΛΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ;

48. Πόσο σίγουροι είστε ότι η αιμοδοσία είναι μια ασφαλής διαδικασία;

- Πολύ σίγουροι
- Όχι πολύ σίγουροι
- Κάπως σίγουροι
- Καθόλου σίγουροι
- Δ.Ξ./Δ.Α.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΓΙΑ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

49. Ξέρεις να χρησιμοποιείς το διαδίκτυο (internet) ;

- Ναι Όχι

Αν όχι πήγαινε στο **53**

50. Έχεις την ευκαιρία να χρησιμοποιείς διαδίκτυο;

- Στο σπίτι
- Στο γραφείο
- Κάπου αλλού (στη βιβλιοθήκη)
- Όχι

Αν όχι πήγαινε στην ερώτηση **53**

51. Έχεις e-mail;

- Ναι
- Όχι

Αν όχι πήγαινε στην ερώτηση **53**

52. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε e-mail; (δηλ. να διαβάζετε να στέλνετε κ.τ.λ.)

- καθημερινά
- μία φορά τη βδομάδα
- κάθε 2 μέρες
- μία φορά το μήνα
- κάθε 3-4 μέρες
- κάθε 2-3 μήνες
- Δ.Α

53. Νομίζετε ότι η δημιουργία ιστοσελίδας με περιεχόμενο την αιμοδοσία θα ήταν απαραίτητη;

- Ναι
- Πιθανόν ναι
- Πιθανόν όχι
- Όχι
- Δεν ξέρω

Αν όχι, εξηγήστε

54. Τι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται από το διαδίκτυο έτσι ώστε να είσαστε καλά ενημερωμένοι όσων αφορά την αιμοδοσία; Βαθμολογήστε από 1-5. (5 ότι πιο σημαντικό, 1 λιγότερο σημαντικό)

	1	2	3	4	5
Γενικές πληροφορίες για την αιμοδοσία					
Πώς να γίνετε αιμοδότης					
Υπό ποιες συνθήκες μπορείτε να προσφέρεται αίμα					
Πότε και πού μπορείτε να προσφέρεται αίμα (πρόγραμμα αιμοδοσιών)					
Συμβουλές από το γιατρό της αιμοδοσίας					
Τι κάνεις μετά από κάθε αιμοδοσία					
Ανάγκες σε αίμα (ομάδες) του Κέντρου Αίματος					
Πόσο ασφαλής είναι η διαδικασία αιμοδοσίας					
Αναλύσεις ρουτίνας-Ομάδα αίματος					
Άλλο_____					

55. Κατά τη γνώμη σου , είναι καλή ιδέα να γράφεις οποιοσδήποτε εισηγήσεις ή παράπονα για την αιμοδοσία μέσω e-mail;

Ναι

Όχι

56. Νομίζεις ότι θα ήθελες να διαβάσεις στην ιστοσελίδα κάποιες από τις εμπειρίες αιμοδοτών μετά από αιμοδοσία;

Ναι

Όχι

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΑΥΤΗ!!!!

